

W numerze m.in.:

- Profesor Kornel Gibiński patronem CSK str. 1–7
- Zjazdy i konferencje str. 15–21
- Biblioteka Główna po reorganizacji str. 21–22
- Z archiwów ŚAM: Inauguracja roku akademickiego 1950/1951 str. 23–25

CENTRALNY SZPITAL KLINICZNY W LIGOCIE OTRZYMAŁ IMIĘ PROFESORA KORNELA GIBIŃSKIEGO

„Jesteśmy dumni, że przemierzając szpitalne korytarze spotykamy Tego, który nam patronuje.

Szczególnie jest to ważne dla młodego pokolenia lekarzy, mających możliwość czerpać z tej skarbnicy wiedzy, dobroci i mądrości.”

Zacytowane słowa zamykają artykuł Urszuli Urbanowicz *Ważna jest obecność*, poświęcony prof. zw. dr. hab., dr. h.c. mult. **Kornelowi Gibińskiemu**, którego imię zostało nadane Centralnemu Szpitalowi Klinicznemu ŚAM. Artykuł ukazał się w przygotowanym na tę okazję specjalnym numerze „Gazety Szpitalnej” (nr 35, lipiec–wrzesień 2006).

Z ideą ustanowienia profesora **Gibińskiego** patronem ligockiego szpitala wystąpiła przed rokiem senator RP **Krystyna Bochenek**; uchwałę o nadaniu imienia podjął po przeprowadzeniu niezbędnych procedur Senat Śląskiej Akademii Medycznej (uchwała nr 107 z 26 kwietnia 2006).

Uroczystość odbyła się 7 września 2006 r. w Katowicach Ligocie. Wśród Gości zebranych w Auli A3 znaleźli się m.in.: wojewoda śląski **Tomasz Pietrzykowski**, prezydent Katowic **Piotr Uszak**, wiceprezydenci i przedstawiciele Rady Miasta Katowic, metropolita katowicki arcybiskup **Damian Zimoń**, reprezentanci gremiów naukowych, w tym Polskiej Akademii Nauk i medycznych towarzystw naukowych, rektorzy Akademii Medycznej we Wrocławiu oraz Collegium Medicum w Krakowie, przedstawiciele Senatu ŚAM, dyrektorzy szpitali klinicznych oraz Rodzina Profesora i liczne grono przyjaciół i pracowników ŚAM. Szczególnie serdecznie powitano Gości Honorowych spotkania – Profesora i jego Małżonkę, Panią **Wandę Gibińską**.

Dobrze wszystkim uczestnikom uroczystości znaną postacią prof. **Kornela Gibińskiego** przybliżył dodatkowo poświęcony jego życiu i dziełu film *Intensywnie żyć...*, zrealizowany przez katowicką telewizję, a także laudacja przygotowana przez jednego z jego uczniów i współpracowników – prof. dr. hab. **Andrzeja Nowaka**.

Wręczenie prof. **Gibińskiemu** okolicznościowego dyplomu upamiętniającego „objęcie patronatem” klinicznego szpitala w Ligocie poprzedziły wystąpienia JM Rektor ŚAM prof. dr

hab. **Ewy Maleckiej-Tendery** oraz senator RP **Krystyny Bochenek**. Ze słowami wielkiego uznania i serdecznej przyjaźni zwrócił się do Profesora abp **Damian Zimoń**. Adresy gratulacyjne składali m.in.: dr dr **Jerzy Dosiak** (Pol. Tow. Lekarskie), **Halina Kańtoch** (Rada Miasta Katowic), **Maria Trzeciak** (Inst. Zdrowia Publicznego w Katowicach), **Maciej Hamankiewicz** (Śl. Izba Lekarska), **Andrzej Drybański** (Woj. Pogotowie Ratunkowe). Odczytano też

ciąg dalszy na str. 2–7

W trakcie uroczystości: Państwo Wanda i Kornel Gibińscy oraz (od lewej) senator Krystyna Bochenek, dyrektor Urszula Urbanowicz i rektor Ewa Malecka-Tendera.

Fot. Paweł Bojko

CENTRALNY SZPITAL KLINICZNY IM. PROF. KORNELA GIBIŃSKIEGO

fragmenty listów gratulacyjnych – m.in. prezesa Prezydium PAN prof. zw. dr. hab. **Andrzeja B. Legockiego** i ministra zdrowia prof. dr. hab. **Zbigniewa Religi**.

Uroczystość stała się również okazją do wręczenia Profesorowi dyplomu Honorowego Obywatela Katowic, co uczynił prezydent Katowic **Piotr Uszok**.

Wyjątkowym i niezapomnianym dla wszystkich momentem niewątpliwie pozostanie wypowiedź prof. **Gibińskiego** – pełna refleksji, a przy tym nie pozbawiona charakterystycznego dla niego poczucia humoru i dystansu do samego

siebie. Na zakończenie Profesor został poproszony o odsłonięcie tablicy z nową nazwą szpitala.

Uroczystość nadania Centralnemu Szpitalowi Klinicznemu imienia prof. Kornela Gibińskiego została zorganizowana przez Centralny Szpital Kliniczny ŚAM, przy współudziale JM Rektora ŚAM **Ewy Małeckiej-Tendery**, senator RP **Krystyny Bochenek** oraz Urzędu Miasta Katowice. Imprezę prowadził red. **Maciej Szczawiński**, a jej gospodarzem była lek. **Urszula Urbanowicz**, dyrektor SP CSK ŚAM.

Dla upamiętnienia – jak to określił prof. **Andrzej Nowak** – „historyczności chwili” Redakcja „Biuletynu Informacyjnego ŚAM” przytacza pełną treść wygłoszonej przez prof. **Andrzeja Nowaka** laudacji, a także teksty wystąpień rektora **Ewy Małeckiej-Tendery**, senator **Krystyny Bochenek** oraz prof. **Kornela Gibińskiego**, dziękując P.T. Autorom za możliwość ich opublikowania.

Anna Just i Teresa Bialek

* * *

Na szczęście dla nas, Profesor wybrał Górny Śląsk...

Laudacja wygłoszona przez prof. dr. hab. n. med. **Andrzeja Nowaka**

**Wielce Szanowny Panie Profesorze,
Dostojni Goście,
Szanowni Państwo,**

Czuję się zaszczycony i szczęśliwy, mogąc dziś – w niewątpliwie wyjątkowych okolicznościach – mówić o profesorze **Kornelu Gibińskim**, którego większość z Państwa z pewnością przedstawiać nie trzeba.

Historyczność tej chwili wymaga jednak podkreślenia zasług tego nieprzeciętnego człowieka, wielkiego uczonego, który trwale zapisał się w dorobku nauk medycznych, stając się jednocześnie chlubą Śląskiej Akademii Medycznej i jej światowym ambasadorem; który jako mistrz i nauczyciel akademicki wykształcił wiele roczników studentów i lekarzy, wywarł też decydujący wpływ na drogi życiowe i osobisty rozwój zawodowy niejednego spośród tu obecnych, mnie nie wyłączając; który wreszcie – co sam uważa za najważniejsze – jako lekarz zawsze pozostawał i pozostaje blisko pacjenta, uznając jego dobro za najważniejszy cel swego działania.

Dokładnie przed rokiem (w tym samym miejscu) świętowaliśmy 90-lecie urodzin Profesora. Dzisiaj możemy cieszyć się urzeczywistnieniem zgłoszonej wówczas przez panią senator RP **Krystynę Bochenek** idei nadania Centralnemu Szpitalowi Klinicznemu w Katowicach Ligocie imienia profesora **Kornela**

Gibińskiego. Decyzję w tej sprawie Senat Śląskiej Akademii Medycznej podjął mocą uchwały nr 107 z 26 kwietnia 2006 roku.

Profesor zw. dr. hab. n. med. **Kornel Gibiński**, dr honoris causa pięciu wyższych uczelni w Polsce, członek najwyższych gremiów naukowych w kraju i za granicą – m.in. członek czynny Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności, Royal Society of Medicine w Londynie – związany jest ze Śląską Akademią Medyczną od 53 lat, a ściślej od 1 kwietnia 1953 roku, kiedy podjął się organizacji i uruchomienia III Kliniki Chorób Wewnętrznych w Bytomiu, mającej prowadzić zajęcia dla studentów V roku medycyny. Miał wówczas 38 lat, doktorat i habilitację w zakresie chorób wewnętrznych, specjalizację II stopnia w tej dziedzinie oraz blisko 11-letni staż zawodowy, w tym ponad 3-letni w II Klinice Chorób Wewnętrznych oraz w Zakładzie Fizjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, a następnie blisko 8-letni w III Klinice Chorób Wewnętrznych na Wydziale Lekarskim we Wrocławiu.

Kierownictwo bytomskiej kliniki objął jako profesor kontraktowy, wkrótce otrzymał tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego. Był wówczas najmłodszym profesorem w Polsce. Tytuł profesora zwyczajnego uzyskał mając 47 lat.

Profesor **Kornel Gibiński** wywodzi się z rodziny głęboko zakorzenionej w patriotycznej i humanistycznej tradycji. Urodził się w Krakowie 7 września 1915 roku. Studia lekarskie ukończył na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1939 roku, tuż przed wybuchem II wojny światowej, dyplom udało mu się jeszcze odebrać 1 listopada tego roku. Podczas okupacji – do chwili aresztowania w lipcu 1944 roku i uwięzienia na Montelupich, a potem osadzenia w obozie koncentracyjnym Gross-Rosen i Bautzen za działalność konspiracyjną – pracował w II Klinice Chorób Wewnętrznych UJ jako wolontariusz oraz w Ubezpieczalni Społecznej na Dębnikach i w Stacji Chorób Serca i Narządów Krążenia w Krakowie. Po wyzwoleniu powrócił w maju 1945 roku na Uniwersytet Jagielloński. Zaledwie parę miesięcy później, na prośbę prof. **Aleksandra Oszackiego**, pod którego kierunkiem pracował podczas wojny, przeniósł się wraz z nim na Wydział Lekarski Uniwersytetu Wrocławskiego, włączając się w odbudowę tej uczelni. Po niespodziewanej śmierci prof. **Oszackiego** pracował tamże pod kierownictwem prof. **Edwarda Szczeklika**.

W 1953 roku przyjął zaproszenie do udziału w konkursie na objęcie katedry w Śląskiej Akademii Medycznej. Trzeba tu wspomnieć, iż o zatrudnienie Profesora **Gibińskiego** zabiegały wówczas także akademie medyczne w Szczecinie

i Białymstoku. Na szczęście dla nas, Profesor wybrał Górny Śląsk. Pół wieku później rdzenny Krakowianin znalazł się w gronie laureatów plebiscytu na najwybitniejszych Ślązaków i Zagłębiaków XX stulecia, a do jego licznych medali i wyróżnień państwowych doszły najwyższe honorowe odznaczenia Ziemi Śląskiej – Nagroda „Lux ex Silesia”, Nagroda im. Wojciecha Korfańtego, Nagroda im. Juliusza Ligonia.

Zorganizowana przez prof. **Gibińskiego** w pierwszych latach funkcjonowania tutejszej akademii medycznej Klinika Chorób Wewnętrznych w Bytomiu w krótkim czasie znalazła się w rzędzie najbardziej liczących się ośrodków internistycznych w kraju, a sam Profesor, niespełna rok po przybyciu na Górny Śląsk, został wojewódzkim specjalistą w zakresie chorób wewnętrznych. Funkcje, jakie sprawował w następnych latach, dowodzą jego coraz większego autorytetu na forum krajowym i międzynarodowym. W uczelni oprócz kierownictwa kliniki powierzono mu, jeszcze w latach pięćdziesiątych, obowiązki prorektora ds. nauki, przez niespełna 10 lat był również dyrektorem Instytutu Chorób Wewnętrznych, uczestniczył w pracach komisji uczelnianych, pełnił wysokie funkcje w instytucjach i towarzystwach naukowych.

Profesor **Kornel Gibiński** niewątpliwie należy do ludzi o nieprzeciętnej osobowości, nadzwyczajnie utalentowanych, obdarzonych niebywałą intuicją i wyobraźnią. Zawsze przy tym był tytanem pracy. Trudno dziś ocenić, jak kształtowałyby się w minionym czasie pozycja i dorobek Śląskiej Akademii Medycznej i jak przedstawiałby się rozwój medycyny, zwłaszcza zaś interny, bez jego udziału.

Bezsprzecznie inspirował i ukierunkował rozwój takich podspecjalności internistycznych, jak: gastrologia, kardiologia, nefrologia, diagnostyka izotopowa, farmakologia kliniczna. Stworzył w tych dziedzinach silne zespoły badawcze, wsparte dobrze zorganizowanym zapleczem laboratoryjnym.

Był pionierem gastrokopii endoskopowej, autorem wydanego w 1959 roku pierwszego polskiego podręcznika gastrokopii klinicznej. W bytomskiej klinice stworzył pierwszą na Śląsku pracownię endoskopową, w której zaczęli

się szkolić lekarze z całej Polski. W 1958 roku był delegatem Ministerstwa Zdrowia na Kongres Międzynarodowego Towarzystwa Medycyny Wewnętrznej w Filadelfii i I Światowy Kongres Gastroenterologii w Waszyngtonie.

Przez wiele lat klinika Profesora **Gibińskiego** zajmowała się enzymologią kliniczną – nową dziedziną, która znacznie posunęła naprzód diagnostykę załwału serca i chorób wątroby oraz dróg żółciowych, z cyklem wykładów z zakresu enzymologii klinicznej Profesor wyjeżdżał, jeszcze w latach 60. ubiegłego wieku, do Włoch. Znaczne zainteresowanie za granicą wywołały też prowadzone przez Profesora i jego zespół badania czynności gruczołów potowych. W latach 70. seminaria z tego zakresu profesor prowadził w 8 ośrodkach naukowych w USA, badania te zostały objęte finansowaniem Narodowego Instytutu Zdrowia w Bethesda.

Kolejnymi dyscyplinami, których rozwojowi na Śląsku początek dał Profesor **Gibiński**, były nefrologia i dializoterapia oraz kardiologia. W prowadzonej przez siebie klinice (już po jej przeniesieniu – w związku z reorganizacją Akademii – do Katowic na ul. Francuskiej) uruchomił w 1965 roku drugą w Polsce sztuczną nerkę, w dwa lata później pierwszą na Śląsku pracownię angiograficzną oraz jeden z pierwszych w Polsce Oddział Intensywnej Terapii i Reanimacji, zaś po następnych trzech latach Oddział Intensywnej Opieki Kardiologicznej i Elektrokardiografii Serca. Jego zasługą było także stworzenie pracowni izotopowej oraz informatycznej.

Dziedziną, której Profesor **Gibiński** poświęcił wiele lat, jest etyka badań naukowych. Do chwili obecnej pozostaje on gorącym orędownikiem rzetelności i uczciwości w nauce. W 1976 roku na europejskim kongresie Profesor uczestniczył w pierwszym sympozjum pod hasłem „Ethics in Gastroenterology”, na którym powstała idea założenia Komitetu Etyki przy Zarządzie Głównym Światowej Organizacji Towarzystw Gastroenterologicznych (OMGE). Komitet taki powstał w 1983 roku, a Profesor wszedł w jego skład. Wybrano go także członkiem doradczego Komitetu Redakcyjnego „Bioethics Reporter” w Waszyngtonie. Na gruncie polskim, jeszcze na przełomie lat 70. i 80. ubiegłego wieku

Profesor zabiegał o stworzenie Komisji Etyki Badań Naukowych przy Ministerstwie Zdrowia.

W roku 1982 był inicjatorem oraz współorganizatorem Komisji Bioetycznej przy Śląskiej Akademii Medycznej. Komisja ta była jedną z trzech pierwszych w kraju, które wyprzedziły ustanowiony później państwowy system nadzoru nad dokonywaniem badań na ludziach. Teraz podobne gremia działają już przy wszystkich uczelniach medycznych i instytutach naukowych.

W 1992 roku Profesor zorganizował Komisję Etyki Medycznej w Polskiej Akademii Umiejętności oraz Komitet Etyki w Nauce przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, przewodniczył obu do 1998 roku. Zainicjował także powołanie Zespołu ds. Etyki Badań Naukowych przy Przewodniczącym Komitetu Badań Naukowych (obecnie Zespół ds. Etyki w Nauce), aktualnie pozostaje jego honorowym przewodniczącym.

Przez 21 lat – od roku 1970 – Profesor sprawował też funkcję przewodniczącego Komitetu Terapii Doświadczalnej PAN, który w dobie eksplozji leków skupił się na staraniach o utrzymanie właściwego kierunku farmakologii, dając początek ruchowi, którego podstawowym celem była ochrona praw pacjenta.

W 1974 roku Prof. **Gibiński**, po 20 latach prowadzenia III Kliniki Chorób Wewnętrznych (w 1972 r. została ona przemianowana na II Klinikę Chorób Wewnętrznych), podjął kolejne dzieło – uruchomienia Kliniki Gastroenterologii, jednej z pierwszych w Polsce. Dla nikogo nie jest tajemnicą, że stworzona od podstaw w nowo wybudowanym Centralnym Szpitalu Klinicznym klinika była ukochanym dzieckiem Profesora. Kierował nią do swego przejścia na emeryturę w 1985 roku. W ciągu 11 lat zyskała ona rangę znaczącego w skali światowej ośrodka gastroenterologicznego, stając się przy tym siedzibą towarzystw naukowych – najpierw Sekcji Gastroenterologii Towarzystwa Internistów Polskich, której Profesor **Gibiński** przewodniczył, następnie Zarządu Głównego oraz Sekcji Endoskopii Polskiego Towarzystwa Gastroenterologicznego, którego był założycielem i pierwszym prezesem (1976–1985, obecnie jest prezesem honorowym).

Na szczęście dla nas, Profesor wybrał Górny Śląsk...

wreszcie stała się niejako agendą towarzystw międzynarodowych: European Association of Digestive Endoscopy, którego wiceprezesem Profesor był przez 4 lata (1978–1982), oraz World Organization of Gastroenterology, w którym także wybrano go wiceprezesem (1982–1986).

O randze Profesora w nauce światowej świadczy także jego członkostwo w Komitecie Ekspertów Smoking and Health WHO (1975–1982) oraz w naukowych towarzystwach gastroenterologicznych za granicą – we Francji, Niemczech, na Węgrzech i w Czechosłowacji. Był koordynatorem światowego programu badań nad historią naturalną choroby wrzodowej Światowej Organizacji Gastroenterologii. Miarą jego ogromnej aktywności i zaangażowania w międzynarodową działalność naukową był czynny udział w wielu światowych kongresach endoskopii i gastroenterologii, m.in. w Lyonie (1965), Paryżu (1972), Meksyku (1974), Hamburgu (1980), Londynie (1981), Manchesterze (1984), San Paulo (1986).

Dowód wysokiego uznania jego autorytetu stanowi m.in. działalność w krajowym nadzorze specjalistycznym, w Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej, radach naukowych przy ministrze zdrowia, w Komitecie Badań Naukowych, Instytucie Leków oraz w organach Polskiej Akademii Nauk, m.in. był członkiem Prezydium PAN oraz inicjatorem utworzenia Oddziału Katowickiego PAN, należał do Prezydium Oddziału, 11 lat (1988–1999) pełnił funkcję prze-

wodniczącego, od 7 zaś lat pozostaje jego przewodniczącym honorowym.

Wysoka pozycja katowickiej Kliniki Gastroenterologii i sława jej szefa z pewnością oznaczały także otwarcie na świat dla Centralnego Szpitala Klinicznego, czyniąc go rozpoznawalnym punktem w sieci szpitali akademickich i niejako stanowiąc dla niego najlepszy certyfikat jakości. Nie może więc dziwić myśl nadania szpitalowi imienia jego Najwybitniejszego Przedstwicielela.

Policzalny dorobek Profesora **Gibińskiego** wyraża się blisko pięciuset oryginalnymi publikacjami – monografiami, rozdziałami w podręcznikach, artykułami w renomowanych czasopismach naukowych krajowych i zagranicznych, a także licznym gronem wysokiej klasy specjalistów wykształconych pod jego kierunkiem. Jest promotorem ponad 40 doktorantów i opiekunem 12 habilitantów, spośród których 10 zostało profesorami tytularnymi, większość objęła kierownictwo katedr, wszyscy mają też grono własnych uczniów i kontynuatorów. Znajdziemy wśród nich – w naszej uczelni, także tu w Centralnym Szpitalu Klinicznym, oraz poza Śląskiem i za granicami naszego kraju – wiele znanych nazwisk.

Długą listę odznaczeń państwowych i wyróżnień Profesora **Kornela Gibińskiego** wypełniają m.in.: Odznaka Grunwaldzka, Krzyż Oświęcimski, Złoty Krzyż Zasługi, Krzyże Kawalerski, Oficerski, Komandorski oraz Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, odznaki „Za wzorową pracę w służbie zdrowia” oraz „Zasłużonemu w rozwoju

województwa katowickiego”, Odznaka Tysiąclecia Państwa Polskiego, dyplom honorowy Polish Medical Alliance, nagroda Fundacji im. Alfreda Jurzykowskiego w Nowym Jorku, order i tytuł zasłużonego lekarza i nauczyciela PRL, Medal Komisji Edukacji Narodowej, medal 40-lecia i Laur 50-lecia ŚAM, pierwszy Medal „Gloria Medicinae”, Medal im. Jędrzeja Śniadeckiego Wydziału VI Polskiej Akademii Nauk, Medal 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego, Medal Pionierów, Złota Odznaka Śląskiej Izby Lekarskiej i wiele innych, których niewymienienie, Bohater dzisiejszego dnia mam nadzieję – mi wybaczyć.

Drogi Panie Profesorze,

Nasz Kochany Mistrzu i Nauczycielu

Proszę też wybaczyć nam patos i to, że przymusiliśmy Pana do dzisiejszej uroczystości. Dla nas jednak jest ona niezapomnianym przeżyciem i bardzo potrzebną środowisku akademickiemu chwilą refleksji nad tym, co najważniejsze, a jednocześnie niepowtarzalną okazją do wyrażenia podziwu i uznania dla wszystkich Pańskich dokonań oraz wielkiej wdzięczności za obecność wśród nas, za wspaniały przykład wypełniania życiowego powołania, za nieocenione dzielenie się z nami ogromną wiedzą i doświadczeniem, za to że jest Pan naszym Przewodnikiem.

Pani senator Krystyna Bochenek w jednym ze swoich artykułów prasowych* nazwała Pana największym internistą XX stulecia. I choć wiem, że wielkie słowa zawsze budziły Pana sprzeciw, odważę się dodać: Święta prawda!

* * *

Znamienitemu Lekarzowi, Profesorowi i Nauczycielowi...

Wystąpienie JM Rektor prof. dr hab. n. med. Ewy Małeckiej-Tendery

**Wielce Szanowny Panie Profesorze
Czcigodny Jubilacie,**

Przed rokiem dane nam było cieszyć się i uroczysto świętować jubileusz 90. rocznicy Pana urodzin. Ów dzień zapisał się

w pamięci uczestników uroczystości jako szczególnie w historii naszej Uczelni.

Dzisiaj nadszedł moment, kiedy Znamienitemu Lekarzowi, Profesorowi i Nauczycielowi, a nade wszystko Człowiekowi, w pełnym znaczeniu tego sło-

wa, cześć i honor pragnie oddać nie tylko społeczność akademicka, dla której zasługi Pana Profesora są powszechnie znane, lecz także społeczność regionu śląskiego, dla której pełna poświęcenia i oddania praca zawodowa mierzona

* K. Bochenek, *Bajka z tej ziemi*, „Dziennik Zachodni” nr 268 z 18.11.2005 [przyp. red.]

była i jest rzeszą chorych, którym przywrócono zdrowie i radość życia, a którzy jednocześnie wielokrotnie doświadczali od Pana cennego daru w postaci wsparcia duchowego.

Przykład życia Pana Profesora – nadzwyczaj pracowitego i roztropnego, pełnego refleksji, cierpliwego ciepła i serdeczności, a nade wszystko wielkiej skromności – wskazujący, iż możliwe jest osiągnięcie mistrzostwa w uprawianiu sztuki lekarskiej, jest nie tylko źródłem dumy społeczności akademickiej, ale i aktualnym wyzwaniem dla kolejnych pokoleń lekarzy w ich osobistej drodze do osiągania sukcesów i stawania się lepszym.

Ukierunkowana na dobro chorego i rozwój kadr medycznych praca zawodowa, zapoczątkowana przed ponad półwieczem w Bytomiu, a kontynuowana w Katowicach – początkowo w Klini-

ce Chorób Wewnętrznych przy ul. Francuskiej, a następnie w Klinice Gastroenterologii Centralnego Szpitala Klinicznego, znajduje dzisiaj swoje zwieńczenie w sposób najbardziej wyjątkowy i podniosły.

Od dzisiejszego dnia Centralny Szpital Kliniczny Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach będzie nosił imię swojego Mistrza i Nauczyciela. Jesteśmy przekonani, że jego Patron, który przychylił się do użyczenia swojego imienia, wyznaczać będzie obecnym i przyszłym pokoleniom lekarzy nienaruszalne granice dobra chorego, a także wskazywać drogi poszukiwań naukowych i wszechstronnego rozwoju osobistego.

Obchodzona uroczystość jest kolejną okazją wyrażenia osobie Mistrza-Lekarza i Wielkiego Człowieka naszej głębokiej wdzięczności, a zarazem złożenia

w imieniu Władz Śląskiej Akademii Medycznej i moim własnym życzeń dobrego zdrowia i samopoczucia, stałego odczuwania obecności wdzięcznych Przyjaciół i Uczniów, wielu dalszych chwil szczęścia, miłej pamięci o latach minionych i ciągłych pouczających rozważań o tym, co dla ludzkości dobre.

Niech mi wolno będzie zacytować frazę wiersza naszej Poetki-Noblistki, pt. *Stary profesor*.

*„Spytałam o ogródek i ławkę w ogródku.
Kiedy wieczór pogodny, obserwuję niebo.
nie mogę się nadziwić,
ile tam punktów widzenia
– odpowiedział.”*

Z całego serca życzę Panu Profesorowi, aby owo pogodne niebo nieustannie rozjaśniały gwiazdy, widome znaki naszego szczerzego podziwu i przywiązania.

* * *

Leczyć się w Gibińskim...

Wypowiedź Senator RP Krystyny Bochenek

**Wielce Czcigodny Jubilacie,
Ekszelencjo Księżę Arcybiskupie,
Szanowni Państwo,**

Zostałam zaanonsowana jako Senator Rzeczypospolitej, więc nawiążę do tej szacownej instytucji. Jak wiadomo w starożytnym Rzymie Senatus, czyli Senat był miejscem naradzania się i czuwania nad dobrem państwa, a tym samym dobrem obywateli.

Dzisiaj w obecności Pana Profesora, oraz licznie zgromadzonych Jego uczniów i kolegów, czuję się jakbym była w Izbie idealnej, miejscu najbardziej właściwym dla rozważania czym jest dobro państwa i społeczeństwa. Czcigodny Pan Profesor **Kornel Gibiński** jest marszałkiem tego Senatu, a w ławach zasiadają panie i panowie, którzy nazywają go swoim życiowym drogowskazem, zawodowym ojcem. Dla niektórych jest być może dziadkiem, a pewnie i prawnuki też tu dzisiaj przyszły. Wszyscy ci „senatorowie” są lekarzami, ale ich rola wykracza daleko poza kwalifikacje zawodowe.

Pan Profesor **Władysław Pierzchała** powiedział kiedyś, że *jeśli prawda jest zgodnością czynów i myśli, to właśnie autorytet Profesora Gibińskiego bierze się, oprócz działalności lekarskiej, z poszukiwania prawdy**. Pan Profesor **Andrzej Nowak** niecodzienną postaci swojego Mistrza wywodzi z *daru umiejętności życia i ogromnego humanizmu*. Pani Profesor **Barbara Zahorska-Markiewicz** mówiła o zniewoleniu uczniów *przykładem pracowitości, wiedzy i skromności*. Pan Profesor **Eugeniusz Fojt**, przypominając malarskie uzdolnienia, podkreśla poczucie piękna. I mogłabym tak długo jeszcze cytować opinie tych, którzy się z Nim zetknęli. Najważniejsze jednak, że – jak stwierdził kiedyś Pan Profesor **Leszek Giec** – bohater dzisiejszej uroczystości *potrafił swoje osiągnięcia przekazać uczniom, a także, dodajmy, wskazać najlepszą życiową drogę tym, których karierze patronował*.

Prof. Gibiński nie był autorytetem, który zniewala i ujarzmia, on wychowywał i tworzył, wyzwał inicjatywę. Gdy-

by popatrzeć na wszystkich Jego uczniów i tych, którzy go otaczali, to można zauważyć, że nikt nie został tym autorytetem przytłoczony, każda z tych osób rozwinęła własną inicjatywę – podkreślił prof. Pierzchała. A wielcy uczniowie, jak wiadomo, zwiększają wielkość mistrza.

Szanowni Państwo,

Proszę wybaczyć, że nie wymieniam wszystkich znakomitości z nazwiska, ale czyż na dobrą sprawę większość śląskich lekarzy nie wywodzi się z tego pnia, który tu przed laty posadził Profesor **Gibiński**?

Dlatego cieszę się, że jestem dziś w obecności Państwa, ludzi, którzy całe życie czuwają nad dobrem właśnie. Ludzi, którzy nie tylko ratują zdrowie i przedłużają życie niezliczonej liczbie moich rodaków. Ludzi, którzy tak jak wieloletni Przewodniczący Komitetu Etyki Polskiej Akademii Nauk, równie wiele wysiłku poświęcają nadaniu sensu fizycznej sprawności i długowieczności. Warto to głośno powiedzieć, by choć

* Cytowane w tekście wypowiedzi profesorów ŚAM pochodzą z publikacji *Kornel Gibiński. Lekarz, Uczony, Humanista*, red. Teresa Białek, Ewa Pawłowska, Katowice 2000 [przyt. red.]

w tym miejscu i w tym szczególnym momencie zagłuszyć prostackie kalumnie ochoczo rzucane pod adresem lekarzy czy służby zdrowia w ogóle.

Długowieczność, która w powszechnym odczuciu odbierana jest jak błogosławieństwo, może być przekleństwem, jeśli nie jest wypełniona pracą, poświęceniem, służbą, wiernością wobec wartości, których często nie umiemy zdefiniować, ale do których podświadomie tęsknimy. Jeśli nie jest wypełniona tym, co Ksiądz Arcybiskup nazwałby zapewne miłością bliźniego. Historia i nasze doświadczenie podsuwają liczne przykłady bohaterów umierających w niesławie, bo ich życie było dłuższe od wierności wartościom.

Miałam kiedyś zaszczyt przeprowadzić wywiad, w którym Pan Profesor kontestował „sukces”, jakim w powszechnym mniemaniu może się wydawać zmniejszenie wskaźników śmiertel-

ności. Skupiając się bowiem na wskaźnikach, zapominamy, że rolą lekarza nie jest leczenie od śmierci, jest nim ratowanie od choroby.

Gdy patrzę na obecnych tu Profesorów, to wiem, że ratują oni nasze życie nie tylko w dosłownym tego słowa znaczeniu. Oni ratują także jakość naszego życia, jakość, bez której jego wartość staje się znikoma. I dlatego pozwoliłam sobie na porównanie do gremium, którego rolą według starożytnych było czuwanie nad dobrem państwa, a więc nad dobrem jego obywateli.

W tym dostojnym gremium Pan Profesor **Gibiński** jest *Primus Inter Pares*, pierwszy między równymi. Pan Profesor trwa jak latarnia morską wśród burz, jak filar, jak skała. Trwa nie tylko dla pacjentów, nie tylko dla swoich uczniów, ale też dla Rzeczypospolitej, dla dobra której uczynił tak wiele i nad której dobrem przez wszystkie lata czuwał.

* * *

Pytano mnie, czy zgodzę się na takie wyróżnienie...

Wypowiedź prof. zw. dr. hab. n. med. Kornela Gibińskiego

Równo rok temu byłem niezmiernie wzruszony i zaskoczony gorącą atmosferą i rozmachem podobnej imprezy, ale największym zaskoczeniem był dla mnie wniosek Pani Senator **Krystyny Bochenek**, dziś realizowany. Zdałem sobie od razu sprawę, że ta nominacja to nie to samo, co państwowe nagrody lub ordery. Te bowiem nadawane bywają przez Władzę zgodnie ze statutami, zgodnie ze swoim regulaminem, określającym ściśle wymogi i uwarunkowania, i przyznawane są przez stałe do tego celu powołane kapituły, a nie *ad hoc*. Powodem mojej konfuzji było też to, że wniosek padł z ust Pani Senator, z którą moje dotychczasowe kontakty miały miejsce nie tyle na platformie naukowej lub zawodowej, ile raczej medialnej, kojarzonej z – i prezentującej – opinię publiczną.

Pytano mnie, czy się zgodzę na takie wyróżnienie. W duchu pomyślałem sobie, czy ktoś się pytał **Władysława Biegańskiego**, **Tytusa Chalubińskiego**, **Witolda Orłowskiego**, **Andrzeja Mieleckiego**, **Ludwika Rydygiera** lub **Jana Mikulicza-Radeckiego** o zgodę na taką nominację. Wtedy, przy panującej na sa-

li eskalacji zyczliwości, wydawało mi się nietaktem odrzucać tę, raczej ułudną, propozycję. Odpowiedziałem żartobliwie, że tego rodzaju wyróżnienia miewają miejsce raczej pośmiertnie, a że procedury wymagają czasu, postaram się na czas uwinąć.

Kiedy później zaczęły mnie dochodzić wieści, że realizację wniosku przejęły Władze Śląskiej Akademii Medycznej i Dyrekcja Centralnego Szpitala Klinicznego i że nadal czuwa nad nim Pani Senator, ogarnęły mnie jednak pewne wątpliwości.

Przypomniały mi się bowiem jednego dnia wiersze rzymskich poetów. Ich wierszy uczyliśmy się na pamięć w gimnazjum, a ten powszechnie znany i często przywoływany zawiera werset:

*non omnis moriar multaque pars mei
uitabit Libitinam;*

Horacy był istotnie wspaniałym poetą i trafnie przewidział, że jego imię nie zostanie zapomniane.

Z tą samą świadomością inny już poeta, **Owidiusz**, pisał:

*Ille ego qui fuerim,
tenerorum lusor amorum,
quem legis, ut noris, accipe, Posteritas.*

Oświecił życie naszych rodziców, oświecił nasze życie, a Jego imię z szacunkiem będą wymawiać nasze dzieci i wnuki. Nic dziwnego, że jest Czcigodny Pan Profesor „światłem ze Śląska”, *Lux ex Silesia*, ale także, z uwagi na krakowskie pochodzenie, jest na tej śląskiej ziemi *Ex Oriente Lux*.

Przez długie lata „leczyć się u Profesora Gibińskiego” znaczyło „cieszyć się najlepszą opieką, jaką człowiek może uzyskać”.

Życzę wszystkim lekarzom i pacjentom Centralnego Szpitala Klinicznego Śląskiej Akademii Medycznej, aby odtąd „leczyć się u Gibińskiego”, albo, jak zapewne ludzie w skrócie będą mówić, „leczyć się w Gibińskim”, znaczyło dokładnie to samo.

A Czcigodnemu Panu Profesorowi życzę wielu lat dumy ze szpitala, którego patronem dziś się staje.

Ad multos annos, Panie Profesorze!

Tymczasem ja takich aspiracji lub ambicji nigdy nie miałem. Mija już druga generacja od mojego przejścia na emeryturę i 20 kolejnych roczników studentów mnie nie zna. Minie jeszcze i jedna, i druga, i już nikt nie będzie wiedział, o kim mowa na tej tablicy. Moje własne wspomnienia rodzinne sięgają zaledwie 2–3 pokoleń wstecz i giną w mroku tragedii narodowych powstań, Sybiru, zagłady substancji rodowych. W niepamięci zagłady poginęły wszelkie przekazy. Nie zostało nic. Żeby tak sięgnąć do słów jeszcze jednego, też wielkiego poety: „...*potem, już tylko milczenie.*”

Szukając sam dla siebie jakiegoś usprawiedliwienia, pomyślałem, że ten motyw uniknięcia zapomnienia mógłby tak być niejako odczytany na rewersie tego odznaczenia społecznego, które dla mnie niesie na awersie hasła ludzkiej zyczliwości, przyjaźni i uznawania tych wspólnych wartości. Że nie chodzi tu o nominata, tylko o powiedzenie, że nasze środowisko ceni sobie te hasła i pragnie wyrazić przywiązanie do tych międzyludzkich uczuć.

Przez całe życie miałem zawsze dużo szczęścia. To wielki dar, do którego zaliczam silną więź rodzinną, którą zawdzięczam małżonce, która zawsze wkraczała, gdy mnie nie było stać na sprostanie zadaniom. To także to, że natrafiałem w młodości na wielu rzetelnych, i oddanych sprawie preceptorów; a także później, na wielu losowo napotykanym ludzi, którzy spontanicznie wyciągali do mnie pomocną rękę i sami mnie promowali; i wreszcie na wielu wspaniałych i ofiarnych współpracowników. Trzynastu spośród nich pod moim kierunkiem zdobyło stopnie samodzielności naukowej, a 7 innych uzyskało ją już pod skrzydłami moich następców. Prawie wszyscy zostali kierownikami katedr i zakładów naszej uczelni, bo tylko 2 w innych uczelniach krajowych, 2 zdobyło tytuły i katedry uniwersyteckie za granicą. To wielkie szczęście i satysfakcja, które były mi dane.

Przez 6 lat pracy w Uniwersytecie Jagiellońskim, 8 lat w Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu i 53 lata pracy w Śląskiej Akademii Medycznej przeżywałem lata bardzo burzliwe, lata imponującego zrywu ludności do odbudowy kraju z potwornego zniszczenia i wresz-

cie lata dokonującej się dziejowej transformacji Śląska.

Zawsze natrafiałem dookoła na liczne grono wspaniałych współpracowników i żyłem wśród życzliwych ludzi. Toteż, nie bacząc na ową nierealną wizję uniknięcia zapomnienia, chciałbym cytowany werset „*non omnis moriar multa pars mei uitabit Libitinam*” nieco strawestować:

non omnis moriar minima pars mei in haec VOBISCUM requiescat tabula.

Chciałbym gorąco podziękować za te minione lata wszystkim Przyjaciołom, Współpracownikom, kolejnym Władzom Uczelni na ręce JM Pani Rektor, Dyrekcji CSK, Władzom Miejskim, Wojewódzkim, Regionalnym i tak wpływowym Mediom Społecznym. Wszystkie one – nieraz mimo konfliktu interesów lub konfliktów ideologicznych – jakoś w swoim zakresie przecież partycypowały w budowie na tym terenie szkolnictwa wyższego i twórczości naukowej i tej ogromnej maszyny służby zdrowia, tak często dziś poniżanej i spotwarzanej.

Dlatego, nie patrząc na tamtą pyszałkową wizję uniknięcia niepamięci, pragnę cieszyć się awerssem tego medalu, na którym dostrzegam kontynuację

międzyludzkiej życzliwości, przyjaźni i wierności ideom, które towarzyszyły nam wszystkim w odwiecznej walce z kultem sobkostwa, egoizmu, utylityzmu i wrogości.

Dlatego też, z pełnym przekonaniem, że spełnią się słowa Makbeta „potem już tylko milczenie”, jakżeż można by odrzucać tę uchwałę, którą odbieram jako wyraz aprobaty społecznej dla tych uczuć przychylności i życzliwości, którymi mnie tak często obdarowywano.

To właśnie one dawały mi możliwość pozostawania wśród Was i możliwość rudymenarnej pracy przez 21 lat po przejściu na emeryturę, i obecną ofertę pozostawania z Wami, choćby symbolicznie na tablicy, gdy już nie mogę fizycznie. Tak rozumianego daru nie sposób odrzucać.

Jeszcze raz dziękuję za tę daną mi szansę i satysfakcję przeżycia wśród Was i z Wami pięćdziesięciu trzech lat w Śląskiej Akademii Medycznej, a jeśli doliczyć Wrocław – to sześćdziesięciu jeden lat na Ziemi Śląskiej, a z Krakowem – to łącznie sześćdziesięciu siedmiu lat w naszym środowisku akademickim, w naszej służbie zdrowia i w naszym społeczeństwie.

Za te wszystkie lata Wszystkim dziękuję!

Profesor Kornel Gibiński przed tablicą z nową nazwą CSK.
Fot. Paweł Bojko

Prezydent Piotr Uszok wręcza Profesorowi dyplom Honorowego Obywatela Katowic.
Fot. Paweł Bojko

Z PRAC KOLEGIUM REKTORSKIEGO

17 maja 2006

Kolejne spotkanie JM Rektor z Prorektorami i Kanclerzem odbyło się w środę 17 maja b.r. JM Rektor poinformowała o przebiegu i wynikach zebrania Komisji Budżetowej ŚAM, która przyjęła przedłożone sprawozdanie za 2005 r. (przy jednym głosie wstrzymującym) oraz plan finansowo-rzeczowy na 2006 r. (przy dwóch głosach wstrzymujących).

Najważniejszym punktem spotkania władz Uczelni była dyskusja nad propozycją uchwały rekrutacyjnej na rok 2007/2008, którą, wobec usprawiedliwionej nieobecności prorektor **Wandy Romaniuk**, przedstawił prorektor **Przemysław Jałowicki**. Zdecydowano o konieczności odrębnego spotkania z P.T. Dziekanami w dniu 19 maja, celem ustalenia ostatecznej treści uchwały.

Prorektor **Jan Zejda** poinformował zebranych o piśmie Ministerstwa Zdrowia dotyczącym wniosków pokontrolnych NIK w zakresie działania uczelni medycznych w Polsce. Dotyczyły one m.in. nieprawidłowego utrzymywania zatrudnienia adiunktów ponad okres przewidziany w statutach uczelni. Podjęte przez władze ŚAM działania w obecnym roku akademickim będą przedmiotem odpowiedzi do właściwych organów nadzorczych.

Zagadnienia związane z dalszym losem nieruchomości przy ul. Warszawskiej w Katowicach, przeniesieniem Rektoratu do budynku przy ul. Poniatowskiego oraz konieczną reorganizacją Biblioteki Głównej, uwzględniające ekonomiczne skutki decyzji i możliwe rozwiązania techniczne, były przedmiotem dalszych rozważań zebranych. W tym punkcie zebrania kanclerz **Bernadeta Kuraszewska** poinformowała zebranych o niedokończonych pracach remontowo-budowlanych w budynku przy ul. Poniatowskiego podjętych w poprzedniej kadencji, skutkujących koniecznością ponownego ich przeprowadzenia w bieżącym roku. Determinują one tryb i czas przeniesienia Rektoratu, jak i możliwość zbycia nieruchomości przy ul. Warszawskiej.

Zebrani dyskutowali również nad lokalizacją zajęć aptecznych, realizowanych w ramach programu nauczania na Wydziale Farmaceutycznym. Wobec wyrażonych licznych zastrzeżeń odnośnie do finansowych skutków przejścia apteki spółki Revita, podjęto decyzję o konieczności ponownego przedstawienia kalkulacji finansowych i przedyskutowania zagadnienia w obecności dziekan **Krystyny Olczyk**.

Zebrani wyrazili troskę w związku z informacją o bilansie finansowym działalności Szpitala Klinicznego nr 1 w Zabrze. Ponadto

zaznajomili się z informacją o działalności Zakładu Ortodoncji.

Na zakończenie kanclerz **Bernadeta Kuraszewska** przedstawiła obecnym decyzję prokuratury odnośnie do połączenia spraw związanych z działaniem na szkodę ŚAM przez uprzednie władze.

*W imieniu Kolegium Rektorskiego
prorektor ds. integracji z Unią
Europejską i współpracy z zagranicą
dr hab. n. med. Maciej Sosnowski*

* * *

31 maja 2006

Podczas spotkania Kolegium Rektorskiego z Dziekanami poszczególnych Wydziałów omówiono problemy wynikające z bieżącej pracy Uczelni, w tym przede wszystkim zadania wymagające zajęcia stanowiska przez Senat Śląskiej Akademii Medycznej.

W kluczowej obecnie sprawie, dotyczącej prac nad statutem Uczelni, uzgodniono referowaną przez prorektora **Przemysława Jałowickiego** propozycję modyfikacji treści zapisu odnośnie do zasad i warunków obniżania pensum. Ponadto zaaprobowano, wniesioną przez dziekana **Wojciecha Króla** i popartą przez dziekan **Krystynę Olczyk** propozycję ujednoczenia nazw wydziałów posiadających złożoną strukturę. Zgodnie z nią ujednoczone nazwy otrzymują następujące brzmienie (przy zachowaniu dotychczas obowiązujących nazw innych wydziałów): Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze i Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej. Przedstawione nazwy odzwierciedlają zmiany w obowiązującej terminologii („kierunek lekarsko-dentystyczny”) i korespondują z nazwami analogicznych jednostek w kraju. Kolegium Rektorskie zapoznało się z proponowanym zapisem zadań dla Senackiej Komisji ds. Nauki, nie wnosząc uwag.

Drugą ważną sprawą omówioną podczas spotkania był plan przejęcia od Fundacji Revita w Sosnowcu apteki dla potrzeb dydaktycznych Wydziału Farmaceutycznego. Plan został przedstawiony przez dziekan **Krystynę Olczyk** oraz dr **Kazimierze Klementys**, dotychczasowego kierownika apteki, i dr **Lucynę Bułaś**, konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie farmacji aptecznej. Po zapoznaniu się z potrzebami dydaktycznymi w zakresie farmacji aptecznej, aktualnymi możliwościami kształcenia studentów w tym zakresie, obowiązującymi przepisami oraz dającymi się przewidzieć skutkami organizacyjnymi i finansowymi przejęcia apteki, Kolegium Rektorskie wyraziło zgodę na

przedstawienie tej propozycji Senatowi Śląskiej Akademii Medycznej.

W drugiej części spotkania dziekan **Joanna Lewin-Kowalik** poinformowała o nadchodzącej wizycie przedstawiciela amerykańskiego ośrodka ds. kształcenia studentów w Śląskiej Akademii Medycznej, p. **Patela**, związanej z możliwościami uzupełnienia angielskojęzycznej oferty dydaktycznej o kierunki pielęgniarstwo i fizjoterapia. Prorektor **Przemysław Jałowicki** poinformował o zainteresowaniu władz Rybnika współpracą z Uczelnią w zakresie tzw. zamiejscowego kształcenia studentów, a prorektor **Krystyna Pierzchała** zwróciła uwagę na możliwość wystąpienia przeszkód w dalszej realizacji zadań dydaktycznych w zakresie kardiologii w Szpitalu Wojewódzkim w Tychach i medycyny rodzinnej w ośrodku w Kędzierzynie-Koźlu. Kolegium Rektorskie będzie informowane o pojawiających się nowych okolicznościach we wszystkich zaanonsowanych sprawach.

Ostatnim punktem w programie posiedzenia była inicjatywa zgłoszona przez Koordynatora Programu Profilaktyki Onkologicznej w Polsce, polegająca na pilotowym wdrożeniu uniwersalnego modułu dydaktycznego na ten temat w programach kształcenia studentów wszystkich kierunków Śląskiej Akademii Medycznej. Stosowany moduł tematyczny (10 godzin dydaktycznych) został opracowany na podstawie uzyskanych materiałów i przedstawiony Dziekanom. Po dyskusji postanowiono przystąpić do realizacji tego programu od nowego roku akademickiego.

*W imieniu Kolegium Rektorskiego
prorektor ds. nauki
prof. dr hab. n. med. Jan E. Zejda*

* * *

14 czerwca 2006

W środę 14 czerwca 2006 r., po spotkaniu Senatu, na którym uchwalono nowy Statut Śląskiej Akademii Medycznej, odbyło się tradycyjne robocze zebranie JM Rektor z Prorektorami i Kanclerzem.

Na wstępie odniesiono się do uwag kanclerz **Bernadety Kuraszewskiej** odnośnie do praktykowanego zwyczajowo trybu zleceń dla usługodawców zewnętrznych. Zdecydowano, iż w najbliższym czasie skierowana będzie informacja do wszystkich P.T. Kierowników jednostek i kierujących badaniami, przypominająca o obowiązujących w tym zakresie przepisach.

Jednym z obszarów takich zleceń jest prowadzenie analiz statystycznych. Rozważano wykorzystanie możliwości istniejących w ramach Uczelni.

Z PRAC KOLEGIUM REKTORSKIEGO

Kancelerz **Bernadeta Kuraszewska** poinformowała zebranych o wydatkowanych środkach na odczynniki. W kwietniu kwota wyniosła prawie 213 tys. zł, a w okresie od stycznia do kwietnia br. wyniosła łącznie ponad 856 tys. zł.

JM Rektor przedstawiła informacje ze spotkania w Urzędzie Marszałkowskim, dotyczące m.in. współpracy Akademii ze szpitalami nieklinicznymi. Dwa główne obszary to realizacja zadań dydaktycznych i prowadzenie badań klinicznych, gdzie szpitale te mogą pełnić zadania podwykonawcy.

Prorektor **Wanda Romaniuk** poinformowała o przebiegu rekrutacji na studia w roku 2006/2007 oraz o działaniach organizacyjnych niezbędnych dla jej sprawnej realizacji.

Zapoznano się też z informacją o przebiegu dyskusji odnośnie do losów niektórych jednostek wydziału zabrzańskiego. Zgodnie uznano, iż głównym kryterium podejmowania decyzji w tym zakresie winna być dbałość o dydaktykę oraz o jakość i warunki leczenia.

Prorektor **Maciej Sosnowski** przekazał zebranym pisemną informację o stanie projektów finansowanych ze środków unijnych, przygotowaną przez Pracownię Badań Ekonomicznych. Zaproponował, aby aktywność jednostek w zakresie pozyskiwania środków pozabudżetowych, w tym w ramach 7. Programu Ramowego, Mechanizmu Norweskiego oraz funduszy strukturalnych, była jednym z kryteriów oceny przy przydzielaniu środków na badania statutowe i własne. Zdecydowano, iż propozycja ta zostanie przedstawiona Senackiej Komisji ds. Nauki.

*W imieniu Kolegium Rektorskiego
prorektor ds. integracji z Unią
Europejską i współpracy z zagranicą
dr hab. n. med. Maciej Sosnowski*

26 czerwca 2006

W poniedziałek 26 czerwca 2006 r. odbyło się kolejne posiedzenie Kolegium Rektorsko-Dziekańskiego. Z usprawiedliwionych przyczyn w zebraniu nie uczestniczyła Dziekan **Joanna Lewin-Kowalik**.

Spotkanie rozpoczęła JM Rektor, dzieląc się uwagami związanymi z decyzjami personalnymi podjętymi we wspólnym gronie rektorsko-dziekańskim. Prorektor **Maciej Sosnowski** przypomniał zebrany: n, iż podstawę decyzji stanowiła suma punktów ustalonych na podstawie przyjętego algorytmu. Uwzględnił on czas zatrudnienia na stanowisku adiunkta lub wykładowcy, dorobek naukowy indywidualny i jednostki organizacyjnej zatrudnionego, opinię kierownika jednostki organizacyjnej, opinię komisji dzie-

kańskich oraz możliwości pensowania jednostki w aspekcie stałych i zmiennych zadań dydaktycznych. W algorytmie brano pod uwagę także długoterminową politykę zatrudniania w Śląskiej Akademii Medycznej, a różnym elementom oceny punktowej przypisano różne wagi, przyjęte zgodnie z algorytmem oceny przez grono rektorsko-dziekańskie.

Dziekan **Zbigniew Gąsior** poinformował zebranych o zastrzeżeniach związanych z uznaniem dyplomów studiów pielęgniarstwa wydanych w okresie obowiązywania wcześniejszego niż obecny planu nauczania, wysuwanych przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. Uzyskał również akceptację dla powoływania osób ze stopniem doktora na stanowiska p.o. kierowników w jednostkach organizacyjnych Wydziału Opieki Zdrowotnej, gdzie na ogłoszony konkurs nie zgłoszono kandydatów ze stopniem doktora habilitowanego. Nawiązując do działań restrukturyzacyjnych na tym wydziale prorektor **Krystyna Pierzchała** i dziekan **Zbigniew Gąsior** poinformowali zebranych o decyzjach odnośnie do losów oddziałów klinicznych posadowionych na bazie Szpitala Wojewódzkiego w Tychach. Dziekan **Zbigniew Gąsior** decyzje te przedstawi na najbliższej Radzie Wydziału Opieki Zdrowotnej.

Prorektor **Wanda Romaniuk** zapoznała zebranych z uzgodnionymi limitami przyjęć na kierunku niemedyczne oraz z prowadzoną akcją rekrutacyjną, a także ze sprawami dydaktycznymi dotyczącymi propedeutyki chorób wewnętrznych na Wydziale Farmaceutycznym.

Kolejny punkt zebrania wiązał się z pismem złożonym na ręce JM Rektor, dotyczącym oddolnej inicjatywy rozdziału budżetowego części pediatrycznej PSK nr 1 w Zabrze. Wnioskowano o spotkanie władz rektorskich oraz dziekana **Wojciecha Króla** z inicjatorami tych działań, po uzyskaniu szczegółowych kalkulacji ekonomicznych. Zebrani odnieśli się również do innych spraw dotyczących PSK nr 1 w Zabrze oraz jednostek organizacyjnych wydziału zabrzańskiego w świetle rozważanych działań reorganizacyjnych. Jednocześnie wyrażono troskę o nie dość dynamiczne prace nad koncepcją rozwoju wydziału zabrzańskiego, zalecając przyspieszenie prac w tym zakresie, z uwzględnieniem dalszych losów budynków ACM.

Dziekan **Krystyna Olczyk** poruszyła problemy dotyczące realizacji zamówień na materiały i wynagrodzeń za kursy prowadzone przez Wydział Farmaceutyczny oraz sprawy związane z ustaleniem niezbędnej liczby pracowników administracyjnych w Kolegium Kształcenia Podyplomowego.

Kancelerz **Bernadeta Kuraszewska** poinformowała, iż z właściwych kont uruchomiono fundusze, w tym około 300 tys. zł na wynagrodzenia dla wykładowców. Podjęto również działania zmierzające do zwiększenia liczby etatów administracyjnych. Wskazała również na możliwość wynagradzania w formie premii zadaniowych.

Dziekan **Wojciech Król** poinformował o mającej odbyć się w środę 28 czerwca wizytacji Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży na Wydziale Lekarskim w Zabrze.

Zebrani przedyskutowali projekt wstrzymania likwidacji spółki Diagnostyczne Centrum Zdrowia Kobiety i wiążące się z nim zagadnienia prawne i finansowe, a także jego uzasadnienie w świetle działalności NZOZ-u Lecznica Stomatologiczna. Sprawa ta zostanie przedstawiona do zaopiniowania Senatowi Uczelni. Odniesiono się jednocześnie do wyjaśnień dziekan **Krystyny Olczyk** odnośnie do zmiany koncepcji działania Apteki Akademickiej w świetle bieżących tendencji nauczania symulacyjnego (*e-learning*). Zmiana ta pociągałaby za sobą konieczność anulowania uchwały Senatu z dnia 14 czerwca, dotyczącej utworzenia Apteki Akademickiej w Sosnowcu. Na prośbę dziekan **Krystyny Olczyk** postanowiono zwrócić się do Senatu o zgodę na wprowadzenie sprawy Apteki Akademickiej do programu najbliższego posiedzenia w dniu 28 czerwca.

Zebrani zapoznali się z procesem rekrutacji na studia doktoranckie. Podkreślono, iż zapisy ustawowe nie sprzyjają wyborowi w drodze konkursu wskutek zmniejszonego zainteresowania tego typu studiami ze względu na brak możliwości łączenia ich z procesem uzyskiwania specjalizacji medycznej. Rozważano konieczność ogłoszenia naboru uzupełniającego.

JM Rektor poinformowała o sytuacji Centrum Zdrowia Matki i Dziecka w Katowicach Ligocie. Nadmienila, iż sprawami zadłużenia tego szpitala klinicznego zainteresowano władze województwa i Ministerstwa Zdrowia, uzyskując obietnicę wsparcia w rozwiązaniu problemów finansowych tej placówki.

Na zakończenie prorektor **Maciej Sosnowski** przypomniał zebranym o terminarzu ubiegania się o fundusze unijne, możliwości wykorzystania funduszy strukturalnych oraz konieczności przygotowania Uczelni do 7. Programu Ramowego.

*W imieniu Kolegium Rektorskiego
prorektor ds. integracji z Unią
Europejską i współpracy z zagranicą
dr hab. n. med. Maciej Sosnowski*

Z OBRAD SENATU

7 czerwca 2006

- I. Zatwierdzono sprawozdanie finansowe Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach za rok 2005, zbadane przez niezależnego biegłego rewidenta z Kancelarii Porad Finansowo-Księgowych dr. Piotra Rojka w Katowicach, wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 1695, przeprowadzającą badania sprawozdań finansowych za okres 2003–2005 na podstawie Uchwały nr 32/2003 Senatu ŚAM z dnia 26 listopada 2003 r., wykazujące po stronie aktywów i pasywów kwotę 432 918 392,97 zł i zamykające się stratą bilansową w wysokości 12 963 258,16 zł.
- 2. Wyrażono zgodę na pokrycie straty bilansowej w kwocie 12 963 258,16 zł za rok 2005 z funduszu zasadniczego oraz straty bilansowej w kwocie 11 821 888,04 zł za lata ubiegłe z funduszu zasadniczego (uchwała nr 115/2006).
- Uchwalono plan rzeczowo-finansowy Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach na rok 2006, opracowany na podstawie ustawy budżetowej na 2006 rok z dnia 17 lutego 2006 r. (Dz. U. nr 35, poz. 244) oraz decyzji Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2006 r. znak MZ-BFC-078-1266-3-803-20/AS/06 i z dnia 28 kwietnia 2006 r. znak MZ-BFC-078-1266-4-803-32/AS/06 (uchwała nr 116/2006).
- Wyrażono zgodę na zmianę nazwy Kolegium Kształcenia Umiejętności Pielęgniarskich, działającego w ramach Wydziału Opieki Zdrowotnej, na Zakład Propedeutyki Pielęgniarstwa (uchwała nr 117/2006).
- Wyrażono zgodę na zmianę nazwy Kolegium Kształcenia Umiejętności Położniczych, działającego w ramach Wydziału Opieki Zdrowotnej, na Zakład Propedeutyki Położnictwa (uchwała nr 118/2006).
- Wyrażono zgodę na likwidację Zakładu Organizacji Pracy Pielęgniarskiej działającego w ramach Wydziału Opieki Zdrowotnej (uchwała nr 119/2006).
- Wyrażono zgodę na utworzenie Apteki Akademickiej zlokalizowanej w Sosnowcu przy ul. Kasztanowej 3, jako wyodrębnionej organizacyjnie

jednostki prowadzącej działalność gospodarczą (uchwała nr 120/2006).

14 czerwca 2006

- I. Uchwalono Statut Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- 2. Statut wchodzi w życie z dniem uchwalenia (uchwała nr 121/2006).

28 czerwca 2006

- Zaopiniowano pozytywnie powołanie na funkcję kierownika z dniem 1 lipca 2006 r.
 - a) na Wydziale Lekarskim w Katowicach:
 - prof. dr. hab. n. med. **Marcina Kamińskiego** w Zakładzie Histopatologii Katedry Morfologii (uchwała nr 122/2006);
 - dr. hab. n. med. **Ryszarda Wiaderkiewicza**, prof. nadzw. ŚAM w Zakładzie Histologii Katedry Morfologii (uchwała nr 123/2006);
 - dr. hab. n. med. **Macieja Sosnowskiego** w Zakładzie Nieinwazyjnej Diagnostyki Serca i Naczyń III Katedry Kardiologii (uchwała nr 124/2006).
 - b) na Wydziale Lekarskim w Zabrze:
 - prof. dr. hab. n. med. **Mariana Zembali** w Oddziale Klinicznym Kardiologii i Transplantologii Katedry Kardiologii i Transplantologii (uchwała nr 125/2006);
 - prof. dr. hab. n. med. **Janusza Skalskiego** w Zakładzie Mechanicznego Wspomagania Krążenia Katedry Kardiologii i Transplantologii (uchwała nr 126/2006);
 - prof. dr. hab. n. med. **Mariana Zembali** w Katedrze Kardiologii i Transplantologii (uchwała nr 127/2006);
 - prof. dr. hab. n. med. **Beaty Kos-Kudły** w Klinice Endokrynologii Katedry Patofizjologii i Endokrynologii (uchwała nr 128/2006);
 - dr. hab. n. med. **Bogdana Marka** w Zakładzie Patofizjologii Katedry Patofizjologii i Endokrynologii (uchwała nr 129/2006);
 - dr. hab. n. med. **Anity Olejek**, prof. nadzw. ŚAM w Katedrze i Oddziale Klinicznym Ginekologii, Położnictwa i Ginekologii Onkologicznej (uchwała nr 130/2006).
- Zaopiniowano pozytywnie powołanie na funkcję kierownika z dniem 1 paź-

dziernika 2006 r. prof. dr. hab. n. med. **Ewy Szaflarskiej-Stojko** w Katedrze i Zakładzie Patologii Wydziału Farmaceutycznego (uchwała nr 131/2006).

- Zaakceptowano skład zespołu niezależnych ekspertów do rozstrzygnięcia ewentualnych merytorycznych zastrzeżeń do pytań zawartych w arkuszach egzaminacyjnych z przedmiotów objętych egzaminem na rok akademicki 2006/2007.

Skład zespołu:

- 1) biologia – **Małgorzata Jagiełło** (OKE Kraków),
- 2) chemia – **Krzyszyna Traple** (OKE Kraków),
- 3) fizyka – **Jan Sawicki** (OKE Kraków) (uchwała nr 132/2006).

- Ustalono limity przyjęć z podziałem na studia stacjonarne i niestacjonarne, na rok akademicki 2006/2007 na następujące kierunki:

1. Limit przyjęć na studia stacjonarne na kierunki:
 - a) biotechnologia jednolite studia magisterskie – 60 miejsc,
 - b) kosmetologia studia I stopnia – 40 miejsc,
 - c) kosmetologia studia II stopnia – 40 miejsc.
2. Limit przyjęć na studia niestacjonarne na kierunki:
 - a) kosmetologia studia I stopnia (zaoczne) – 40 miejsc,
 - b) kosmetologia studia I stopnia (wieczorowe) – 40 miejsc (uchwała nr 133/2006).

- Wyrażono zgodę na zmianę nazwy Katedry i Oddziału Klinicznego Chorób Wewnętrznych i Dermatologii, działającej w ramach Wydziału Lekarskiego w Zabrze, na Katedrę i Oddział Kliniczny Chorób Wewnętrznych, Dermatologii i Alergologii (uchwała nr 134/2006).

- Wyrażono zgodę na wstrzymanie likwidacji i na dalsze istnienie oraz zmianę aktu założycielskiego i dokapitalizowanie spółki pod firmą „Diagnostyczne Centrum Zdrowia Kobiety” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji (uchwała nr 135/2006).

- Uchylono Uchwałę Senatu nr 120/2006 z dnia 7 czerwca 2006 r. w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie Apteki Akademickiej zlokalizowanej w Sosnowcu przy ul. Kasztanowej 3 (uchwała nr 136/2006).

**WYDZIAŁ LEKARSKI
Z ODDZIAŁEM
LEKARSKO-DENTYSTYCZNYM
W ZABRZU**

8 czerwca 2006

Doktoraty

Wojciech CZAJKOWSKI: *Odległe wyniki leczenia chorych z powodu nowotworów tchawicy i jej rozdrojenia.*

Promotor:

dr hab. Jacek Gawrychowski

Recenzenci:

prof. dr hab. Tadeusz Orłowski (Inst. Gruźlicy i Chorób Płuc Warszawa)

prof. dr hab. Marek Rokicki

Stefan GAWEL: *Wpływ teofiliny i acetylocysteiny na wybrane wskaźniki metabolizmu oksydacyjno-redukcyjnego w izolowanych hepatocytach szczurów.* (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

prof. dr hab. Maria Wardas

Recenzenci:

dr hab. Ewa Birkner

prof. dr hab. Maria Borawska (AM Białystok)

Joanna MAKARSKA: *Wpływ witaminy E podanej dootrzewnowo na zapobieganie powstawaniu zrostów otrzewnowych u szczurów.*

Promotor:

dr hab. Krystyn Sosada, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Jerzy Ładny (AM Białystok)

prof. dr hab. Marek Rokicki

Zbigniew PALUCH: *Jakość życia chorych operowanych z powodu raka jamy ustnej i ustnej części gardła.*

Promotor:

dr hab. Maciej Misiótek

Recenzenci:

prof. dr hab. Tadeusz Cieślak

prof. dr hab. Jerzy Wójtowicz (AM Poznań)

Magdalena PIEGZA: *Objawy depresji i lęku oraz poczucie koherencji u kobiet poddanych diagnostyce inwazyjnej choroby wieńcowej.*

Promotor:

dr hab. Robert Hese, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

dr hab. Irena Krupka-Matuszczyk, prof. nadzw. ŚAM

prof. dr hab. Antoni Florkowski (Uniw. Medyczny Łódź)

Patrycja PRUSZKOWSKA-SKRZEP: *Ocena skuteczności ablacji prądem o częstotliwości radiowej u dzieci i młodzieży z nawrotnym częstoskurczem przedsionkowo-komorowym i nawrotnym częstoskurczem przedsionkowo-komorowym węzłowym.* (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

dr hab. Zbigniew Kalarus

Recenzenci:

dr hab. Jarosław Kaźmierczak (PAM Szczecin)

dr hab. Jacek Białkowski, prof. nadzw. ŚAM

Andrzej WITTEK: *Chorobowość cukrzycy w populacji wielkowiejskiej.*

Promotor:

prof. dr hab. Krzysztof Strojek

Recenzenci:

prof. dr hab. Ida Kinalska (AM Białystok)

dr hab. Jadwiga Joško

Barbara ZATORSKA: *Narząd wzroku u dzieci leczonych z powodu przewlekłego kłębuszkowego zapalenia nerek.* (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

prof. dr hab. Stefan Pojda

Recenzenci:

prof. dr hab. Alina Bakunowicz-Łazarczyk (AM Białystok)

dr hab. Maria Formińska-Kapuścik

22 czerwca 2006

Kolokwium habilitacyjne

Dr n. med. Stanisław HENDRYK: *Rola mediatorów zmian zapalnych w skurczu naczyniowym i niedokrwieniu mózgu po krwotoku podpajęczynówkowym z pękniętego tętniaka naczyń mózgowych.*

Recenzenci:

prof. dr hab. Paweł Grieb (PAN Warszawa)

prof. dr hab. Piotr Bażowski

prof. dr hab. Tomasz Trojanowski (AM Lublin)

prof. dr hab. Włodzimierz Jarmundowicz (AM Wrocław)

Doktoraty

Ewa BŁAKAŁA-ZAWRONEK: *Badania stomatologiczne górników dolnych KWK Halemba w Rudzie Śląskiej.*

Promotor:

prof. dr hab. Leszek Ilewicz

Recenzenci:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

prof. dr hab. Joanna Wysokińska-Miszczuk (AM Lublin)

Bruno DARSKI: *Wzrost szczęki i żuchwy u dzieci z rozszczepem podniebienia pierwotnego i wtórnego w zależności od wieku biologicznego i metrykalnego.*

Promotor:

dr hab. Agnieszka Pisulska-Otremba

Recenzenci:

prof. dr hab. Krystyna Karczewska

prof. dr hab. Grażyna Śmiech-Słomkowska (Uniw. Medyczny Łódź)

Joanna DĄBROWSKA: *Reaktywność ośrodkowych receptorów serotoninowych typu 5-HT_{1A} u szczurów z chemiczną lezją ośrodkowego układu noradrenergicznego.* (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

dr hab. Przemysław Nowak

Recenzenci:

prof. dr hab. Krystyna Ossowska (PAN Kraków)

dr hab. Ewa Obuchowicz

Maria DZIWIŚ: *Wybrane wskaźniki biochemiczne metabolizmu wątroby osób narażonych na ołów.*

Promotor:

dr hab. Ewa Birkner

Recenzenci:

prof. dr hab. Dariusz Chlubek (PAM Szczecin)

dr hab. Andrzej Wiczowski, prof. nadzw. ŚAM

Artur GRODZKI: *Wiedza na temat osteoporozy u kobiet oraz jej związku z wynikami badań densytometrycznych.*

Promotor:

prof. dr hab. Wojciech Pluskiewicz

Recenzenci:

dr hab. Jerzy Przedlacki (AM Warszawa)

prof. dr hab. Beata Kos-Kudła

Joanna JASTRZĘBSKA: *Lęk stomatologiczny a stan zdrowotny jamy ustnej w świetle badań epidemiologicznych dzieci i młodzieży województwa podkarpackiego.*

Promotor:

prof. dr hab. Leszek Ilewicz

Recenzenci:

dr hab. Grażyna Makiełło-Jarża, prof.
nadzw. Krakowskiej Szkoły Wyższej
dr hab. Lidia Postek-Stefańska

Aleksandra Beata KARCH: *Nadciśnienie tętnicze i otyłość u dzieci i młodzieży w wybranych rejonach województwa śląskiego.* (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

dr hab. Jadwiga Joško

Recenzenci:

dr hab. Alicja Krzyżaniak (AM Poznań)
dr hab. Witold Lukas, prof. nadzw. ŚAM

Zbigniew MACIOŁ: *Stopień kontaminacji migdałka gardłowego kadmem u dzieci zamieszkałych w wybranych rejonach województwa śląskiego i małopolskiego.*

Promotor:

dr hab. Maciej Misiótek

Recenzenci:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński
prof. dr hab. Andrzej Makowski (Inst. Centrum Zdrowia Matki Polki Łódź)

Katarzyna NAMYSŁOWSKA: *Morfologia twarzowej części czaszki a występowanie bezdechu sennego u dzieci z rozszczepem wargi i podniebienia.* (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

dr hab. Agnieszka Pisulska-Otremba

Recenzenci:

prof. dr hab. Irena Karłowska (PAM Szczecin)
prof. dr hab. Stefan Baron

Marcin OSUCH: *Wyniki interwencyjnego leczenia ostrego zespołu wieńcowego bez uniesienia odcinka ST u chorych po przebytych zawale serca.* (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

dr hab. Andrzej Lekston

Recenzenci:

dr hab. Tadeusz Przewłocki (CM UJ Kraków)
dr hab. Zbigniew Kalarus

Paweł RADŁOWSKI: *Ocena odwracalności włóknienia wątroby u chorych na przewlekłe zapalenie wątroby typu C.*

Promotor:

dr hab. Andrzej Gabriel

Recenzenci:

prof. dr hab. Józef Kobos (Uniw. Medyczny Łódź)
dr hab. Bogdan Marek

Z RAD WYDZIAŁÓW

Iwona SKRZYPIEC: *Napięcie mięśniowe przed i po szynoterapii u pacjentów z bruksizmem.*

Promotor:

prof. dr hab. Stefan Baron

Recenzenci:

dr hab. Halina Panek (AM Wrocław)
dr hab. Lidia Postek-Stefańska

Marcin ŚWIERAD: *Zaawansowanie zmian miażdżycowych w tętnicach wieńcowych u chorych z zaburzeniami gospodarki węglowodanowej.*

Promotor:

dr hab. Zbigniew Kalarus

Recenzenci:

prof. dr hab. Ewa Żukowska-Szczechowska
dr hab. Marcin Demkow (Inst. Kardiologii Warszawa)

Jolanta WITANOWSKA: *Wpływ czynników rodzinnych i środowiskowych na stan odżywienia wybranych populacji dzieci śląskich.* (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

dr hab. Anna Obuchowicz

Recenzenci:

prof. dr hab. Janina Piotrowska-Jastrzębska (AM Białystok)
prof. dr hab. Krystyna Karczewska

WYDZIAŁ LEKARSKI W KATOWICACH

8 czerwca 2006

Kołokwium habilitacyjne

dr n. biol. Rafał GÓRNY: *Cząstki grzybów i bakterii jako składniki aerozolu pomieszczeń: właściwości, mechanizmy emisji, detekcja.*

Recenzenci:

prof. dr hab. Danuta Koradecka (Centr. Inst. Ochrony Pracy Warszawa)
prof. dr hab. Janusz Milanowski (AM Lublin)
dr hab. Edward Więcek (Polit. Łódzka)
prof. dr hab. Władysław Pierzchała

Doktoraty

Tadeusz DZIELSKI: *Ocena związku pomiędzy poziomem białka C-reaktywnego oraz interleukiny-6 i interleuki-*

ny-10 a obecnością restenoz po 6 miesiącach od implantacji stentu do tętnicy wieńcowej.

Promotor:

dr hab. Paweł Buszman

Recenzenci:

prof. dr hab. Jan Gmiński
dr hab. Krzysztof Żmudka (CM UJ Kraków)

Bartosz MATUSIŃSKI: *Zastosowanie wodorowego testu oddechowego do pomiaru czasu pasażu żołądkowo-kątniczego posiłku stałego.*

Promotor:

prof. dr hab. Krzysztof Jonderko

Recenzenci:

prof. dr hab. Jan Chojnacki (Uniw. Medyczny Łódź)
prof. dr hab. Marek Hartleb

Anna RYBICKA-MUSIALIK: *Ocena rokowania i czynników zagrożenia u chorych po zabiegu chirurgicznej rewaskularyzacji z powodu choroby niedokrwiennej serca i istotnie upośledzonej funkcji lewej komory.*

Promotor:

prof. dr hab. Maria Trusz-Głuza

Recenzenci:

dr hab. Włodzimierz Kargul, prof. nadzw. ŚAM
prof. dr hab. Wiesława Piwowarska (CM UJ Kraków)

Marian SIERANT: *Wielokierunkowe działania inhibitorów konwertazy u chorych ze stabilną chorobą wieńcową.*

Promotor:

dr hab. Bogusław Okopień

Recenzenci:

prof. dr hab. Julita Chojnowska-Jezierska (Uniw. Medyczny Łódź)
dr hab. Maciej Sosnowski

Ewa SYGUŁA: *Wpływ tazarotenu na skuteczność stosowania promieniowania wąskofalowego w miejscowej terapii łuszczycy plackowatej.*

Promotor:

prof. dr hab. Ligia Brzezińska-Wcisło

Recenzenci:

prof. dr hab. Ryszard Żaba (AM Poznań)
prof. dr hab. Antoni Hrycek

Adam Antoni SZAFRANEK: *Porównanie aktywności krążącego układu renina-angiotensyna-aldosteron oraz stężenia ANP u chorych po wszczepieniu bezstentowej lub stentowej protezy zastawki aortalnej.*

Promotor:

prof. dr hab. Stanisław Woś

Recenzenci:

prof. dr hab. Ewa Żukowska-Szczechowska

dr hab. Lech Anisimowicz, prof. nadzw. Uniw. w Toruniu – CM w Bydgoszczy

29 czerwca 2006

Kolokwium habilitacyjne

dr n. przyr. Piotr CZEKAJ: *Potencjał I fazy przemian ksenobiotyków w prawidłowej i regenerującej wątrobie szczurów w różnym wieku.*

Recenzenci:

prof. dr hab. Mariusz Ratajczak (CM UJ Kraków)

prof. dr hab. Wojciech Wąsowicz (Inst. Medycyny Pracy Łódź)

prof. dr hab. Jan Albrecht (PAN Warszawa)

prof. dr hab. Andrzej Łukaszyk (AM Poznań)

Doktoraty

Mariusz BRĄCLIK: *Stężenie leptyny i ghreliny w surowicy krwi kobiet z zaburzeniami czynności tarczycy.*

Promotor:

dr hab. Czesław Marcisz

Recenzenci:

prof. dr hab. Barbara Jarząb (Centrum Onkologii Gliwice)

prof. dr hab. Teresa Gasińska

Dariusz CHOLEWA: *Przydatność badania elektrokardiograficznego płodu w rozpoznawaniu śródporodowego niedotlenienia wewnątrzmacicznego. (rozprawa wyróżniona)*

Promotor:

dr hab. Jerzy Sikora, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Grzegorz Bręborowicz (AM Poznań)

dr hab. Lesław Szydłowski

Dawid LARYSZ: *Ekspresja genu EGFR w niskozróżnicowanych guzach glejowych mózgu.*

Promotor:

prof. dr hab. Barbara Jarząb (Centrum Onkologii Gliwice)

Recenzenci:

prof. dr hab. Janusz Siedlecki (Centrum Onkologii Warszawa)

prof. dr hab. Henryk Majchrzak

Jacek MAGNUCKI: *Stężenie homocysteiny w surowicy krwi oraz dopplerowskie wskaźniki przepływu krwi w tętnicach macicznych u kobiet z nawra-*

cającymi poronieniami o niewyjaśnionej etiologii. (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

dr hab. Jerzy Sikora, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Danuta Kokocińska

dr hab. Krzysztof Preis, prof. nadzw. AM w Gdańsku

Krzysztof MAJCHRZAK: *Bezpośrednie i odległe wyniki leczenia chirurgicznego dorosłych chorych z guzami okolicy szyszynki.*

Promotor:

prof. dr hab. Piotr Bażowski

Recenzenci:

prof. dr hab. Andrzej Marchel (AM Warszawa)

dr hab. Marek Mandera

Iwona PETRUŁEWICZ-SALAMON: *Występowanie zespołu ograniczonej ruchomości stawów (LJM) u chorych na cukrzycę typu 1 i 2.*

Promotor:

dr hab. Przemysława Jarosz-Chobot

Recenzenci:

prof. dr hab. Janusz Gumprecht

dr hab. Jerzy Łopatyński (AM Lublin)

Igor RADZIEWICZ-WINNICKI: *Ocena czynników psychosomatycznych u dzieci w wieku szkolnym z dyspepsją czynnościową.*

Promotor:

dr hab. Halina Woś, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Krystyna Karczewska

prof. dr hab. Barbara Woynarowska (Uniw. Warszawski)

Anna ŻURADA: *Cyfrowa analiza tętnic podstawy mózgowia z wykorzystaniem interaktywnej wizualizacji trójwymiarowej. (rozprawa wyróżniona)*

Promotor:

dr hab. Jerzy Gielecki, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Bogdan Ciszek (AM Warszawa)

dr hab. Jan Baron

WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY Z ODDZIAŁEM MEDYCYNY LABORATORYJNEJ W SOSNOWCU

22 czerwca 2006

Doktoraty

Krzysztof CHOLEWA: *Profil stężenia mRNA genów kodujących TNF- α i jego receptory w krwi obwodowej ko-*

biet otyłych przed i po kuracji odchudzającej. (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

dr hab. Ludmiła Węglarz, prof. nadzw. ŚAM

Recenzenci:

prof. dr hab. Aldona Dembińska-Kieć (CM UJ Kraków)

dr hab. Jan Kowalski

Agata CZOPIŃSKA-ZBROJEWSKA: *Stężenie manganu we krwi 10-letnich dzieci zamieszkujących tereny zasięgu oddziaływania zakładu przetwórstwa rud metali kolorowych.*

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

dr hab. Halina Milnerowicz, prof. nadzw. AM we Wrocławiu

prof. dr hab. Krystyna Olczyk

Gabriela LINKARCZYK-PASZEK: *Grzyby wielkoowocnikowe jako bioindykatory ołowiu i kadmu na wybranych obszarach Beskidów Zachodnich (Beskid Śląski, Żywiecki, Mały, Makowski).*

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

prof. dr hab. Eliza Lamer-Zarawska (AM Wrocław)

prof. dr hab. Jan Burczyk

Jarosław RUTKIEWICZ: *Zawartość ołowiu i kadmu w złogach pęcherzyka żółciowego mieszkańców województwa śląskiego.*

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

prof. dr hab. Wojciech Piekoszewski (Inst. Ekspertyz Sądowych Kraków)

dr hab. Andrzej Plewka

Joanna SZCZERBA: *Zróżnicowanie chromosomalnego materiału genetycznego bakterii *Desulfovibrio desulfuricans*.*

Promotor:

prof. dr hab. Zofia Dzierżewicz

Recenzenci:

prof. dr hab. Piotr Bogumił Heczko (CM UJ Kraków)

prof. dr hab. Krzysztof Jonderko

15 września 2006

Doktoraty

Lucyna KAPKA: *Biomarkery wczesnych skutków biologicznych i wrażliwości osobniczej u dzieci narażonych środowiskowo na ołów.* (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

prof. dr hab. Krzysztof Szyfter (PAN Poznań)

dr hab. Urszula Mazurek

Wojciech KOBIOŁKA: *Współwystępowanie wybranych metali w łożyskach kobiet narażonych środowiskowo.*

**Z RAD
WYDZIAŁÓW**

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

dr hab. Halina Milnerowicz, prof. nadzw. AM we Wrocławiu

prof. dr hab. Ewa Buszman

Anna MICHAŁEWSKA: *Właściwości fitokumulacyjne niektórych roślin leczniczych rosnących na wybranych obsza-*

rach Jury Krakowsko-Częstochowskiej. (rozprawa wyróżniona)

Promotor:

prof. dr hab. Jerzy Kwapuliński

Recenzenci:

prof. dr hab. Eliza Lamer-Zarawska (AM Wrocław)

dr hab. Marian Sosada

Grażyna ŚWIERCZEK-ZIĘBA: *Inhibicja procesu apoptozy podczas izolacji kolonocytów szczurzych.*

Promotor:

prof. dr hab. Zofia Dzierżewicz

Recenzenci:

prof. dr hab. Jerzy Jaśkiewicz (CM UJ Kraków)

prof. dr hab. Maria Wardas

**SPRAWY
KADROWE****STANOWISKA I TYTUŁY****Tytuł naukowy profesora**

Dr hab. Ligia BRZEZIŃSKA-WCISŁO (od 17 V 2006)

Dr hab. Zofia DZIERŻEWICZ (od 17 V 2006)

Dr hab. Jan KOWALSKI (od 17 V 2006)

Dr hab. Stefan BARON (od 8 VI 2006)

Dr hab. Danuta KOKOCIŃSKA (od 8 VI 2006)

Stanowisko profesora zwyczajnego

Prof. dr hab. Józef DZIELICKI (od 1 VI 2006)

Stanowisko profesora nadzwyczajnego na stałe

Prof. dr hab. Ligia BRZEZIŃSKA-WCISŁO (od 1 VI 2006)

Prof. dr hab. Zofia DZIERŻEWICZ (od 1 VI 2006)

Prof. dr hab. Stefan BARON (od 16 VI 2006)

Stopień naukowy doktora habilitowanego

Dr n. med. Tomasz SZCZEPAŃSKI (od 25 V 2006)

Dr n. med. Ryszard BRACZKOWSKI (od 29 V 2006)

Dr n. med. Małgorzata KRAWCZYK-KULIŚ (od 26 VI 2006)

Dr n. med. Anna WNUK-WOJNAR (od 26 VI 2006)

Dr n. przyr. Piotr CZEKAJ (od 29 VI 2006)

Zmiany na stanowiskach kierowniczych

Prof. dr hab. Ariadna GIEREK-ŁAPIŃSKA (od 22 III 2006 do 21 III 2011) – kierownik Kliniki Okulistyki

Prof. dr hab. Ewa BUSZMAN (od 1 VII 2006 do 30 VI 2012) – kierownik Katedry i Zakładu Chemii i Analizy Leków

Prof. dr hab. Marcin KAMIŃSKI (od 1 VII 2006 do 30 VI 2012) – kierownik Zakładu Histopatologii

Prof. dr hab. Beata KOS-KUDŁA (od 1 VII 2006 do 30 VI 2012) – kierownik Kliniki Endokrynologii

Dr hab. Bogdan MAREK (od 1 VII 2006 do 30 VI 2012) – kierownik Zakładu Patofizjologii

Dr hab. Anita OLEJEK (od 1 VII 2006 do 30 VI 2012) – kierownik Katedry i Oddziału Klinicznego Ginekologii, Położnictwa i Ginekologii Onkologicznej

Prof. dr hab. Janusz SKAŁSKI (od 1 VII 2006 do 30 VI 2012) – kierownik Zakładu Mechanicznego Wspomagania Krążenia

Dr hab. Maciej SOSNOWSKI (od 1 VII 2006 do 30 VI 2012) – kierownik Zakładu Nieinwazyjnej Diagnostyki Serca i Naczyń

Dr hab. Ryszard WIADERKIEWICZ prof. nadzw. ŚAM (od 1 VII 2006 do 30 VI 2012) – kierownik Zakładu Histologii

Prof. dr hab. Marian ZEMBALA (od 1 VII 2006 do 30 VI 2012) – kierownik Katedry Kardiochirurgii i kierownik Oddziału Klinicznego Kardiochirurgii i Transplantologii

**Nagrody jubileuszowe
czerwiec-wrzesień 2006****45-lecie**

Prof. dr hab. n. med. Krystyna KAR-CZEWSKA

Waldemar SKORUPA

Prof. dr hab. n. med. Barbara ZAHORSKA-MARKIEWICZ

40-lecie

Józef CHOJNACKI

Zenona FIGURA

Eleonora GOLENIOWSKA

Henryk KRZYSTOLIK

Prof. dr hab. n. med. Henryk MAJ-CHRAK

Mgr Regina PIĄTEK

Prof. dr hab. n. med. Ryszard PORĘBA

Anna PYRSZ

Henryk ROSKOSZ

Inż. Jan SABUDA

Dorota SKUPIŃ

Jadwiga TEKELEY

Marianna ZAWADZKA

35-lecie

Barbara BANDAREWICZ

Dr n. hum. Jerzy DYRDA

Stefania GANSINIEC

Dr n. med. Teresa GRABOWSKA

Barbara KACZMARCZYK

Dr n. med. Michał KASZUBA

Danuta KLIMCZYK

Dr n. w.f. Janusz LITWIŃSKI

Dr n. techn. Andrzej MAKOWSKI

Mgr Zofia MITKO

Dr n. med. Jerzy PIENIAŻEK

Mgr Halina STAROSOLSKA

Maria STASIŃKOWSKA

Mgr Ewa STĘPNIEWICZ

Janina TOMALA
Dr n. med. Jerzy TUSTANOWSKI
Dr n. med. Anna WĄSEK
Prof. dr hab. n. med. Krzysztof ZIAJA

30-lecie

Janina BANAS
Mgr Zofia BRODZKA
Mgr Urszula ĆWIKŁA
Teresa DĄBROWIECKA
Halina JAKRZEWSKA
Mgr Barbara JAWOR
Ewa JODŁOWIEC
Krystyna JONCZYK
Grażyna KRUKOWSKA
Krzysztof KUJAWA
Maria KUPNY
Sylvia PALENGA
Czesław RACZEK
Dr n. przyr. Ewa RACZEK
Bogdan SKOWRONEK
Krystyna TUROWSKA
Dr hab. n. med. Ryszard WIADERKIEWICZ prof. nadzw. ŚAM
Eugenia WOŁKOWSKA
Mgr Krystyna ZIÓLKOWSKA

25-lecie

Jadwiga BAUERERK
Elżbieta BENDKOWSKA-PLUTA
Dr n. przyr. Adam BOGACZ
Janina CHAMCZYK
Teresa CHWALIŃSKA
Wiesława GRUZE
Bożena KARWOT
Mgr Anna KOŁODZIEJ
Prof. dr hab. n. med. Wojciech KRÓL
Grażyna KULISA
Dr n. med. Jerzy PIETRUSZEWSKI
Krystyna RYBA
Iwona ZIENTECKA

20-lecie

Renata BAGSZIK
Mgr Alina BECKER
Dr n. med. Ireneusz BIELECKI
Mgr Małgorzata BUGAJ
Bożena CZARNIK
Dr hab. n. farm. Barbara DOLIŃSKA
Dr n. med. Kornelia DROŹDZIOK
Jarosław JABŁOŃSKI
Jan KOLIBAJ
Dr n. med. Marek KUDŁA
Dr n. med. Anna MERTAS
Mgr Grzegorz MIJAS
Mgr Wiesława MIKA
Elżbieta NADOLNY
Dr n. farm. Paweł NOGAJ
Marek NOWARA
Dr n. med. Mariusz SKOWERSKI
Justyna SŁOTA
Klaudia SZYMCZYK
Dr hab. n. med. Romuald WOJNICZ

IX MIĘDZYNARODOWY KONGRES POLSKIEGO TOWARZYSTWA ALERGOLOGICZNEGO

Jak już informowaliśmy w poprzednim numerze „Biuletynu Informacyjnego ŚAM” (nr 2/2006, str. 32), w dniach 10–13 maja 2006 r. odbył się w Wiśle IX Międzynarodowy Kongres Polskiego Towarzystwa Alergologicznego.

Ogólnopolski konkurs na jego organizację wygrała Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Alergologii i Immunologii Klinicznej ŚAM, a przewodniczącą kongresu Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Alergologicznego wybrał prof. dr hab. med. **Barbarę Rogałą**. W przygotowanym przy partnerskiej współpracy z European Academy of Allergy and Clinical Immunology, World Allergy Organization, American Academy of Allergy, Asthma and Immunology, American College of Allergy, Asthma and Immunology zjeździe uczestniczyło ponad 1800 osób - specjalistów alergologii, immunologii, pulmonologii, pediatrii, dermatologii i medycyny rodzinnej. Program naukowy obejmował warsztaty, sesje plenarne i wykładowe, sesje sekcji tematycznych PTA oraz prezentacje prac oryginalnych w czasie sesji ustnych i plakatowych. Wykładowcami byli eksperci poszczególnych zagadnień alergologii i immunologii klinicznej ze wszystkich ośrodków w kraju, a wśród nich konsultanci krajowi, prezydenci towarzystw naukowych z dziedziny pediatrii, chorób wewnętrznych, pulmonologii i immunologii oraz delegaci reprezentujący wymienione wcześniej międzynarodowe towarzystwa naukowe.

Sesja inauguracyjna odbyła się w Teatrze im. Adama Mickiewicza w Cieszynie. Uroczystego otwarcia dokonali przewodnicząca kongresu – prof. **Barbara Rogala**, prezydent PTA – prof. **Marek Kowalski** i rektor ŚAM do spraw nauki – prof. **Jan Zejda**. Sesja była poświęcona 30. rocznicy wydarzenia naukowego światowej rangi – odkrycia mechanizmu nadwrażliwości na aspirynę, dokonanego przez prof. **Andrzeja Szczeklika** i jego zespół. Podczas Sesji przedstawiono aktualny stan wiedzy na ten temat. Dr hab. med. **Marek Sanak** (CM UJ, Kraków) omówił genetyczne tło nadwrażliwości na salicylany, prof. **Ewa Niżankowska-Mo-**

gilnicka (CM UJ, Kraków) obraz kliniczny astmy aspirynowej, prof. **Mark Boguniewicz** (National Jewish Medical and Research Center and University of Colorado School of Medicine) skórą postać nadwrażliwości, prof. **Marek L. Kowalski** (UM, Łódź, członek Executive Committee of European Academy of Allergology and Clinical Immunology) zasady postępowania terapeutycznego w nadwrażliwości na aspirynę. Sesję podsumował prof. **A. Szczekliak** (CM UJ, Kraków).

W części artystycznej z recitalem fortepianowym wystąpił laureat Konkursu Chopinowskiego **Marc Laforet**.

Każdy dzień obrad rozpoczynał się o godzinie 7:30 warsztatami, które umożliwiły w wąskim gronie specjalistów i zainteresowanych wymianę poglądów na praktyczne tematy dotyczące diagnostyki i leczenia chorób alergicznych. Warsztaty, prowadzone przez znanych w poszczególnych dziedzinach specjalistów, dotyczyły m.in.: zastosowania cytometrii przepływowej w alergologii, pielęgnacji skóry w atopowym zapaleniu skóry, wziewnych prób prowokacyjnych, uczulenia na lateks, nadwrażliwości na leki i środki kontrastowe, spirometrii, zagadnień wziewnego leczenia astmy.

W sesjach głównych przedstawiono osiągnięcia ostatnich kilku lat w opinii wybitnych polskich i zagranicznych ekspertów w dziedzinie alergologii i immunologii klinicznej. O postępach w rozumieniu patogenez i leczenia atopowego zapalenia skóry mówił prof. **Mark Boguniewicz**. Przedstawione zostały wyniki badań nad nowymi lekami przeciwzapalnymi, ograniczającymi stosowanie kortykosteroidów. Prof. **Marek Jutel** (AM Wrocław, SIAF Davos) zaprezentował wyniki swoich badań nad stosowaniem bezpieczniejszych i skuteczniejszych metod immunoterapii. Jeden z autorów wprowadzonej w życie przed pięć laty nowej terminologii alergologicznej, prof. **Marek L. Kowalski** dokonał jej oceny, zwracając uwagę na opory w jej powszechnym zastosowaniu.

IX MIĘDZYNARODOWY KONGRES c.d.

W sesji poświęconej zaburzeniom autoimmunologicznym prof. **Marcus Maurer** (Allergie Centrum Charité, Universitätsmedizin, Berlin, Niemcy) omówił trudności diagnostyczne i terapeutyczne przewlekłych pokrzywek, wskazując na inne niż tylko alergiczne ich przyczyny i podkreślając rolę zaburzeń immunologicznych oraz endokrynologicznych w ich etiologii. Na temat możliwości wpływania na odpowiedź immunologiczną przy zastosowaniu przeciwciał monoklonalnych w leczeniu chorób reumatycznych i chorób z autoagresji wypowiadał się prof. **Eugeniusz Kucharz** (ŚAM Katowice). Z kolei prof. **Lawrence DuBuske** (Boston, USA) omówił zaburzenia autoimmunologiczne występujące u chorych na astmę oskrzelową. Ciekawą inicjatywą organizatorów było zorganizowanie nieformalnego, konfrontacyjnego spotkania dwóch ekspertów prezentujących często odmienne poglądy dotyczące sposobu leczenia chorób alergicznych. Spotkania takie, zatytułowane „ring alergologiczny”, dotyczyły stosowania leków antyleukotrienowych i długodziałających beta2-mimetyków w leczeniu astmy, antyhistaminików i immunoterapii swoistej w leczeniu alergicznego nieżytu nosa oraz immunoterapii iniekcyjnej w porównaniu z podjęzykową.

W drugim dniu kongresu dyskutowano nad problemem remodelingu, tj. przebudowy oskrzeli u chorych na astmę. Zdaniem prof. **Jerzego Liebarta** (AM Wrocław), przebudowa oskrzeli w oczywisty sposób prowadzi do zmniejszenia przekroju ich światła, ogranicza zdolność do rozkurczu i w efekcie staje się przyczyną nieodwracalnej bronchoobturacji. Z ostatnich doniesień wynika, że intensywność przebudowy poza czynnikami środowiskowymi zależy od czynników genetycznych. Prof. **Karina Jahnz-Różyk** (WIM, Warszawa) przedstawiła zagadnienia farmakoekonomiki chorób alergicznych, stanowiących znaczne obciążenie finansowe dla budżetu każdego kraju. W sesji pt. „Koniec z bezradnością w astmie ciężkiej” zaprezentowano polskie doświadczenia w stosowaniu terapii anti-IgE. Na temat Polskiej Sieci Ciężkiej Astmy mówiła prof. **Ewa Niżankowska-Mogilnicka**, zaś prof. **Barbara Rogala** przedstawiła zagadnienia do-

tyczące mechanizmów działania terapii anti-IgE, aspektów klinicznych i skuteczności stosowania tego typu leczenia. O innych formach postępowania z chorym na astmę trudną mówił prof. **William Berger** (były prezydent American College of Allergy, Asthma and Immunology).

Wiele uwagi poświęcono leczeniu astmy. Trudności w jej leczeniu u młodzieży i ich przyczyny omówił prezydent PTA prof. **Piotr Kuna** (UM Łódź). Według najnowszych doniesień, podstawowym problemem w utrzymaniu długotrwałej kontroli astmy jest niedostateczne przyjmowanie wziewnych glikokortykosteroidów. Prof. **Barbara Rogala** dokonała analizy odrębności przebiegu astmy u kobiet, które stanowią większość dorosłych chorych na astmę. Przebieg choroby jest u nich cięższy, co wyraża się większą liczbą zaostżeń, koniecznością częstszych i dłuższych hospitalizacji oraz większą liczbą zgonów na astmę. Astma należy do najczęstszych chorób przewlekłych występujących u kobiet ciężarnych.

W sesji poświęconej pierwotnym niedoborom odporności prof. **A. Lange** (Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. L. Hirszfelda, Wrocław, konsultant krajowy ds. immunologii klinicznej) przedstawił możliwości diagnostyki niedoborów odporności, ich systematykę oraz sposoby terapii. Prof. **Anna Bręborowicz** (AM, Poznań) na przykładzie kil-

kunastu przypadków dzieci z powikłaniami płucnymi w przebiegu pierwotnego niedoboru odporności, nakreśliła trudności diagnostyczne związane z zaburzeniami odporności. Prezydent American College of Asthma, Allergy and Immunology, prof. **William Dolen** przedstawił aspekty etyczne badań genomu chorych na pierwotne zaburzenia odporności i ich rodzin.

Ważnej metodzie leczenia chorób alergicznych dotyczyło sympozjum pt. „Immunoterapia alergenowa”. Wykład wygłosił m.in. prezydent European Academy of Allergology and Clinical Immunology, prof. **Anthony Frew** z Wielkiej Brytanii. Przyszłość swoistej immunoterapii wiąże się z rozwojem biologii molekularnej i syntezą rekombinowanych alergenów dla celów diagnostycznych i leczniczych. Zdaniem prof. **Frew'a**, pozwoli to na indywidualne rozpoznanie uczulającego alergenu oraz przygotowanie właściwej szczepionki zawierającej jedynie alergeny, które uczulają chorego. Własne doświadczenia w stosowaniu alergoidu roztoczy kurzu domowego oraz dane dotyczące stosowania immunoterapii drogą podjęzykową przedstawił prof. **Marek Jutel** (AM Wrocław, SIAF Davos). O szerokich perspektywach rozwoju alergologii mówił także prof. **Johannes Ring** z Monachium (były prezydent World Allergy Organisation).

W czasie Walnego Zebrania Polskiego Towarzystwa Alergologicznego

Prezydent PTA prof. Marek Kowalski i prezydent elekt prof. Piotr Kuna gratulują świetnej organizacji Kongresu. Od lewej stoją: prof. Marek Kowalski, prof. Piotr Kuna, prof. Barbara Rogala, dr Joanna Glück, dr Radosław Gawlik.

Fot. Ewa Oles

SUPERHELISA 2006

III Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Biochemicznej

W dniach 22–23 maja 2006 r. odbył się w Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu III Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Biochemicznej dla Studentów Wydziałów Lekarskich Uczelni Medycznych pod nazwą SUPERHELISA. Pierwszy odbył się w 2004 roku w Pomorskiej Akademii Medycznej.

Tegoroczny konkurs zgromadził reprezentacje 11 uczelni medycznych. Z Katedry i Zakładu Biochemii Ogólnej ŚAM, kierowanej przez dr hab. n. med. **Ewę Birkner** wyjechało troje studentów wybranych drogą eliminacji – **Agnieszka Fitowska**, **Michał Dobrakowski** i **Grzegorz Zyra**. Opiekunem naukowym naszych reprezentantów była dr n. med. **Bronisława Skrzep-Poloczek**.

Po inauguracji, która odbyła się w auli Collegium Medicum w Bydgoszczy, trzyosobowe grupy uczestników rywalizowały w dwóch konkurencjach. Pierwszą był test jednokrotnego wyboru zawierający 100 pytań, druga polegała na udzieleniu pisemnych odpowiedzi na 5 zagadnień. Na podstawie sumy punktów uzyskanych w pierwszym dniu konkursu jury złożone z opiekunów wszystkich grup wyłoniło 10 finalistów. Następnego dnia odbył się finał, który polegał na udzieleniu ustnych odpowiedzi na trzy

przekrojowe pytania. Konkurs w opinii komisji stał na bardzo wysokim poziomie.

W klasyfikacji indywidualnej reprezentant naszej Uczelni, student **Michał Dobrakowski** z Wydziału Lekarskiego w Zabrze, zdobył III miejsce. Na pierwszym miejscu uplasowała się **Karolina Klein** z Akademii Medycznej w Poznaniu.

W konkurencji drużynowej zwyciężyła drużyna z Akademii Medycznej w Poznaniu przed ekipą reprezentującą uczelnię warszawską. Trzecie miejsce przypadło Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Konkurs zakończył się rozdaniem atrakcyjnych nagród ufundowanych przez Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz firmę Sigma–Aldrich. Rywalizacja stworzyła studentom znakomitą okazję do podzielenia się swoimi doświadczeniami i poglądami na temat do-

Reprezentacja studentów ŚAM na konkurs „Superhelisa 2006”: Agnieszka Fitowska w towarzystwie Michała Dobrakowskiego i Grzegorza Zyrę.

skonalenia metod dydaktycznych stosowanych we współczesnej biochemii.

Dr n. med. Bronisława Skrzep-Poloczek

w wyniku tajnego głosowania prezydentem elektem Polskiego Towarzystwa Alergologicznego została wybrana prof. dr hab. med. **Barbara Rogala**.

Kongres spotkał się z wysoką oceną Polskiego Towarzystwa Alergologicznego i współpracujących zagranicznych towarzystw naukowych. Przytaczamy niektóre z wypowiedzi: prof. **Anthony Frew**, prezydent European Academy of Allergology and Clinical Immunology: „It is always impressive to see how much interest there is in allergy in Poland”; prof. **Todor Popov**, delegat World Allergy Organisation: „I was very much impressed with the organisation and the scientific merits of the Congress”; prof. **William Berger**, były prezydent ACAAI: „The programme was of excellent quality and I was pleased to participate as a member of faculty. On behalf of the American

College of Allergy, Asthma and Immunology I want to thank for exceptional hospitality and the wonderful professional relationship and mutual cooperation that is enjoyed by both of our organisations.”; prof. **William Dolen**, prezydent American College of Allergy, Asthma and Immunology: „Congratulations on the splendid success of the meeting”; prof. **Piotr Kuna**, prezydent Zarządu Głównego PTA w obecnej kadencji: „Kongres ten stał się jednocześnie największym zjazdem w historii PTA. Jego sukces zawdzięczamy przede wszystkim skutecznym działaniom organizatorów. [...] Kongres naukowy na bardzo wysokim poziomie merytorycznym, perfekcyjna organizacja”; prof. **Andrzej Boznański** (AM Wrocław): „Szczere gratulacje z powodu perfekcyjnej organizacji, wspaniałej atmosfery i wysokiego poziomu

naukowego”; prof. **Leif Brejmer** (Lund, Szwecja): „Impressive organisation in a very nice surrounding”; prof. **Edward Rudzki**, członek honorowy PTA: „Zjazd należał do wyjątkowo udanych, co dotyczy wszystkich jego aspektów, w tym poziomu naukowego, prestiżu wykładowców i doskonałej strony organizacyjnej”; prof. **Maciej Kaczmarski**: „Pragnę wyrazić uznanie [...] za zorganizowanie wydarzenia naukowego, do którego treści merytorycznej, dokumentacji naukowej, wydarzeń kulturalnych i perfekcji organizacyjnej często będziemy wracać”.

Prof. dr hab. n. med. Barbara Rogala
Przewodnicząca Kongresu
Prezydent elekt PTA

Sekretarze Komitetu Organizacyjnego
Dr n. med. Joanna Glück
Dr n. med. Radosław Gawlik

XV Dni Neuropsychofarmakologiczne

W dniach 29–31 maja 2006 roku w Ustroniu Jaszowcu odbyły się XV Dni Neuropsychofarmakologiczne, których organizatorem były Katedra Farmakologii Wydz. Lekarskiego w Zabrze ŚAM, Instytut Farmakologii PAN w Krakowie i Oddz. Śląski Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego został dr. hab. **Przemysław Nowak**, a w skład Komitetu Naukowego weszli profesorowie **Edmund Przegaliński**, **Zbigniew Herman**, **Ryszard Brus**, **Marek Kowalczyk**, **Władysław Lasoń** i **Richard M. Kostrzewa** oraz dr. hab. **Andrzej Malecki**.

W konferencji wzięło udział 87 specjalistów, zajmujących się badaniem ośrodkowego układu nerwowego w różnych aspektach, a w szczególności mechanizmami interakcji układów neuroprzebieżnikowych, mechanizmami powstawania chorób neurodegeneracyjnych i psychicznych, oraz toksycznym działaniem na mózg czynników środowiska.

Wygłoszono 46 referatów prezentujących wyniki badań uzyskane metodami behawioralnymi, biochemicznymi, molekularnymi i innymi. Uczestnicy przedstawiali je w piętnastominutowych wystąpieniach, składających się na pięć sesji tematycznych, poświęconych następującym zagadnieniom: „Depresja, lęk, interakcje pomiędzy układami neuroprzebieżnikowymi” (przewodniczący prof. **Marek Kowalczyk**), „Neurotoksyczność i neuroprotekcja” (przewodnicząca prof. **Lucyna Antkiewicz-Michaluk**), „Uzależnienia” (przewodniczący prof. **Krzysztof Wędzony**), „Farmakokinetyka, drgawki” (przewodniczący prof. **Adam I ążnik**) oraz tematy różne (przewodniczący prof. **Gabriel Nowak**).

Symposium zainaugurował wykład plenarny wygłoszony przez dr. **Juana Segurę-Aguilara** z Universidad de Chile na temat „Monoamine transporter inhibitors and norepinephrine inhibit dopamine-dependent iron neurotoxicity”, a kolejne dni obrad poprzedzały wykłady plenaryjne dr. **Yousefa Tizabi** z Howard University („Why drinkers smoke? A pharmacological perspective”) i prof. **Jerzego Z. Nowaka** z Centrum Biologii Medycznej PAN w Łodzi

Uroczysta sesja poświęcona prof. dr. hab. dr. h.c. mult. Jerzemu Vetulaniemu. Przewodniczący sesji prof. Zbigniew S. Herman zapowiada wykład prof. Andrzeja Pilca dedykowany Jubilatowi.

Fot. prof. dr. hab. Ryszard Brus

(„Pathogenesis and treatments of age-related macular degeneration (AMD)”).

W trakcie XV Dni Neuropsychofarmakologicznych odbyła się sesja dedykowana prof. dr. hab., dr. h.c. mult. **Jerzemu Vetulaniemu**, kierownikowi Zakładu Biochemii Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie, z okazji 50-lecia pracy naukowej. Tej szczególnej sesji przewodniczyli prof. **Zbigniew S. Herman** i prof. **Ryszard Brus**, a wykłady dedykowane jubilatowi wygłosili: prof. **Zbigniew S. Herman** („After more than a half of century of psychopharmacology. To the distinguished professor dr hab., dr h.c. Jerzy Vetulani (his old friend's reflections)”); prof. **Richard M. Kostrzewa** („Selective neurotoxins and neuroscience – approaching the golden anniversary”, współautor prof. **Ryszard Brus**); prof. **Lucyna Antkiewicz-Michaluk** („Wide perspectives of therapeutic application of an endogenous compound from 1,2,3,4-tetrahydroisoquinoline group”); prof. **Andrzej Pilc** („Investigations of receptor changes induced by antidepressant drugs in the late 70s – early 80s”); prof. **Piotr Popik** („Antidepressant-like actions of nicotinic receptor agonists and antagonists”, współautor dr **Martyna Krawczyk**) oraz prof. **Irena Nalepa** („New vistas on the mode of ac-

tion of antidepressants”). Obrady toczyły się w języku polskim, natomiast trzy wykłady wygłoszono po angielsku.

Tegoroczne Dni Neuropsychofarmakologiczne sponsorowały następujące firmy: Polygen S.A., Medagra, Immunogen Sp. z o.o., Immuniq, Aventis Pharma Warsaw.

Zdaniem uczestników tegoroczna konferencja była udana, wobec czego wyrażono chęć kontynuowania tej formy spotkań naukowych, które integrują środowisko badaczy ośrodkowego układu nerwowego. Zagraniczni uczestnicy na podstawie przedstawionych doniesień i dyskusji z kolegami lekarzami uznali, że polska neuropsychofarmakologia znajduje się w światowej czołówce. Pod koniec spotkania zdecydowano, że kolejne XVI Dni Neuropsychofarmakologiczne odbędą się w 2007 r. we Wrocławiu w ramach XVI Międzynarodowego Kongresu Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego.

Wszystkim zainteresowanym tekstami wystąpień prezentowanych na zjeździe polecamy najnowszy numer czasopisma „Pharmacological Reports” (2006, vol. 58, nr 2), gdzie na stronach 273–329 opublikowano streszczenia referatów.

Opracował
Prof. dr. hab. Ryszard Brus

MIĘDZYNARODOWE SPOTKANIE INTERNISTÓW W KATOWICACH

W 2006 roku przypada stulecie powstania Towarzystwa Internistów Polskich. Częścią obchodów było spotkanie internistów z całego świata, jakie odbyło się w Katowicach i Krakowie w dniach 7–9 września br.

Po raz pierwszy w Europie Środkowej odbyło się Walne Zgromadzenie Europejskiej Federacji Medycyny Wewnętrznej (European Federation of Internal Medicine). Skupia ona narodowe towarzystwa internistyczne z 38 krajów. W Katowicach gościliśmy władze Federacji oraz prezesów i sekretarzy generalnych większości krajów członkowskich. Walne Zgromadzenie połączone było z Drugim Europejskim Dniem Medycyny Wewnętrznej. Jego współorganizatorami było Międzynarodowe Towarzystwo Medycyny Wewnętrznej (International Society of Internal Medicine) oraz Amerykańskie Kolegium Lekarskie (American College of Physicians).

Do Katowic przyjechali przedstawiciele internistów z ponad 40 krajów. Obecni byli członkowie Komitetu Wykonawczego Europejskiej Federacji Medycyny Wewnętrznej z prezydentem **Stefanem Lindgrenem** (Szwecja) i sekretarzem generalnym **Janem Willemem F. Eltem** (Holandia) na czele. Gościliśmy dwóch byłych prezydentów Federacji: **Daniela Sereniego** (Francja) i **Phillippe Jaegera** (Szwajcaria). Międzynarodowe Towarzystwo Medycyny Wewnętrznej skupiające blisko 60 krajowych stowarzyszeń reprezentował Zarząd, w tym prezydent **Thomas Kjellström** (Szwecja) oraz sekretarz generalny **Rolf A. Streuli** (Szwajcaria) oraz byli prezydenci: **Akihiro Igata** (Japonia), **John E. Johnson III** (USA), **Rudolf de Châtel** (Węgry) i **Charles Hind** (Wielka Brytania). Na Walne Zgromadzenie przybyła prezydent American College of Physicians **Lynne Kirk**, a wśród licznie zgromadzonych przewodniczących europejskich towarzystw internistycznych obecna była **Carol Black**, stojąca na czele Królewskiego Towarzystwa Lekarskiego w Londynie. Kolejną grupę uczestników stanowili zaproszeni wybitni interniści, m.in. **Walter Siegenthaler** (Niemcy), **Mario Sangriorgi** (Włochy), **Ivan Ďuriš** (Słowacja), **Peter von Wichert** (Niemcy), **Teh-Hong Wang** (Tajwan), **Morde-**

hai Ravid (Izrael), **Heinz Huber** (Austria) i **Napier Thomson** (Australia).

Polscy interniści w przeszłości często zapraszali na spotkania kolegów z różnych krajów. I tym razem gościliśmy przewodniczących towarzystw internistycznych z krajów nie należących do wspomnianych federacji międzynarodowych,

Tadeusz Szurman) i Prawosławnego (ks. mitrat **Sergiusz Dziewiatowski**). Przedstawiono także przesłania Ojca Świętego **Benedykta XVI** oraz Naczelnego Rabina Polski **Michaela Schudricha** skierowane do uczestników zjazdu. Po przemówieniach prezydentów Europejskiej Federacji Medycyny We-

Uczestnicy Walnego Zgromadzenia Europejskiej Federacji Medycyny Wewnętrznej.

Fot. Grzegorz Kawecki

wych, m.in. z Albanii, Białorusi, Bułgarii, Chorwacji, Mołdawii i Ukrainy. Na obrady przybyli przewodniczący kolejnego Światowego Kongresu Medycyny Wewnętrznej (**Yuan-Teh Lee** z Tajwanu) i przewodniczący najbliższego Europejskiego Kongresu Medycyny Wewnętrznej (**Antonio Baptista** z Portugalii).

W przeddzień zjazdu już zgromadzeni uczestnicy spotkali się na kolacji w restauracji La Cantina. W piątek od rana toczyły się obrady Walnego Zgromadzenia Europejskiej Federacji Medycyny Wewnętrznej, a goście i osoby towarzyszące zwiedzili Muzeum w Oświęcimiu lub Kopalnię Soli w Wieliczce. Wieczorem wszyscy wzięli udział w uroczystej kolacji z okazji stulecia Towarzystwa Internistów Polskich. Po wysłuchaniu hymnu państwowego gości przywitał prezes Towarzystwa, a następnie wygłoszono ekumeniczne błogosławieństwa w imieniu Kościołów Rzymskokatolickiego (ks. dr **Andrzej Kolek**), Ewangelicko-Augsburskiego (ks. bp.

wewnętrznej, Międzynarodowego Towarzystwa Medycyny Wewnętrznej oraz Amerykańskiego Kolegium Lekarskiego głos zabrał prezydent Katowic **Piotr Uszok**, po czym prezes Towarzystwa Internistów Polskich **Eugeniusz J. Kucharz** w towarzystwie wiceprezesa **Jacka Musiała**, sekretarz **Anny Kotulskiej** i skarbnika **Roberta Pieczyraka** wręczyli zaproszonym internistom Medale Stulecia Towarzystwa Internistów Polskich oraz List Otwarty Prezesa TIP.

Tego dnia odbyła się również promocja serii znaczków wydanych przez Poczta Polska, które poświęcone zostały wybitnym polskim lekarzom chorób wewnętrznych: **Władysławowi Gluzińskiemu**, **Witoldowi Orłowskiemu** i **Edwardowi Szczeklikowi**. Punkt sprzedający znaczki stemplowane okolicznościowym datownikiem był czynny w miejscu obrad internistów z całego świata.

Następnego dnia wszyscy uczestnicy kongresu udali się do Krakowa, gdzie po

zwiedzeniu Wawelu i Collegium Maius wzięli udział w Drugim Europejskim Dniu Medycyny Wewnętrznej. Obrady odbywały się w sali Collegium Novum. Wykłady wygłosili: **Eugeniusz J. Kucharz** („Contribution of Poles to the development of world internal medicine”), **Stefan Lindgren** („Biological treatment in inflammatory bowel disease”), **Lynne M. Kirk** („The value of internal medicine”), **Jan Willem F. Elte** („Metabolic syndrome”) oraz **Carol Black** („The lung in connective tissue disorders”). Pobyt w Krakowie zakończyła kolacja wydana w sali św. Jakuba Zakonu Franciszkanów, uświetniona muzyką z epoki renesansu.

Spotkanie w Katowicach i Krakowie, skupiające wielu światowej sławy internistów było jedną z najważniejszych imprez tego typu w dziejach polskiej medycyny wewnętrznej. Stanowiło też główny element obchodów 100-lecia istnienia Towarzystwa Internistów Polskich.

Eugeniusz Józef Kucharz

150-ROZNIKA URODZIN Władysława Antoniego GLUZIŃSKIEGO

W roku obchodów 100-lecia powstania Towarzystwa Internistów Polskich przypadła 150-rocznica urodzin **Władysława Antoniego Gluźńskiego** – założyciela Towarzystwa, jednego z najwybitniejszych internistów w dziejach polskiej medycyny, profesora uniwersytetów w Krakowie, Lwowie i Warszawie. **Władysław Antoni Gluźński** pozostał w pamięci jako wybitny klinicysta, wychowawca wielu pokoleń lekarzy, a także jeden z najbardziej znanych w świecie polskich internistów przełomu XIX i XX wieku. Zastąpił m.in. wprowadzeniem testu czynnościowego żołądka, tzw. próby Gluźńskiego, stosowanej do różnicowania owrzodzenia i raka żołądka oraz pierwszym w świecie opisem klinicznym białaczki plazmocytowej. Pierwszy w Polsce dokonał badań radiologicznych żołądka, zajmował się kardiologią i nefrologią, napisał pierwszą polską monografię patofizjologii gorączki.

Był aktywnym działaczem towarzystw naukowych, jego wysiłki doprowadziły do powstania w 1906 r. Towarzystwa Internistów Ziemi Polskich, przekształconego w niepodległej Polsce w Towarzystwo Internistów Polskich. Założył i redagował „Polskie Archiwum Medycyny Wewnętrznej” i był inicjatorem powstania Wschodniowskiego Związku Lekarskiego.

W dniu 18 maja 2006 r. w imieniu Towarzystwa Internistów Polskich kwiaty na grobie założyciela i pierwszego prezesa Towarzystwa złożyli **Eugeniusz Józef Kucharz** – prezes i **Anna Kotulska** – sekretarz.

Życie i działalność **Władysława Antoniego Gluźńskiego** zostały omówione w wydanym z okazji jubileuszu Towarzystwa Internistów Polskich szkicu biograficznym (E. J. Kucharz: *Władysław Antoni Gluźński. Zarys biografii*. Katowice 2006, 75 s., 42 il.).

Eugeniusz Józef Kucharz

Prestiżowe wyróżnienie doktorantki z ŚAM

Podczas inauguracji 36. Kongresu Polskiego Towarzystwa Urologicznego, który odbył się w Poznaniu w dniach 22–24 czerwca br., uroczystie wręczono Nagrodę im. Profesora Tadeusza Krzeskiego. Jest to najbardziej prestiżowe wyróżnienie przyznawane corocznie przez Pol. Tow. Urologiczne autorowi najlepszej dysertacji na stopień doktora nauk medycznych. W tym roku kapituła Nagrody, której przewodniczy prezes Pol. Tow. Urologicznego prof. **Andrzej Borówka**, za najlepszą uznała pracę dr n. med. **Eweliny Szliszki** ze Śląskiej Akademii Medycznej pt. *Cytotoksyczne działanie ligandu czynnika martwicy nowotworu indukującego apoptozę (TRAIL) na komórki raka pęcherza moczowego po zastosowaniu terapii fotodynamicznej*. Laureatka uzyskała w 2005 r. doktorat z wyróżnieniem na Wydziale Lekarskim z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze. Praca została wykonana w Katedrze i Zakładzie Mikrobiologii i Immunologii w Zabrze pod kierunkiem prof. dr. hab. n. med. **Wojciecha Króla**. Przeprowadzenie koniecznych do realizacji doktoratu badań wsparło PZU Życie w Gliwicach.

Red. na podst. dostarczonych materiałów

KURS NEUROLOGICZNY

W dniach 7–8 września br. odbył się w Auditorium Maximum UJ w Krakowie kurs „Parkinson’s Disease and other Movement Disorders. New Advances in Understanding and Treatment”, zorganizowany przez wykładowców z Mayo Clinic (USA), Sekcję Schorzeń Pozapiramidowych Polskiego Towarzystwa Neurologicznego oraz Katedrę i Klinikę Neurologii Wieku Podeszłego ŚAM w Katowicach Ligocie, kierowaną przez dr. hab. **Grzegorza Opalę**, prof. nadzw. ŚAM. Kierownictwo naukowe kursu stanowili profesorowie **Ryan J. Uitti** i **Zbigniew K. Wszolek** z Mayo Clinic oraz **Grzegorz Opala** ze Śląskiej Akademii Medycznej.

W kursie prowadzonym w całości w języku angielskim uczestniczyło ponad 80 lekarzy z Polski i zagranicy. Kurs dotyczył problematyki schorzeń pozapiramidowych, w tym ich przyczyn, objawów oraz sposobów leczenia. Omawiano także nowe strategie diagnostyczno-terapeutyczne najczęstszych problemów klinicznych towarzyszących pozapiramidowym zaburzeniom ruchowym (m.in. depresji, otępienia i zaburzeń snu). Wykładowcami byli wybitni specjaliści z dziedziny pozapiramidowych

zaburzeń ruchowych, w tym z Mayo Clinic, USA (6 wykładowców) oraz z Akademii Medycznej w Gdańsku (1 wykładowca) i Śląskiej Akademii Medycznej (1 wykładowca). W trakcie dwóch dni kursu wygłoszono 16 wykładów, a prezentowaną problematykę przybliżono dodatkowo poprzez prezentacje wideo przypadków zaburzeń ruchowych oraz dyskusje z ekspertami.

Ukończenie kursu powinno pomóc uczestnikom w przyswojeniu wiedzy z zakresu m.in.: diagnostyki specyficznych schorzeń pozapiramidowych (chroba Parkinsona i parkinsonizm, drżenie, dystonia, zespół Tourette’a, zespół niespokojnych nóg), ich leczenia, jak również najnowszych metod różnicowania zaburzeń chodu, opracowywania planu leczenia zaburzeń towarzyszących pozapiramidowym zaburzeniom ruchowym, korzyści z zastosowania w neurologii terapii toksyną botulinową oraz nowych metod neuroobrazowania w schorzeniach pozapiramidowych. Każdy uczestnik kursu otrzymał certyfikat potwierdzający uczestnictwo w kursie wraz z 16 punktami edukacyjnymi.

Paweł Bojko

RESTRUKTURYZACJA SIECI BIBLIOTECZNEJ ŚAM

Bieżący rok kalendarzowy upływa w Bibliotece naszej Uczelni pod znakiem reorganizacji strukturalnej oraz zmian w bazie lokalowej. W pierwszym półroczu Biblioteka zobowiązana została do przedstawienia propozycji w zakresie niezbędnej restrukturyzacji. Na podstawie wnikliwej analizy funkcjonowania sieci bibliotecznej opracowano przyjęty przez władze ŚAM program oszczędnościowy, uwzględniający znaczną redukcję stanu zatrudnienia we wszystkich jednostkach organizacyjnych Biblioteki, z czym związana była konieczność rewizji funkcjonującego dotąd stanu rzeczy (systemu) oraz racjonalizacji zakresu wykonywanych zadań i usług.

Docelowe plany przewidują lokalizację Biblioteki w akademickim kampusie w Ligocie, po przeprowadzeniu remontu oraz adaptacji dla potrzeb nowoczesnej biblioteki akademickiej budynku gospodarczego przy ul. Medyków.

W czerwcu br. zatwierdzony został, wprowadzający znaczące zmiany w organizacji sieci bibliotecznej, znowelizowany Statut ŚAM (Uchwała nr 121/2006), zgodnie z którym jednolity system biblioteczno-informacyjny Uczelni tworzą Biblioteka Główna oraz jej oddziały. Wchodzące w skład dotychczasowej struktury organizacyjnej

Stanowiska OPAC.

Fot. Paweł Bojko

systemu biblioteki wydziałowe są odąd formalnie oddziałami Biblioteki Głównej. Szczegółowe ustalenia obowiązującego Statutu znajdują odniesienie w przygotowywanym do zatwierdzenia przez Rektora i Senat nowym Regulaminie organizacyjnym Biblioteki.

Wkrótce obowiązywać też będzie nowy, oparty na szczegółowej analizie ponoszonych przez Bibliotekę kosztów

związanych z usługami kserograficznymi oraz wydrukami komputerowymi, cennik usług bibliotecznych.

W związku z koniecznością oddania do dyspozycji władz Uczelni I piętra budynku przy ul. Poniatowskiego, Biblioteka Główna podjęła w okresie przerwy wakacyjnej prace organizacyjne związane z przeniesieniem zatrudnionych tam pracowników oraz zasobów bibliotecznych na III piętro.

Prowadzone były intensywne prace remontowo-adaptacyjne oraz porządkowo-biblioteczne. Gruntownie odnowione zostały pomieszczenia magazynowe w piwnicy budynku, co stworzyło właściwe warunki do przechowywania księgozbioru. Przeprowadzono readaptację pomieszczeń Czytelni Komputerowej, Działu Informacji Naukowej oraz Działu Bibliografii i Bibliometrii, obok których umieszczono – wyposażony w 3 stanowiska z nowoczesnymi, płaskimi monitorami – katalog systemu komputerowego ALEPH.

Nowy wystrój – w istotny sposób zmieniający dotychczasową funkcjonalność – otrzymała czytelnia ogólna, oferująca użytkownikom najnowsze wydawnictwa literatury naukowej, bezpośredni dostęp do najważniejszych po-

Czytelnia książek i czasopism.

Fot. Paweł Bojko

ciąg dalszy na str. 22

RESTRUKTURYZACJA...

skich i zagranicznych czasopism z zakresu medycyny.

Niezwykłe sprawny przebieg prac związanych z przeprowadzką Biblioteki skłania w tym miejscu do wyrażenia uznania i wdzięczności tym wszystkim, którzy – z ogromnym nieraz poświęceniem i wysiłkiem – do tego się przyczynili.

Do wszystkich natomiast P.T. Profesorów, Wykładowców oraz Studentów naszej Uczelni kieruję tą drogą zaproszenie do odwiedzania „bibliotecznego” III piętra przy ul. Poniałowskiego 15 i pełnego wykorzystania możliwości, jakie oferuje nowoczesny warsztat naukowej informacji medycznej.

Dr n. hum. Jerzy Dyrda
Dyrektor Biblioteki Głównej ŚAM

Czytelnia Komputerowa.

Fot. Paweł Bojko

Konferencja dla redaktorów czasopism akademickich w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Dnia 5 lipca 2006 roku w siedzibie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Warszawie miała miejsce konferencja dla redaktorów czasopism akademickich. Zagadnienia dotyczące szkolnictwa wyższego omówił wiceminister, prof. **Stefan Jurga**, natomiast prezentacji dotyczących nauki dokonał sekretarz stanu, prof. **Krzysztof Kurzydłowski**.

Za najważniejsze zadania sektora szkolnictwa wyższego uznano:

- 1) integrację i koncentrację ośrodków w regionach (np. na planowany Uniwersytet Wschodnioeuropejski składać się mają Uniwersytet Rzeszowski, państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Przemyślu i Polsko-Ukraińskie Kolegium Europejskie w Lublinie) oraz włączenie kolegiów nauczycielskich w struktury szkolnictwa wyższego (z prawem nadawania stopnia licencjata),
 - 2) wdrażanie Ustawy o szkolnictwie wyższym (m.in. nowe statuty uczelni) oraz tworzenie aktów wykonawczych (przedstawiono już 9 z 40 planowanych),
 - 3) zwiększenie liczby pracowników naukowych ze stopniem doktora dla studiów magisterskich (6 samodzielnych pracowników i 6 doktorów),
 - 4) prace nad zmianą algorytmu finansowania studiów (prócz dotychczasowych kryteriów obejmujących finansowanie z roku poprzedniego, człon studencki i człon kadrowy wprowadzono nowe, oceniające siłę naukową instytucji, siłę naukową kadry naukowej, stopień internacjonalizacji studentów i pracowników oraz współpracę uczelni z regionem), z czym wiąże się zaprzestanie finansowania studiów niestacjonarnych, promowanie najlepszych uczelni, wzmocnienie słabszych uczelni oraz obowiązek udzielania stypendiów dla doktorantów,
 - 5) prace nad karierą akademicką (habilitacja powinna być bliżej związana ze stanowiskiem profesorskim i profesurą tytułową, co ma spowodować obniżenie wieku profesorów).
- Z kolei najistotniejsze zagadnienia w dziedzinie nauki dotyczą:
- 1) kończącego się procesu oceny parametrycznej i kategoryzacji jednostek naukowych za 2005 r.,
 - 2) trzech nowych projektów ustaw (o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, o jednostkach badawczo-rozwojowych – nowela ustawy, i o Europejskim Instytucie Technologicznym),
 - 3) jednostek w VII projekcie ramowym,
 - 4) możliwości przyznania trzyletnich stypendiów podoktorskich dla młodych naukowców, którzy doktoraty uzyskali do czterech lat od ukończenia studiów (cel: stworzenie warunków samodzielnych badań i kierowania zespołem współpracowników).
- Po przedstawieniu stanowiska i planów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego sekretarze stanu proszeni byli o uściślenie swych wypowiedzi oraz odpowiedzi na dodatkowe pytania z sali. Te wypowiedzi pozwoliły poznać preferowany kierunek zmian w resorcie:
- 1) nowe kierunki studiów będą finansowane przez budżet wtedy, gdy odpowiadać będą celom gospodarczym,
 - 2) propaguje się tworzenie związków uczelni publicznych i niepublicznych,
 - 3) uczelnie będą zachęcane do tworzenia kierunków kształcących w języku angielskim,
 - 4) profesorowie wizytujący powinni nie tylko prowadzić wykłady gościnne, lecz przede wszystkim firmować nowe kierunki badań,
 - 5) nauczyciele powinni przejść przez aplikację zawodową i zdać egzamin uprawniający do pracy w szkole,
 - 6) powiązanie oferty edukacyjnej z potrzebami gospodarki i regionu poprzez

- uaktywnienie tych kierunków studiów, które mogą dać miejsca pracy,
- 7) we współpracy z innymi ministerstwami tworzony będzie nowy model kariery akademickiej, wymuszający mobilność i konkurencyjność kadry naukowej,
 - 8) uzyskanie stanowiska profesora wg określonej procedury (aplikacje, wniosek, dorobek) będzie zwalniało z ubiegania się o tytuł profesora,
 - 9) wdrożyć taki system finansowania uczelni, który wyłoni ośrodki badawcze będące kuźnią kadr specjalistycznych,
 - 10) uczelnie powinny być nasycone inkubatorami przedsiębiorczości,
 - 11) trwa rozpatrywanie wniosków uczelni o zmianę nazwy na uniwersytet (każda uczelnia musi posiadać przynajmniej 6 uprawnień doktorskich oraz oferować szeroką i różnorodną ofertę edukacyjną),
 - 12) proponuje się zastąpienie końcowej pracy dyplomowej lub magisterskiej pisanie esejów w ciągu całego toku studiów i zdaniem egzaminu końcowego,
 - 13) Narodowe Centrum Badań i Rozwoju nie ma być instytucją, lecz ośrodkiem organizującym badania na określone, strategiczne dla kraju cele, które stale będą się zmieniały,
 - 14) Polska zamierza wystąpić do Komisji Europejskiej z koncepcją powołania Europejskiego Instytutu Technologicznego ze wskazaniem na Wrocław jako miejsce lokalizacji,
 - 15) w kolejnej fazie oceny parametrycznej prócz punktów za patenty będą też przyznawane punkty za zgłoszenie patentowe (z uwagi na długotrwałe przyznawanie patentów),
 - 16) postuluje się utrwalenie koncepcji trójstopniowych studiów (licencjat, magisterium, doktorat).
- Na przekazanej uczestnikom spotkania płycie CD załączono materiały pomocnicze zawierające najnowsze informacje MNiSW obejmujące dwa bloki tematyczne:
- Nauka:
1. Centrum Nauki Kopernik.
 2. Narodowy Program Foresigh.
 3. Polska 2020.
 4. Polskie Platformy Technologiczne.
 5. Program Operacyjny „Innowacyjna Gospodarka” 2007-2013.
 6. Wstępne założenia do zmiany systemu badań naukowych i prac rozwojowych.
 7. Zwiększenie mobilności naukowców.
- Szkolnictwo wyższe:
1. Dodatkowe egzaminy na studia.
 2. Dostęp do studiów.
 3. Dotacja na pomoc materialną dla studentów na rok 2006.
 4. Nowa a stara matura.
 5. Opłaty egzaminacyjne.
 6. Terminy przekazania pierwszych transz dotacji na pomoc materialną dla studentów.

7. Zasady podziału dotacji na pomoc materialną dla studentów.
8. Zasady przyjęć na studia kandydatów z dyplomem międzynarodowej matury.

Po przerwie redaktorom czasopism akademickich zaprezentowano zawartość bezpłatnego portalu Nauka w Polsce, który powstał dzięki współdziałaniu PAP i Ministerstwa Edukacji i Nauki (obecnie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego). Redaktor Olszewska, odpowiedzialna za ten serwis, przedstawiła jego zawartość oraz propozycje wykorzystania go przez redakcje czasopism i biura promocji szkół wyższych. Zachęcała też do przysyłania informacji o odkryciach i ciekawostkach naukowych dokonanych na macierzystych uczelniach.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego planuje zwoływać podobne konferencje dla redaktorów czasopism akademickich kilka razy w roku, w celu przekazania informacji o postępujących pracach i planach resortu.

Wszystkim, którzy chcą śledzić najnowsze koncepcje i ustalenia dotyczące nauki i szkolnictwa wyższego, polecamy strony internetowe Ministerstwa (www.mnsw.gov.pl), serwis PAP poświęcony polskiej nauce (www.naukawpolsce.pap.pl) oraz wywiad z ministrem Stefanem Jurgą, opublikowany na łamach „Forum Akademickiego” (2006 r., nr 6, s. 19–21).

Joanna Miozga

Z ARCHIWÓW ŚLĄSKIEJ AKADEMII MEDYCZNEJ

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 1950/1951

W przededniu inauguracji kolejnego, już 59., roku akademickiego w Śląskiej Akademii Medycznej spróbujmy odbyć krótką podróż w przeszłość. Celem wycieczki jest tożsamy wydarzenie, oddalone jednakże od nas o przeszło pół wieku. Tak samo jak dzisiaj, tak i wtedy wiele osób z nadzieją, ale i z obawą spoglądało w nadchodzącą przyszłość. Rok 1950 był drugim rokiem funkcjonowania uczelni, powołanej do życia rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 marca 1948 r. o założeniu Akademii Lekarskiej w Bytomiu. Funkcję rektora sprawował prof. zw. dr hab. **Brunon Nowakowski**. Od zakończenia II wojny światowej, która pozostawiła na naszym

kraju niezaleczone intelektualne i gospodarcze rany, dopiero minęło 5 lat.

Z rokiem 1950 związane są pewne historyczne już fakty i wydarzenia, które niejednokrotnie wpływały na dzieje Polski i świata, naszej uczelni i ludzi z nią związanych. 9 maja 1950 r. **Robert Schumann** przedstawił na posiedzeniu rządu francuskiego plan utworzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, będącej antenatką Unii Europejskiej. 25 czerwca o godz. 4⁰⁰ czasu miejscowego wojska Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej przekroczyły 38. równoleżnik – linię demarkacyjną oddzielającą ją od Republiki Koreańskiej (Korei Południowej); wkrótce potem Ra-

da Bezpieczeństwa ONZ uznała KRL-D (Koreę Północną) za agresora, w wyniku czego 2 lipca lądowe wojska amerykańskie wkroczyły na teren tego państwa, rozpoczynając tym samym pierwszy po II wojnie światowej poważny konflikt zbrojny. Ponadto 7 października Chińska Armia Ludowa dokonała inwazji na Tybet. W dziedzinie medycyny **Edward Kendall**, **Tadeusz Reichstein** i **Philip Hench** otrzymali w 1950 r. Nagrodę Nobla za badanie syntezy i zastosowań klinicznych hormonów nadnerczy. W naszym kraju 3 lutego powstała Akademia Medyczna w Białymstoku, dzień 1 maja

ciąg dalszy na str. 24, 25

Z ARCHIWÓW ŚAM c.d.

ustanowiono świętem państwowym, zaś 6 lipca w Zgorzlecu podpisano układ pomiędzy Polską a Niemiecką Republiką Demokratyczną, na mocy którego uznano granice na Odrze i Nysie Łużyckiej.

Rok 1950 był niewątpliwie rokiem przełomowym dla lekarzy. Ministerstwo Zdrowia podjęło się bowiem „zdyscyplinowania” podległego sobie personelu medycznego. Zastosowano wobec niego przymus zatrudnienia, a także „zniesiono izby lekarskie i lekarsko-dentystyczne”. Dokonano tego za pomocą przepisów ustawy uchwalonej 18 lipca 1950 r., która obarczała odpowiedzialnością zawodową wszystkich zatrudnionych w jednym miejscu pracy, czyli zrównała lekarzy z salowymi i kucharkami w Związku Zawodowym Pracowników Służby Zdrowia. Jak dalece przepisy te były chybione, może świadczyć próba sprecyzowania zasad, od których odstępowanie byłoby już wykroczeniem zawodowym. W medycynie zasady moralne mają tradycję sięgającą czasów Hipokratesa (460-377 r. p.n.e.). Przysięga Hipokratesa stanowi podstawę etyki lekarskiej. O ile etykę i deontologię lekarską z łatwością mogły sobie przyswoić pielęgniarki, to wymaganie tego np. od woźnego lub palacza było co najmniej niezręczne.

Jednym z wielu problemów, z jakimi przyszło się zmierzyć Władzom Akademii Lekarskiej w Bytomiu wraz z początkiem nowego roku akademickiego, były kwestie związane z realizacją rozporządzenia Ministra Oświaty i Zdrowia z 5 stycznia 1950 r. (Dz.U. RP nr 7) w sprawie obowiązku wychowania fizycznego studentów szkół wyższych. Aby być w zgodzie z literą rozporządzenia, zatrudniono „adiunkta, starszego i młodszego asystenta dla wychowania fizycznego”. Ponadto wraz z nowym programem nauczania przesłanym przez Departament Szkolnictwa i Nauki Ministerstwa Zdrowia z 19 sierpnia 1950 r. (Nr SiN.II-2879/5) dla Wydziału Lekarskiego i Oddziału Stomatologicznego przewidziano wykłady z marksizmu-leninizmu i ekonomii politycznej. Oba te przedmioty objęto wspólną Katedrą Nauk Społecznych.

Począwszy od roku akademickiego 1950/1951, Ministerstwo Szkół Wyż-

szych i Nauki wprowadziło dwuletnią aspiranturę. Za cel stawiano sobie „podniesienie poziomu ideowego i fachowego kadr naukowych w Polsce”. Do aspirantury mogły być dopuszczone osoby posiadające niższy stopień naukowy, wykazujące wybitne uzdolnienia i zamierzające poświęcić się pracy naukowej. Instytuty naukowe winne były kierować odpowiednich kandydatów do Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej przy Ministerstwie Szkół Wyższych i Nauki. Akcją rekrutacyjną miały przeprowadzać Wydziałowe Komisje Kwalifikacyjne powołane na szczeblu uczelni. W skład takiej komisji wchodził: dziekan wydziału, jako przewodniczący, oraz – jako członkowie – przedstawiciel grona nauczającego, przedstawiciel Komitetu Porozumiewawczego Demokratycznej Profesury, sekretarz uczelnianej Podstawowej Organizacji Partyjnej Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, przedstawiciel zarządu Związku Akademickiego Młodzieży Polskiej.

Ministerstwo prosiło „Obywateli Rektorów i Dyrektorów Instytutów Naukowych o jak najbardziej staranny dobór kandydatów”, zwracając uwagę na „specjalną wartość akcji szkolenia pracowników naukowych”. Jednakże dołączony do pisma o powołaniu aspirantury krajowej (Nr DN-II-7983/50) wykaz kierunków studiów nie objął w ogóle studiów medycznych. W związku z tym aspirantura na kierunkach medycznych miała dopiero szansę zaistnieć po usunięciu tego niedopatrzania, co też wkrótce uczyniono.

Niezwykle złożonym w realizacji zadaniem okazała się kwestia komunikacji między Rokitnicą a Zabrzem przez Mikulczyce. Władze Akademii, w związku z nowym rokiem akademickim, wniosły do Dyrekcji Śląskich Linii Komunikacyjnych, aby zajęły się tym problemem, ponieważ dotychczasowe rozwiązania okazały się niewystarczające:

„Około 230 studentów III roku o rozmaitych porach w ciągu dnia zmuszonych będzie [...] odbywać drogę z Zabrza do Rokitnicy na wykłady i ćwiczenia farmakologii, natomiast pracownicy naukowcy i pomocniczo-naukowcy zamieszkali w Rokitnicy, jako też studenci związani pracą z teoretycznymi zakładami naukowymi w Rokitnicy, będą odbywać drogę w kierunku przeciwnym z Rokitnicy do Zabrza.” (L.Dz. 0/44/50).

Podjęto w tej sprawie decyzję o budowie linii tramwajowej na trasie Rokitnica – Mikulczyce. Termin realizacji inwestycji ustalono na połowę października 1950 r., jednak przeszkody natury opantrzeniowej spowodowały, że linia została oddana do użytku dopiero 17 marca 1951 r., tak że jeszcze na początku roku akademickiego 1950/1951 korzystano z usług PKS.

Przebiegiem uroczystości inauguracyjnych żywo zainteresowane były najwyższe władze państwowe i partyjne. Nie było w tamtych czasach miejsca na własną inwencję i kreatywność. Osoby odpowiedzialne za kształt obchodów nowego roku akademickiego zobligowane były do przestrzegania odpowiednich instrukcji Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki. W instrukcji skierowanej do Rady Naczelnej Stowarzyszenia Studentów Polskich (L.dz. 1559/0/50) ujęto następujące zagadnienia organizacyjne:

„Uroczystość winna się odbyć w największej sali, jaką dysponuje uczelnia, odpowiednio udekorowanej i przygotowanej. W inauguracji winna wziąć udział jak największa ilość studentów (w wypadku małej pojemności sali zaprosić wszystkich studentów I roku oraz delegacje studentów lat starszych), personel naukowy i administracyjny oraz zaproszeni goście: delegacje robotnicze z fabryk, z PGR [Państwowe Gospodarstwa Rolne – przyp. red.], ze spółdzielni produkcyjnych, przedstawiciele Rad Narodowych, Partii, Stronnictw, Związków Zawodowych i ZSch [Związku Samopomocy Chłopskiej – przyp. red.], delegacje młodzieży ostatnich klas szkół średnich. Akcję przygotowawczą przeprowadzą wspólnie ZU ZMP [Zarząd Uczelniany Związku Młodzieży Polskiej – przyp. red.] i KU ZSP [Komitet Uczelniany Zrzeszenia Studentów Polskich – przyp. red.] w ścisłym porozumieniu z POP PZPR i władzami uczelni (które otrzymały odpowiednią instrukcję z Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki).

W szczególności należy:

1. Dopilnować mobilizacji młodzieży na uroczystości inauguracyjne. Wykorzystać w tym celu ogłoszenia w miejscowym radiu, w prasie, w Domach Akademickich itp.
2. Dopilnować, aby immatrykulowani byli najlepsi spośród nowych studentów (pochodzenie społeczne, postępy w nauce, aktywność polityczna).

3. Przygotować odpowiednią dekorację sali (portrety, transparenty, flagi itp.)

Poza oficjalną inauguracją na uczelni należy organizować masowe imprezy artystyczne i rozrywkowe, jak zabawy z występami zespołów artystycznych, seanse dla studentów w kinach i w teatrach, imprezy sportowe itp."

W wytycznych w sprawie rozpoczęcia roku akademickiego 1950/1951 przesłanych przez najwyższe władze państwowe ujęto także kwestię przemówienia rektora. Miało ono trwać 15–20 minut i powinno podkreślać „następujące momenty”:

1. Zdobyć Państwo Ludowe w dziedzinie rozbudowy nauki i szkolnictwa wyższego.
2. Zadania nauki i szkolnictwa wyższego w budowie podstaw socjalizmu w Polsce:
 - a) wzmoczenie walki o podniesienie poziomu ideologicznego pracowników naukowych i młodzieży o nowoczesną metodologię i upowszechnienie zdobyczy nauki radzieckiej,
 - b) nauka i szkoły wyższe w wykonaniu planu 6-letniego, w szczególności walka o podniesienie poziomu i wyników nauczania, ich udział zależnie od charakteru szkoły w szeroko rozumianej realizacji postępu technicznego (powiązanie racjonalizatorstwa i nowatorstwa z nauką),
 - c) rok akademicki 1950/1951 jako rok Kongresu Nauki Polskiej.
3. Rola i udział nauki w walce o pokój.

Mając na uwadze wszelkie polecenia i sugestie, władze Akademii ustaliły termin i miejsce uroczystości. Inauguracja odbyła się 2 października 1950 r. o godz. 16⁰⁰ w Domu Kultury Hutnika w Zabrze przy ul. Powstańców 14. Hasłem nowego roku była „Nauka Polska w Walce o Wypełnienie Planu 6-letniego i Służ-

bie Pokoju”. Program uroczystości obejmował m.in.: 1) Hymn Państwowy, 2) otwarcie uroczystości przez rektora i powitanie zaproszonych gości, 3) transmisję radiową lub odczytanie przemówienia Ministra Szkół Wyższych i Nauki, 4) przemówienie rektora, 5) przemówienie zaproszonych przedstawicieli robotników lub chłopów, 6) przemówienie przedstawiciela młodzieży (ZSP, ZAMP), 7) rezolucję młodzieży w sprawach dyscypliny pracy i postępów w nauce, 8) immatrykulację, 9) wykład inauguracyjny oraz 10) Hymn Młodzieży.

W Archiwum Akademii zachował się odpis przemówienia delegata młodzieży. Warto tutaj zacytować jego najciekawsze fragmenty. Na wstępie zwrócił uwagę na najważniejsze zadania stawiane w tamtym okresie przed młodzieżą studiującą na wyższych uczelniach. „Weszliśmy mówić – w etap budowy podstaw socjalizmu, w etap Planu 6-letniego. Plan 6-letni zaś stawia przed wyższymi uczelniami zadanie dostarczenia Polsce Ludowej wysoce wykwalifikowanych, **przygotowanych ideologicznie i politycznie** kadr fachowców.” Cel ten można będzie, według mówcy, osiągnąć „poprzez wyteżoną pracę [...] i walkę o socjalistyczną treść nauki”. Wzorem mają być „doświadczenia nauki radzieckiej [...], postępowe tradycje nauki polskiej, gdyż tylko taka nauka może służyć budownictwu (sic!) socjalizmu, [...] kształcić się będziemy na nowych lekarzy społeczników, lekarzy klasy robotniczej. [...] Poprzez aktywną i pełną młodzieżowego zapału pracę w organizacjach młodzieżowych ZMP, ZSP, kształtować będziemy nowego człowieka, wychowanego w duchu moralności komunistycznej, tej moralności, która szczęście osobiste wiąże nierozdzielnie ze szczęściem wszystkich ludzi pracy”. Przykładem dla młodzieży mieli być „studenci Leninow-

skiego Komsomołu, przodująca młodzież świata”, a źródłem siły – „II Kongres Międzynarodowego Związku Studentów [...], który stanowi potężny wyraz solidarności międzynarodowej i jedności w walce o pokój przeciw anglo-amerykańskim imperialistom”. Podsumowując swoje przemówienie delegat zacytował W.I. Lenina, który w swoich wystąpieniach sugerował młodzieży radzieckiej, aby wychowanie i wykształcenie nierozdzielnie wiązała z walką i pracą klasy robotniczej.

Obchody przebiegły bez żadnych incydentów. Spokoju pilnowało 3 umundurowanych funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej. Nie jest znana liczba pracowników Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego i ich tajnych współpracowników obserwujących przebieg uroczystości. Można się jedynie domyślać, że przedstawiciele tego resortu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej też pojawili się wśród uczestników. Lecz jest to już temat na osobny artykuł i wymaga zagłębienia się w archiwa IPN.

Statystyka przyjęć na rok akademicki 1950/1951

Wydział Lekarski:	
Dzieci robotników	147
Dzieci chłopów	30
Dzieci inteligencji	139
Razem	316

Oddział Stomatologiczny	
Dzieci robotników	96
Dzieci chłopów	20
Dzieci inteligencji	97
Razem	213

Razem na I rok 1950/1951 przyjęto 529 studentów.

Kierownik Archiwum
Śląskiej Akademii Medycznej
mgr Dariusz Sarnicki

W artykule wykorzystano dokumenty z zasobów Archiwum ŚAM; sygn. 3/16, 3/17, 3/18

DO STYPENDYSTÓW PROGRAMU „MATKA I DZIECKO”

Komisja PMU Programu „Matka i Dziecko” dokonała podsumowania wieloletniej polsko-szwajcarskiej współpracy i jej osiągnięć w specjalnym wydaniu „Annales Academiae Medicae Silesiensis”, poświęconym Programowi. Znalazły się tam m.in. nazwiska wszystkich stypendystów, którzy przy wsparciu finansowym Programu mieli możliwość zrealizowania przewodu doktorskiego, napisania pracy magisterskiej, a także wyjazdu na staż szkoleniowy do renomowanych zagranicznych ośrodków. Doceniając życzliwość „Biuletynu Informacyjnego Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach” okazaną sprawom Programu, zwracamy się tą drogą do wszystkich stypendystów Programu, pragnących posiadać ww. egzemplarz „Annales Academiae Medicae Silesiensis”, o zgłaszanie się do Sekretariatu Programu „Matka i Dziecko” ul. 3 Maja 13/15 Zabrze, tel. 032-278-13-63.

Ekspert Medyczny PMU
prof. Krystyna Karczevska

PRO MEMORIA

Renata RÓŻAŃSKA (1954–2006)

Doktor nauk farmaceutycznych, wieloletni nauczyciel akademicki Katedry i Zakładu Chemii i Analizy Leków Wydziału Farmaceutycznego ŚAM.

Urodziła się 3 kwietnia 1954 roku w Sosnowcu. W rodzinnym mieście ukończyła Szkołę Podstawową (1968) oraz Liceum Ogólnokształcące im. S. Staszica (1972). W latach 1973–1978 studiowała na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Dyplom magistra chemii otrzymała w 1978 roku. Bezpośrednio po ukończeniu studiów podjęła pracę na Wydziale Farmaceutycznym Śląskiej Akademii Medycznej, początkowo w Zakładzie Chemii Analitycznej Instytutu Chemii i Fizyki Medycznej (1978–1986), a następnie w Katedrze i Zakładzie Chemii i Analizy Leków.

W działalności naukowej przez wiele lat zajmowała się problematyką narażenia na metale (Ni, Cd, Pb, Zn, Cu, Mn, Cr) zarówno różnych grup pracowników przemysłu hutniczego, jak i osób nie mających kontaktu zawodowego z tymi metalami (dorosłych i dzieci), zamieszkałych na terenach uprzemysłowionych i tzw. obszarach specjalnie chronionych. Ocena narażenia była dokonywana na podstawie stężenia badanych metali w materiale biologicznym (mocz, krew).

Prowadziła także badania mające na celu ocenę narażenia zawodowego pracowników branży chemicznej na podstawie oznaczeń wybranych związków organicznych o działaniu toksycznym w płynach ustrojowych. Podsumowaniem tej części działalności naukowej była dysertacja pt. *Ocena narażenia zawodowego i środowiskowego na nikiel*, (promotor doc. dr hab. n. farm. Bożena Baranowska-Dutkiewicz), na podstawie której – uchwałą Rady Wydziału Farmaceutycznego w Sosnowcu – uzyskała w 1991 roku stopień naukowy doktora nauk farmaceutycznych w specjalności toksykologia.

W latach 1992–1995 we współpracy z katowickimi i zabrzańskimi klinikami ginekologii i położnictwa ŚAM oraz oddziałami położniczymi szpitali miejskich w Sosnowcu, Katowicach i Suchej Beskidzkiej prowadziła badania nad wpływem metali toksycznych na płód, na podstawie analizy stężeń metali w łożyskach kobiet narażonych środowiskowo.

Od 1996 roku rozpoczęła badania w zakresie oddziaływania melanin z substancjami leczniczymi, które kumulując się w tkankach upigmentowanych organizmu (oko, ucho wewnętrzne, skóra) powodują zaburzenia procesu widzenia, efekty ototoksyczne lub uszkodzenia skóry. Zaangażowała się szczególnie w problem wyjaśnienia mechanizmów działań niepożądanych leków, które w wyniku wysokodawkowej i/lub długoterminowej terapii powodują uszkodzenia narządu wzroku. W przeprowadzonych badaniach wykazała, że leki przeciwyrtmiczne (chinidyna, dizopyramid, metoprolol), przeciwmalaryczne (chlorochina) oraz neuroleptyki – pochodne fenotiazyny (tiorydazyna, chlorpromazyna, flufenazyna) tworzą kompleksy z melanim in vitro, co może być jedną z przyczyn kumulowania się

tych substancji leczniczych w upigmentowanych strukturach oka in vivo, wskazując na możliwość udziału barwnika melaninowego w mechanizmach niepożądanych działań toksycznych leków na narząd wzroku.

Dr Renata Różańska była autorką lub współautorką ok. 40 opracowań naukowych, w tym 1 monografii, 12 oryginalnych prac badawczych, 1 skryptu (2 wydania), 6 opublikowanych streszczeń komunikatów naukowych oraz 19 sprawozdań z prac badawczych realizowanych w ramach problemów międzyresortowych, resortowych, a także badań własnych i statutowych Uczelni.

W ramach działalności dydaktycznej prowadziła ćwiczenia seminaryjne i laboratoryjne z chemii leków dla studentów III roku Wydziału Farmaceutycznego; przez wiele lat pełniła funkcję kierownika ćwiczeń. Była także kierownikiem lub opiekunem ponad 20 prac magisterskich zrealizowanych przez studentów V roku Wydziału Farmaceutycznego.

W uznaniu zasług w pracy naukowej i dydaktycznej uzyskała 5 nagród Rektora ŚAM za działalność dydaktyczno-wychowawczą oraz 2 nagrody I stopnia z tytułu osiągnięć naukowych. Została także wyróżniona odznaką honorową „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”.

Zmarła 7 lipca 2006 roku po rocznej walce z ciężką chorobą. Pochowana w Sosnowcu na cmentarzu przy ul. Mireckiego.

Odszedł od nas Wspaniały Człowiek, rzetelny i sumienny naukowiec, znakomity nauczyciel akademicki wielu roczników studentów Wydziału Farmaceutycznego, szanowany za ogromną wiedzę i wysoce etyczną postawę moralną. Pozostanie na zawsze w naszych sercach.

Cześć Jej pamięci!

Ewa Buszman

* * * * *

PROFESOR JERZY ŻMUDZIŃSKI POŻEGNANIE

Niekwestionowaną kolebką nie tylko śląskiej, ale i polskiej interny była III Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych w Bytomiu, zorganizowana na początku lat 50. przez profesora Komela

Gibińskiego, który zgromadził wokół siebie zespół wybitnych młodych lekarzy. Zaangażowanie prof. Gibińskiego w działalność medyczną i naukową oraz umiejętność stworzenia grup naukowych zaowocowało powstaniem podspecjalności internistycznych dzięki

umożliwieniu rozwoju młodym badaczom takiej miary jak: Franciszek Kokot, Zbigniew Gonciarz, Leszek Giec, Gerard Jonderko, Andrzej Nowak czy Andrzej Brodziak. Do grupy tej zalicza się także prof. dr hab. n. med. Jerzy Żmudziński.

PRO MEMORIA

Profesor Żmudziński należał nie tylko do grona wielkich naukowców i profesorów, ale także do grona twórców Wydziału Lekarskiego w Zabrze, przyczyniając się do wypracowania jego wysokiej ogólnopolskiej rangi. Niestety, nieubłagany upływ czasu pozbawił nas obecności Profesora.

Wspominając Profesora trzeba napisać, że należał do najlepszych studentów medycyny we Wrocławiu, już od IV roku studiów rozpoczął pracę w charakterze asystenta Kliniki Chorób Wewnętrznych, kierowanej przez prof. Edwarda Szczeklika. Z bytomską kliniką związał się w 1953 r. W roku 1960 uzyskał doktorat, w 1974 habilitację.

Po krótkim pobycie w Katowicach związanym z reorganizacją Śląskiej Akademii Medycznej w 1975 roku powrócił do Bytomia, gdzie na bazie Oddziału Wewnętrznego Szpitala Miejskiego nr 2 odbudował III Katedrę i Klinikę Chorób Wewnętrznych, już w ramach Wydziału Lekarskiego w Zabrze. U podstaw decyzji o powrocie do Bytomia – o czym wiem od Niego samego – leżało głębokie poczucie misji związanej z miastem, które ukochał. Zadania postawione w tym czasie przed Profesorem były ogromne. Trzeba było sprostać zadaniom dydaktycznym dla 600 studentów, a także przeprowadzić remonty i dobudować część budynku. Profesor miał wyjątkowy dar skupiania wokół siebie ludzi, którzy chcieli się uczyć i doskonalić. Pod Jego kierunkiem specjalizację uzyskało 150, a stopień doktora

nauk medycznych 30 lekarzy. Klinika pod Jego kierunkiem stała się placówką wiodącą nie tylko pod względem naukowym, ale także zawodowym, co zaowocowało uznaniem zarówno na forum szpitala, jak i uczelni.

Profesor pełnił z wyboru funkcję prodziekana Wydziału Lekarskiego i prorektora ds. nauki. Stworzył i kierował także Studium Doktoranckim dla Pracujących Lekarzy. Władze samorządowe powierzyły Mu obowiązki specjalisty wojewódzkiego oraz członka Krajowego Zespołu Specjalistów z zakresu chorób wewnętrznych. Sprawował także odpowiedzialną funkcję przewodniczącego Zespołu Specjalistów Wojewódzkich Województwa Częstochowskiego.

Profesor Jerzy Żmudziński był wybitnym naukowcem. Opublikował ponad 150 prac i wprowadził wiele nowości do nauki i medycyny praktycznej. Był jednym z pionierów wprowadzenia na terenie Śląska badań izotopowych, endoskopii, badań laparoskopowych, a także ultrasonografii piersi i zewnętrznej stymulacji serca, które swój początek miały w kierowanej przez Niego Klinice. Pod Jego Kierownictwem powstała także Pracownia Zastosowania Pól Magnetycznych i Laserów oraz Ośrodek Diagnostyki i Terapii Laserowej Nowotworów. Był niezmiernie otwarty na rzeczy nowe, należał do profesorów, którzy doceniają wkład swoich pracowników w rozwój katedry i kliniki.

Był wymagającym, ale sprawiedliwym i rzetelnym szefem. Będąc człowiekiem o ogromnej kulturze osobistej, uroku i taktie zawsze potrafił znaleźć rozwiązanie sytuacji kryzysowych w sposób niezwykle dyplomatyczny. Mimo że jest to niesłychanie trudne, należał do grona profesorów, których autorytet tworzył dyscyplinę, a nie dyscyplina tworzyła autorytet. Profesora Żmudzińskiego bardzo kochali pacjenci. Mieli do Niego ogromne zaufanie, wynikające z Jego wyśmienitej wiedzy diagnostycznej i terapeutycznej. Myślę, że będzie nam Go wszystkim bardzo brakowało.

*Wychowanek Profesora Żmudzińskiego
prof. dr hab. n. med. dr h.c.
Aleksander Sieroń*

Jerzy Jan ŻMUDZIŃSKI (1928–2006)

Profesor nadzwyczajny doktor habilitowany medycyny, specjalista chorób wewnętrznych, emerytowany kierownik III Kliniki Chorób Wewnętrznych w Bytomiu ŚAM.

Urodził się 20 października 1928 roku w Jarosławiu w woj. rzeszowskim, w rodzinie Jana (nauczyciel gimnazjalny) i Cecylii z d. Korta. W 1942 roku ukończył w rodzinnym mieście szkołę powszechną, a następnie 2-letnią Szkołę Handlową. Równocześnie uczęszczał na tajne komplety gimnazjalne. Od 1944 roku kontynuował naukę w Gimnazjum i Liceum w Jarosławiu, gdzie w 1948 roku uzyskał świadectwo dojrzałości. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej (od 1950 r. – Akademia Medyczna). W czasie studiów działał w organizacjach młodzieżowych oraz uczestniczył w pracach studenckich kół naukowych, m.in. Koła Internistów. Od 1951 roku pracował jako wolontariusz w III Klinice Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej we Wrocławiu pod kierunkiem prof. Edwarda Szczeklika. Dyplom lekarza otrzymał 28 VII 1953 i rozpoczął pracę zawodową w III Klinice Chorób Wewnętrznych ŚAM w Bytomiu pod kierunkiem prof. Kornela Gibińskiego. Specjalizację I stopnia w zakresie chorób wewnętrznych uzyskał w 1955 roku, specjalizację II stopnia – w 1963 roku. Stopień naukowy doktora medycyny otrzymał 4 V 1960 na podstawie dysertacji *Stan kliniczny chorych operowanych sposobem Moroney'a*, wykonanej pod kierunkiem prof. K. Gibińskiego; od tego roku prowadził samodzielnie jeden z odcinków kliniki. W Warszawie, pod kierunkiem prof. Władysława Jasińskiego, ukończył szkolenie z zakresu manipulacji i klinicznego zastosowania izotopów promieniotwórczych. Wiedzę z tego zakresu pogłębiał również na 2-miesięcznym szkoleniu w Klinice Chorób Wewnętrznych w Zurychu (1961). W 1962 roku zorganizował i prowadził (do 1966 r.) Wojewódzką Poradnię Endoskopii Gastrologicznej; równocześnie organizował od podstaw Pracownię Izotopową przy III Klinice Chorób Wewnętrznych

PRO MEMORIA

w Katowicach - była to pierwsza w województwie i uczelni pracownia o szerokim profilu klinicznym. Przygotowani przez Jerzego Żmudzińskiego lekarze organizowali w późniejszym okresie podobne placówki na terenie województwa katowickiego. W pracowni tej szkoleni byli też studenci Wydziału Elektroniki Medycznej Politechniki Śląskiej i Politechniki Wrocławskiej. Zorganizował od podstaw również Pracownię Izotopową przy CSK w Katowicach Ligocie, którą kierował w latach 1974–1975 (w 1975 r. pracownia przekształcona została w Zakład Diagnostyki Izotopowej). Na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego i przedłożonej rozprawy habilitacyjnej *Diagnostyka izotopowa zawału mięśnia serca*, 20 VI 1974 uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego medycyny w zakresie chorób wewnętrznych, zatwierdzony przez CKK 23 XII 1974. Na stanowisko docenta został powołany w 1975 roku; w tym samym roku powierzono Mu zorganizowanie i objęcie kierownictwa III Kliniki Chorób Wewnętrznych ŚAM w Bytomiu. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał 24 I 1983; w tym samym roku uzyskał stanowisko profesora nadzwyczajnego, natomiast stanowisko profesora zwyczajnego w 1992 roku. Działalność naukowo-badawczą Profesora dotyczyła m.in. wpływu prednisonu na przebieg wirusowego zapalenia wątroby (w pracy tej, kierowanej przez prof. K. Gibińskiego, kwestionował bezkrytyczne stosowanie tego leku w WZW); rozmieszczenia GGTP w tkance wątrobowej w różnych jej schorzeniach; toksycznego działania tetraweryny na utlenianie tkankowe; wprowadzania nowej wówczas (lata 70.) metody scyntygraficznego badania wątroby; zachowania się hydroksyproliny wolnej i całkowitej w surowicy krwi chorych z nowotworami przewodu pokarmowego oraz marskością wątroby; patofizjologii i mechanizmów regulujących wydzielanie potu. W większości prac posługiwano się nowoczesną metodą izotopową, którą wprowadzał prof. Żmudziński; badania posiadały nie tylko wartość teoretyczną (wyjaśnienie funkcji fizjologicznej gruczołu potowego), ale także znaczenie praktyczne dla adaptacji ludzi nara-

zonych na ujemny wpływ wysokich temperatur. Profesor zajmował się m.in.: szkodliwym wpływem środowiska na układ krążenia u hutników, patogenезą miażdżycy (problem proteinemii, lipidemii, lipazy lipoproteinowej w surowicy krwi w miażdżycy), izotopową diagnostyką zawału mięśnia sercowego (oceniał też przydatność kliniczną badania izotopowego w rozpoznawaniu zawału serca), zapadalnością i umieralnością na zawał serca w regionie przemysłowym (badania epidemiologiczne); udział prof. Żmudzińskiego w tych badaniach polegał na organizacji prac i ocenie wyników z terenu Bytomia. Przedmiotem zainteresowań naukowych w ostatnim okresie pracy zawodowej były: wpływ pól elektromagnetycznych o częstotliwości przemysłowej na zachowanie się krzywej EKG u zwierząt doświadczalnych; leczenie zmiennym polem magnetycznym niskiej częstotliwości wybranych schorzeń internistycznych i neurologicznych wspomagane laseroterapią podczerwieni; liposomy jako nośniki leków w chorobie nowotworowej; stężenie antygeny raka płodowego w surowicy i w soku żołądkowym u chorych na raka żołądka oraz u chorych na niektóre choroby nienowotworowe przewodu pokarmowego.

Uczestniczył w pracach towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Lekarskiego (w l. 1975–1978 wiceprzewodniczący Koła w Bytomiu, w l. 1978–1992 wiceprzewodniczący Zarządu Okręgu, członek ZG); Sekcji PTL Lasero- i Magnetoterapii, Towarzystwa Internistów Polskich, Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego.

Działalność dydaktyczną Jerzy Żmudziński rozpoczął w 1953 roku: początkowo prowadził ćwiczenia dla studentów medycyny z zakresu interny, a od 1964 roku również z zakresu klinicznego zastosowania izotopów. W latach 1970–1974 prowadził także szkolenie w zakresie medycyny nuklearnej dla studentów Wydziału Elektroniki Medycznej Politechniki Śląskiej i Politechniki Wrocławskiej. W 1975 roku objął kierownictwo zajęć z zakresu propedeutyki chorób wewnętrznych dla studentów III roku medycyny. Udoskonalał i unowocześniał metody pracy dydaktycznej

z zakresu medycyny nuklearnej w odniesieniu do nauk klinicznych przygotowując przezroczca oraz pomoce audiowizualne (łącznie z telewizją przewodową). Opiekował się Kołem Studenckiego Towarzystwa Naukowego, działającym przy III Klinice Chorób Wewnętrznych w Bytomiu (1977–1991). Od 1963 roku był kierownikiem administracyjnym kursów organizowanych na zlecenie CMKP w Warszawie oraz kierownikiem naukowym kursów organizowanych przez WODKM w Katowicach. Od 1997 roku współuczestniczył w corocznie prowadzonych w Bytomiu kursach z zakresu zastosowania zmiennych pól magnetycznych i laserów w medycynie. Organizował wiele lokalnych kursów szkoleniowych, m.in. w Częstochowie. Prowadził indywidualne szkolenie przed I i II stopniem specjalizacji. Posiadał uprawnienia do wydawania certyfikatów zezwalających na samodzielne wykonywanie badań endoskopowych przewodu pokarmowego.

Działał w ZZPSZ (1953–1980), a od 1980 roku w NSZZ „Solidarność”. Odznaczony m.in.: Krzyżami Oficerskim i Kawalerskim OOP, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, odznaką honorową „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”, odznakami „Zasłużony w rozwoju województwa częstochowskiego”, „Zasłużony w rozwoju województwa katowickiego” i „Zasłużony w rozwoju województwa bielskiego”, Orderem Honorowym „Laur 50-lecia ŚAM”, złotym medalem „Za szczególne zasługi w ratowaniu życia i ochronie mienia”, wyróżniony wpisem do „Księgi ludzi zasłużonych dla miasta Bytomia” i Medalem Miasta Bytomia za specjalne zasługi dla bytomskiej służby zdrowia. Laureat wielu nagród naukowych i dydaktycznych. Żonaty od 1955 roku z Marią Wązowską (lekarz, dr n. med.). Ojciec Joanny (lekarz, dr n. med., pracownik ŚAM) i Wojciecha (lekarz, dr n. med.). Na emeryturę przeszedł 30 IX 1999. Zmarł 10 VIII 2006, został pochowany w Katowicach, na cmentarzu przy ul. Sienkiewicza.

Oprac. na podstawie biogramu Jerzego Żmudzińskiego autorstwa A. Puzio zamieszczonego w IV tomie *Słownika medycyny i farmacji Górnego Śląska* (Katowice 2000).

PRO MEMORIA

**DOCENT ZOFIA KALINOWSKA
POŻEGNANIE**

Pani Docent Zofia Kalinowska przez 28 lat (1956–1984) była kierownikiem Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych Śląskiej Akademii Medycznej, była naszą „Szefową”.

Wielu z obecnych pracowników Studium stawiało swoje pierwsze kroki zawodowe pod Jej kierunkiem.

Sprawy Studium, studenci, współpracownicy – było to dla Pani Docent bardzo ważne, najważniejsze, było to Jej życiem. Dbała przede wszystkim o dobro studentów, o wysoki poziom nauczania. Z Jej inspiracji prowadziliśmy studenckie koła językowe, wyjeżdżaliśmy ze studentami na wakacyjne obozy językowe, organizowaliśmy w Studium dla studentów sesje Koła Języka Francuskiego, wieczory poezji rosyjskiej i cykle spotkań z kulturą antyczną.

Pani Docent zachęcała nas nieustannie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Braliśmy udział, jako słuchacze i prelegenci, we wszystkich konferencjach, sympozjach i zjazdach językowych organizowanych w kraju. Także i my – pod kierunkiem Pani Docent – organizowaliśmy w Studium konferencje naukowe i metodyczne (środowiskowe i ogólnopolskie) nauczycieli języków obcych. Mieliśmy również możliwość korzystania z zagranicznych kursów metodycznych i językowych. Pisaliśmy artykuły do czasopism specjalistycznych, podręczniki i słowniki. Energia i entuzjazm Pani Docent udzielały się nam wszystkim. Refleksja po latach – bez życzliwych sugestii i zachęty ze strony Pani Docent, być może wiele działań nie zostałoby podjętych. Mobilizowała nas do pracy nad sobą, zachęcała do osiągnięcia coraz lepszych wyników.

Starła się zintegrować wszystkich pracowników Studium. Stanowiliśmy zgraną grupę lubiących się ludzi. Były wspólne uroczystości, spotkania towarzyskie, wycieczki. To dawało świadomość, że nie jesteśmy sami, możemy na siebie wzajemnie liczyć, że stanowimy zespół ludzi, którym przebywanie ze sobą sprawia przyjemność. Trzeba koniecznie wspomnieć o tym, że czuliśmy się bezpiecznie pod Jej opieką. Ochraniał nas Jej niekwestionowany autorytet.

Pani Docent interesowała się nie tylko naszą pracą zawodową, lecz także problemami naszego prywatnego życia. Cieszyła się z nami z sukcesów i szczęścia, a w chwilach trudnych zawsze starała się pomóc. Każdy, kto pracował w zespole Pani Docent coś Jej zawdzięcza.

Po przejściu na emeryturę Pani Docent pracowała z nami jeszcze kilka lat. Jej życzliwość, zainteresowanie, dobre rady towarzyszyły nam nadal. Cieszyła się, że Studium przez Nią zorganizowane i przez wiele lat prowadzone nadal działa sprawnie i osiąga sukcesy.

Po zakończeniu pracy zawodowej w dalszym ciągu interesowała się wszystkim co dzieje się w Studium, naszą pracą i sprawami prywatnymi.

W drugiej połowie lat 90., w bardzo trudnym dla Studium okresie, była z nami, wspierała nas i podtrzymywała na duchu.

Bardzo chętnie gościła nas w swoim domu, odwiedzaliśmy Ją i często kontaktowaliśmy się z Nią. Podziwialiśmy Jej radość życia i optymizm, którym obdarowywała wszystkich wokół siebie, mimo iż choroba zmusiła Ją do poruszania się na wózku inwalidzkim. Nie przeszkadzało Jej to w odbywaniu licznych podróży, z których wracała zadowolona i szczęśliwa.

W czerwcu tego roku Pani Docent zaprosiła nas, swoich dawnych współpracowników, na uroczysty obiad. Mieliśmy okazję wszyscy razem z Nią się spotkać. Los sprawił, że było to ostatnie spotkanie z naszą Szefową.

Pani Docent Zofia Kalinowska na zawsze pozostanie w naszych wdzięcznych sercach.

Współpracownicy

* * *

Wspomnienie o życiu i działalności Zosi Kalinowskiej byłoby niepełne bez podkreślenia niektórych cech charakteru, które zjednały Jej tak liczne grono przyjaciół zarówno na Śląsku, jak i w innych rejonach Polski, a także za granicą. Od czasów gimnazjalnych zapalona turystka i taterniczka, organizowała wycieczki szkolne i językowe obozy studenckie. Otwarta na nowe trendy w nauczaniu, o szerokich zainteresowaniach intelektualnych, czytająca do końca nowe książki

i czasopisma. Przyjazna ludziom, wielu pomogła zarówno w czasie wojny, jak i potem, nigdy o tym nie wspominając. W najtrudniejszych okresach życia, a ostatnio – pomimo postępujących kłopotów ze zdrowiem – nie traciła optymizmu, nie skarżyła się, przeciwnie, zawsze była zainteresowana sprawami przyjaciół, ich troskami i osiągnięciami w pracy.

Była bardzo gościnna i nigdy nie opuszczała Jej poczucie humoru. Kończąc 89 lat, poruszając się na wózku, zaprosiła przyjaciół i współpracowników na obiad. Taksówkarz, który pomagał jej wejść do taksówki zapytał współczująco „Pani pewnie jedzie do doktora?” – na co Zosia: „Nie – do znajpy”.

Będzie Jej nam brakowało.

Tomasz Prot

**Zofia Irena KALINOWSKA
(1917–2006)**

Docent doktor nauk humanistycznych, emerytowana, wieloletni kierownik Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych w SAM.

Urodziła się 10 czerwca 1917 roku we Lwowie, córka Józefa Kalinowskiego (urzędnik państwowy, zginął w 1941 r.) i Izabeli z Drohockich. Po ukończeniu szkoły powszechnej uczęszczała do Zakładu Naukowego im. Z. Strzałkowskiej we Lwowie, gdzie w 1935 roku zdała egzamin dojrzałości. Następnie podjęła studia na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Jana Kazimierza. W październiku 1939 – jeszcze jako studentka – została powołana na stanowisko asystenta przy Katedrze Filologii Francuskiej (kier.: prof. T. Boy-Żeleń-

PRO MEMORIA

ski); zwolniona w 1941 roku wyjechała z matką do Warszawy: początkowo pracowała w prywatnej bibliotece A. Czeczowskiej, po otrzymaniu nakazu wyjazdu na roboty do Niemiec podjęła pracę w fabryce Kabel (w Warszawie), od 1943 roku była zatrudniona w Biurze Statystycznym, kierowanym przez profesorów Falskiego i Zajaczkowskiego.

Brała udział w powstaniu warszawskim, po jego upadku wyjechała na wieś: w miejscowości Gidle (pow. radomszczański) pracowała prywatnie jako nauczycielka. W listopadzie 1945 zamieszkała w Bytomiu i podjęła pracę w Gimnazjum i Liceum im. J. Smolenia oraz w Państwowym Zakładzie Kształcenia Handlowego jako nauczyciel języka polskiego i francuskiego.

Dnia 12 VI 1947 na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu uzyskała tytuł magistra filozofii na podstawie pracy *Petrus Borel et son oeuvre*, napisanej pod kierunkiem prof. Zygmunta Czernego. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych uzyskała na podstawie dysertacji *Recherches sur certains motifs de la poesie d'Emile Verhaeren* (promotor: prof. Zygmunt Czerny), przedstawionej Radzie Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego 18 XII 1964, zatwierdzonej przez CKK 15 II 1965.

W 1953 roku na podstawie złożonego egzaminu państwowego uzyskała upraw-

nienia do nauczania języka francuskiego w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli.

W 1957 roku przebywała na stypendium Uniwersytetu w Perugii, w latach 1959–1970 wielokrotnie przebywała we Francji i Belgii (stypendium Rządu Francuskiego w Ecole Pratique de l'Alliance Française, kursy dla lektorów, studia doktoranckie). W 1967 roku uzyskała dyplom Ecole Normale Superieure de Saint-Cloud.

Z dniem 15 XII 1948 została zatrudniona na stanowisku asystenta bibliotecznego, następnie bibliotekarza w Bibliotece Akademii Lekarskiej w Zabrzu Rokitnicy. Od 1 IX 1950 rozpoczęła pracę jako lektor języka francuskiego w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych ŚAM: od 1 X 1956 pełniła funkcję kierownika, w latach 1976–1984 na stanowisku docenta kontraktowego. W latach 1959–1963 prowadziła również zajęcia na Uniwersytecie Jagiellońskim, w latach 1967–1974 – w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Katowicach, a następnie na Uniwersytecie Śląskim.

Działalność naukowa Zofii Kalinowskiej obejmowała badania dotyczące teorii i historii literatury XIX i XX wieku. Szczególnie interesowała się poezją Verhaerena, którego wpływ zaważył na rozwoju wielu szkół poetyckich epoki. Równoległe z badaniami nad literaturą francuską zajmowała się metodyką nauczania

języków obcych: wydoskoniła własne metody, dzieliła się swoimi doświadczeniami z innymi nauczycielami, była inicjatorką nowych technik nauczania, nieustannie doskonaliła podległą sobie kadre nauczającą. Brała udział w licznych sympozjach i konferencjach poświęconych nauczaniu języków obcych, wygłaszała referaty i odczyty dotyczące wprowadzenia w życie najnowszych zdobyczy w dziedzinie techniki nauczania języków obcych. Działalność ta znalazła odbicie w artykułach publikowanych na łamach fachowych czasopism. Współautorka *Małego słownika polsko-łacińskiego i łacińsko-polskiego fachowych struktur medycznych i jednostek chorobowych wraz z krótką gramatyką języka łacińskiego* (Katowice 1972).

Była członkiem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Francuskiej i Polskiego Towarzystwa Filologicznego. Uhonorowana m.in.: Krzyżem Kawalerskim OOP, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, odznaką „Za wzorową pracę w służbie zdrowia”, złotą odznaką „Zasłużony w rozwoju woj. katowickiego”. Na emeryturę przeszła 30 IX 1984, ale w niepełnym wymiarze godzin pracowała jeszcze 10 lat – do 30 IX 1994. Zmarła 14 sierpnia 2006 roku, została pochowana w Katowicach, na cmentarzu przy ul. Sienkiewicza.

Barbara Gruszka

* * * * *

Witold NIEPOŁOMSKI (1916–2006)

Profesor zwyczajny doktor habilitowany medycyny, patomorfolog, emerytowany kierownik Katedry i Zakładu Anatomii Patologicznej ŚAM, doktor honoris causa ŚAM.

Witold Niepołomski urodził się 20 maja 1916 roku w Krakowie. W 1920 roku rodzina – w związku z przeniesieniem służbowym ojca, ppłk. Ignacego Niepołomskiego – zamieszkała w Warszawie. Tamże uczęszczał (1925–1934) do Gimnazjum Humanistycznego im. Mikołaja Reja, a po uzyskaniu świadectwa dojrzałości podjął w 1934 roku studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego. Uczęszczał również (od 1928 r.) do klasy skrzypiec w Konserwatorium Warszawskim. Od 1936 roku pracował jako hospitant-wolontariusz w uniwersyteckim Zakładzie Anatomii Patologicznej pod kierownictwem profesora Ludwika Paszkiewicza. Zawodowo był więc związany z anatomią patologiczną przez 70 lat. Swoją pierwszą pracę pt. *Guzy łagodne pęcherzyka żółciowego* opubliko-

wał jeszcze podczas studiów, w 1938 roku; 1 września 1939 roku, w dniu wybuchu II wojny światowej, zdał u profesora Ludwika Paszkiewicza egzamin dyplomowy z anatomii patologicznej. Dyplom lekarza otrzymał 19 kwietnia 1940 roku.

Przez cały okres okupacji pracował jako lekarz w Warszawie, początkowo w Szpitalu Wolskim, Instytucie Radowym, wreszcie od 1 lipca 1942 do 31 lipca 1944 roku ponownie z profesorem Ludwikiem Paszkiewiczem, jako starszy asystent etatowy w Zakładzie Anatomii Patologicznej Szpitala Dzieciątka Jezus. Tam aż do wybuchu Powstania Warszawskiego bardzo czynnie uczestniczył w tajnym nauczaniu medycyny. W czasie powstania pracował w powstańczym szpitaliku przy ul. Mokotowskiej. Po upadku powstania, wraz z żoną Wandą,

PRO MEMORIA

znalazł się w Milanówku, później – do lutego 1945 – był lekarzem we wsi Strugienice k. Łowicza. Na początku lutego 1945 roku powrócił do Warszawy i do października 1946 wraz z profesorem Paszkiewiczem odbudowywał z wojennych zniszczeń Zakład Anatomii Patologicznej, podjął też nauczanie młodzieży akademickiej. Jesienią 1946 roku przeniósł się do Łodzi, gdzie wspólnie z profesorem Aleksandrem Pruszczyńskim od 1 listopada współtworzył pierwszy Zakład Anatomii Patologicznej Wydziału Lekarskiego tamtejszego uniwersytetu. Tamże w 1948 roku na podstawie dysertacji *Zmiany w narządach wydzielania wewnętrznego, zwłaszcza w tarczycy i nadnerczach w przypadkach „przerostu” stercza i mięśniaków macicy* uzyskał stopień doktora medycyny. W 1949 roku na zlecenie Ministerstwa Zdrowia opracował program nauczania patologii w szkołach pielęgniarstwa, w listopadzie t.r. objął stanowisko kierownika Miejskiego Instytutu Patologicznego w Łodzi. Również w 1949 roku opublikował w „Polskim Tygodniku Lekarskim” słynną pracę pt. *Rozważania teoretyczne na temat etiologii i patogenyzy nowotworów. Rola czynnika HR*. W związku z tą pracą prof. Rudolf Klimek w liście do prof. Witolda Niepołomskiego 9 kwietnia 1981 roku pisał m.in.: „Czynnik HR dzisiaj ma swoją doskonałą dokumentację dzięki rozwojowi biochemii molekularnej. Podziwiam Pańską intuicję naukową w czasach, gdy nikomu nie śniło się o DNA i innych nukleotydach”.

Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych Witold Niepołomski uzyskał w 1952 roku na Wydziale Lekarskim AM w Łodzi na podstawie oceny kwalifikacji naukowych, dydaktycznych i pracy habilitacyjnej *Doświadczalne badania porównawcze nad szybkością opadania krwinek w osoczu heparynowanym i w osoczu z dodatkiem cytrynianu sodu u królików zdrowych oraz u zakażonych paciorkowcami, gronkowcami i prątkami gruźlicy*. Tematem jego wykładu habilitacyjnego była pylica krzemowa. Dwa lata później, w 1954 roku, uzyskał tytuł docenta; w 1958 roku – tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1966 roku profesora zwyczajnego.

Do Zabrza przyjechał latem 1950 roku, 1 września objął tu – jako zastępca

profesora – kierownictwo Katedry i Zakładu Anatomii Patologicznej, Katedry, którą z krótką przerwą przyszło mu kierować przez 36 lat! Tuż przed wyjazdem z Łodzi, wykonał niezwykle badanie autopsyjne, badanie po dziś dzień utrwalone w historii łódzkiej... weterynarii. Tak, weterynarii, gdyż była to sekcja ważące 2,5 tony hipopotamicy Lusi. Z dzisiejszej perspektywy ogrom zwierzęcia badanego przez młodego doktora Niepołomskiego symbolizuje niejako ogrom zadań już przez niego wykonanych w Warszawie i Łodzi oraz nieporównanie większe wyzwania, które dopiero czekały na Śląsku.

Przybываяc na Śląsk i obejmując kierownictwo tworzącej się Katedry i Zakładu Anatomii Patologicznej, był już mimo młodego wieku – miał wówczas 34 lata – doświadczonym lekarzem, nauczycielem akademickim i naukowcem. Rozpoczęła się kolejna, trzecia, po Warszawie i Łodzi, i chyba największa przygoda Profesora Witolda Niepołomskiego z anatomią patologiczną, nauką i dydaktyką akademicką.

Pierwszy jej etap to zbudowanie od podstaw pierwszej na Śląsku Katedry i Zakładu Anatomii Patologicznej (Patomorfologii) w Zabrzu. Po latach dojdzie jeszcze tworzenie kolejnego, czwartego już w życiu Pana Profesora, zakładu na Wydziale Lekarskim w Katowicach. Związana z tym nierozzerwalnie pasja nauczyciela akademickiego, dydaktyka, przez blisko pół wieku (od czasów warszawskich aż do 1986 r.) uczącego anatomii patologicznej kolejne pokolenia młodzieży studenckiej. Do dzisiaj pamiętam szczerze wypełnioną salę wykładową w Szpitalu Klinicznym nr 1 w Zabrzu podczas odbywających się w VI semestrze wykładów Profesora o nowotworach.

W pierwszych latach funkcjonowania Katedry Profesor stworzył z młodego „narybku” pracowników naukowo-dydaktycznych, studentów i lekarzy, prężny zespół naukowy i dydaktyczny. Mówiąc o licznych trudnościach, jakie musiał pokonywać w tym czasie, warto tylko przypomnieć, że na początku lat 50. powołano do wojska, na wiele lat służby, prawie wszystkich młodych lekarzy zatrudnionych w Katedrze. W pewnym momencie do nauczania już kilkuset studentów medycyny i stomatologii został tylko Pan Profesor, 2 asystentów i kilku studentów,

a przecież poza dydaktyką w Katedrze wykonywano jeszcze dziesiątki badań autopsyjnych i setki, a wkrótce już tysiące badań histopatologicznych.

Ze swoim młodym zespołem Profesor rozwinął nową, niezwykle ważną dla Śląska gałąź wiedzy medycznej – patologię chorób zawodowych, a szczególnie patomorfologię pylic, toksykologię przemysłową, badania nad wpływem czynników fizycznych na ustrój. Lata 60. i początek lat 70. przyniosą ponadto pionierskie prace nad wprowadzaniem do badań naukowych i diagnostycznych metod elektronicznej techniki obliczeniowej. Za podsumowanie tego okresu można uznać zorganizowanie w Katowicach w 1970 roku V Zjazdu Naukowego Polskiego Towarzystwa Anatomopatologów, którego tematem była właśnie patologia chorób zawodowych i zmian polekowych.

Wreszcie fakt w skali potrzeb służby zdrowia województwa katowickiego, opolskiego i okolicznych regionów, potężnej kilkumilionowej aglomeracji, chyba najważniejszy – stworzenie śląskiej patomorfologii. Rzadko o kimś można dziś powiedzieć, że jest twórcą jakiejś dyscypliny, specjalizacji od podstaw; jeszcze rzadziej, że jest inicjatorem powstania całej sieci placówek medycznych zaspokajających potrzeby diagnostyczne kilkumilionowej społeczności. Kimś takim był właśnie Pan Profesor Witold Niepołomski, pierwszy specjalista wojewódzki ds. anatomii patologicznej w województwie katowickim (1954–1980) i w województwie opolskim (1954–1962). Wymagało to wyszkolenia kadry lekarzy patomorfologów oraz techników i laborantów sekcyjnych. Z nieprzeciętną pasją nauczyciela akademickiego i lekarza diagnosty przekazywał Profesor swą wiedzę i doświadczenie kolejnym pokoleniom lekarzy jeszcze kilkanaście lat po przejściu na emeryturę, aż do początków obecnego stulecia.

Kilkadziesiąt lat pracy i багаż doświadczeń złożyły się na dzieło Nauczyciela i jego wielu uczniów: Śląską Szkołę Patomorfologii Profesora Witolda Niepołomskiego. Spośród jego uczniów wymienimy profesorów ŚAM: Mariana Sośnierzę, Mieczysława Luciaka, Zbigniewa Szczurka, Mirosława Wieczorka, Bogdana Białasa oraz onkologów Irenę i Andrzeja Hliniaków z Instytutu Onkologii w Gliwicach i Warszawie.

PRO MEMORIA

Śląska Szkoła Patomorfologii to już trzy pokolenia patomorfologów. Do 1986 roku, gdy Profesor Niepołomski przeszedł na emeryturę, wyszkolono 58 specjalistów I stopnia i 35 specjalistów II stopnia z patomorfologii. Sam Profesor był opiekunem 6 rozpraw habilitacyjnych napisanych przez patomorfologów i onkologów oraz promotorem 20 dysertacji doktorskich.

Profesor Niepołomski pełnił również odpowiedzialne funkcje we władzach ŚAM: 2-krotnie jako dziekan Wydziału Lekarskiego (1953–1954 i 1960–1962), a także przez blisko 3 kadencje jako rektor uczelni (1962–1971). Lata sprawowania urzędu rektorskiego przypadły na niezwykle ważny okres wchodzenia Akademii w okres pełnoletności i wychodzenia z już za ciasnej „kolebki rokitnicko-zabrzańskiej”. W tym okresie siedzibę ŚAM przeniesiono do Katowic (1964), zapoczątkowano znaczącą rozbudowę uczelni, m.in. rozpoczęto w 1966 roku budowę Ośrodka Akademickiego w Katowicach Ligocie. Ukoronowaniem działalności Profesora Niepołomskiego jako rektora był powołanie w 1971 roku, po wielu latach starań, Wydziału Farmaceutycznego. Już po rezygnacji ze stanowiska rektora i zmianie struktury ŚAM na instytutową, w latach 1972–1976 kierował jako dyrektor Instytutem Patologii oraz Zakładem Cytohistopatologii w Katowicach (1972–1975). Od 1975 roku aż do przejścia na emeryturę (1986 r.) ponownie kierował macierzystym Zakładem Patomorfologii (od 1981 r. – I Katedra i Zakład Patomorfologii) w Zabrze. W styczniu 1990 roku uczelnia uhonorowała Profesora Witolda Niepołomskiego nadaniem tytułu doktora honoris causa.

Profesor Witold Niepołomski był w latach 1956–1958 przewodniczącym zabrzańskogo koła Pol. Tow. Lekarskiego, w 1958 roku współtworzył śląskie oddziały Pol. Tow. Onkologicznego i Pol. Tow. Anatomopatologów (obecnie Pol. Tow. Patologów), był też ich wieloletnim przewodniczącym (Oddz. Pol. Tow. Onkologicznego w l. 1959–1975, Oddz. Pol. Tow. Anatomopatologów w l. 1958–1961 i 1973–1976). Oba towarzystwa uhonorowały wkład Profesora w rozwój polskiej patomorfologii i onkologii, nadając mu tytuły człon-

ka honorowego. Ponadto był przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Onkologii w Warszawie (1968–1974) oraz Wyższej Komisji Dyscyplinarnej dla pracowników instytutów naukowo-badawczych resortu zdrowia i opieki społecznej przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej (1972–1975).

Nie sposób pominąć jeszcze jedno oblicze Profesora Witolda Niepołomskiego, lekarza-muzyka, wspaniałego skrzypka, absolwenta Konserwatorium Warszawskiego z 1947 roku. Jego pierwszy powojenny publiczny koncert odbył się 7 kwietnia 1946 roku w Warszawie. Ostatni, ponad pół wieku później – 19 grudnia 1997 roku, podczas tradycyjnej Wigilii Patologów w macierzystym Zakładzie Patomorfologii w Zabrze. A był przecież jeszcze wspaniałym koncert 30 czerwca 1989 roku z Państwową Orkiestrą Symfoniczną w Zabrze, podczas którego wykonał wspólnie z dr. Antonim Boberem koncert D-mol na dwoje skrzypiec Jana Sebastiana Bacha.

Na zakończenie warto też wspomnieć o pozazawodowej pasji, bez której obraz i pamięć o Profesorze byłaby niepełna. Pasją tą było zamiłowanie do motoryzacji, mechaniki precyzyjnej, wielka o nich wiedza i wielkie umiejętności. W latach młodości Profesor należał do gorących wielbicieli motocykli, co w czasie okupacji uratowało mu nawet życie. W latach 50. był właścicielem chyba najsztywniejszego na uczelni samochodu „dekawki”, którą sam naprawiał i nawet staranowaną przez ciężarówkę wojskową pod Tamowskimi Górami (30 grudnia 1954 r.) potrafił przywrócić do stanu używalności i przedłużyć jej żywot o kilka następnych lat. Jeszcze ukończywszy 80 lat sam przyjeżdżał swoim ostatnim samochodem – polonezem – w każdą środę na cotygodniowe konsultacje histopatologiczne do Zabrze.

Zmarł 18 sierpnia 2006 roku, pochowany został 26 sierpnia na cmentarzu przy ul. Francuskiej w Katowicach.

Żegnaj Kochany Panie Profesorze!

Pamięć o Tobie pozostanie na zawsze wśród nas!

*Dr n. med. Daniel Sabat
w imieniu uczniów i współpracowników
z Katedry i Zakładu Patomorfologii w Zabrze
oraz członków Oddziału Śląskiego
Pol. Tow. Patologów*

KRONIKA

(maj-wrzesień 2006)

- * 6 maja prof. dr hab. **Ryszard Poręba**, kierownik Katedry i Oddziału Klinicznego Ginekologii i Płodności ŚAM w Tychach, otrzymał medal „60-lecia Związku Lekarzy Polskich”. Profesor został w ten sposób uhonorowany za wieloletnią współpracę z polonią medyczną.
- * Maj obfitował w sukcesy sportowe reprezentantów ŚAM: drużyna w składzie **Jakub Salamon, Krzysztof Łyp, Rafał Sojczyński, Paweł Abroczyński** oraz trener **Grzegorz Mączka** zajęła trzecie miejsce w odbywających się we Wrocławiu eliminacjach 23. Mistrzostw Polski Szkół Wyższych w streetbasketcie, drużyna koszykarska ŚAM awansowała do 1 ligi śląskiej, zaś podczas rozgrywanych w Gliwicach finałów Akademickich Mistrzostw Śląska w siatkówce nasza drużyna damska uplasowała się na trzecim miejscu, a drużyna męska – na czwartym.
- * W dniach 22–23 maja odbył się w Collegium Medicum w Bydgoszczy 3. Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Biochemicznej dla Studentów Wydziałów Lekarskich Uczelni Medycznych „Superhelisa”, w którym naszą Uczelnię reprezentowali studenci: **Agnieszka Fitowska, Michał Dobrakowski** oraz **Grzegorz Zyra** (szersza informacja str. 17).
- * W dniach 29–31 maja odbyły się w Ustroniu Jaszowcu 15. Dni Neurofarmakologiczne, zorganizowane m.in. przez Katedrę Farmakologii ŚAM w Zabrze Rokitnicy, kierowaną przez prof. dr. hab. **Ryszarda Brusa** (szersza informacja str. 18).
- * 6 czerwca odbyła się w Mikołowie konferencja naukowo-dydaktyczna pt.: „Bezpieczne wakacje. Ryzykowne zachowania dzieci i młodzieży w okresie przerwy wakacyjnej”, w której uczestniczyła dr hab. **Violetta Skrzypulec**, prof. nadzw. ŚAM, kierownik Katedry Zdrowia Kobiety w Katowicach Ligocie.
- * W dniach 8–9 czerwca odbyło się w Ustroniu Ogólnopolskie Sympozjum Bromatologiczne pt. „Bezpieczna Żywność – Racjonalne Żywienie”,

zorganizowane przez Katedrę i Zakład Żywności i Żywnienia ŚAM w Sosnowcu, kierowaną przez prof. dr hab. **Marię Wardas**. Podczas konferencji omawiano zagadnienia związane m.in. z bezpieczeństwem żywności, żywnością funkcjonalną i dietetyczną oraz stosowaniem antyoksydantów.

- * W dniach 9–10 czerwca odbyła się w Zabrze konferencja poświęcona postępowaniu w rozpoznawaniu i leczeniu chorób serca, płuc i naczyń, w ramach której zorganizowano 7. Warsztaty Kardiologii Inwazyjnej. Głównymi tematami konferencji były: ostre zespoły wieńcowe, wstrząs kardiogeny, a także wrodzone wady serca i angioplastyka tętnic obwodowych. Konferencji towarzyszyła akcja Kardiologicznej Poradni Servier, podczas której wszyscy chętni mogli skorzystać z bezpłatnych badań kardiologicznych. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego tegorocznych warsztatów, w których uczestniczyło 1500 osób, był prof. dr hab. **Lech Połoiński**.
- * 11 czerwca w Teatrze Rozrywki w Chorzowie odbył się doroczny koncert charytatywny na rzecz kobiet chorych na raka, zorganizowany przez Fundację „Godula Hope”, której prezesem jest dr hab. **Krzysztof Sadowski**, kierownik Oddziału Klinicznego Ginekologii i Położnictwa ŚAM w Rudzie Śląskiej. Mieszcząca się w tym mieście Fundacja od wielu lat finansuje badania nad wczesnym wykrywaniem raka jajnika i piersi. Fundacja objęła opieką blisko 30 tysięcy kobiet – to jeden z największych w Europie programów wczesnego wykrywania chorób nowotworowych.
- * 12 czerwca w ramach prowadzonego przez „Gazetę Wyborczą” cyklu „Goście Gazety” zorganizowano debatę pt. „Lekarz też człowiek”. Podczas

spotkania, w którym uczestniczył m.in. prof. dr hab. **Franciszek Kokot** dyskutowano o powołaniu lekarskim, zobowiązaniach wynikających z Przysięgi Hipokratesa oraz prawie lekarzy do strajku.

- * 13 czerwca w redakcji „Dziennika Zachodniego” odbyła się debata na temat stanu śląskiej służby zdrowia, w której uczestniczyli m.in.: **Ewa Fica** – szefowa sekretariatu zdrowia NSZZ „Solidarność” regionu śląsko-dąbrowskiego, **Beata Malecka-Libera** – posłanka Platformy Obywatelskiej, **Janusz Łach** – wicedyrektor oddziału śląskiego Narodowego Funduszu Zdrowia, dr **Mariusz Wójtowicz** szef Porozumienia Zielonogórskiego w województwie śląskim, a także prof. dr hab. **Lech Połoiński**, dr hab. **Mariusz Gąsior** oraz dr hab. **Paweł Buszman**.
- * W dniach 21–24 czerwca odbył się w Częstochowie 6. Światowy Kongres Polonii Medycznej, w którego komitecie honorowym zasiadała m.in. rektor ŚAM, prof. dr hab. **Ewa Malecka-Tendera**. Członkami prezydium komitetu naukowego Kongresu byli m.in.: prof. dr hab. **Wanda Romaniuk**, prof. dr hab. **Danuta Sońta-Jakimczyk** i prof. dr hab. **Marian Zembala**, a członkami komitetu naukowego: prof. dr hab. **Andrzej Bochenek**, prof. dr hab. **Janusz Bohosiewicz**, prof. dr hab. **Józef Dziełicki**, prof. dr hab. **Lech Połoiński** oraz dr hab. **Paweł Buszman**.
- * W dniach 23–24 czerwca odbyło się w Ustroniu 7. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe pt. „Inżynieria stomatologiczna – biomateriały”, którego jednym z organizatorów była Katedra i Zakład Materiałoznawstwa Stomatologicznego ŚAM w Bytomiu, kierowana przez dr hab. **Rajmunda Orlickiego**, prof. nadzw. ŚAM. Tematem konferencji były m.in.: nowe

technologie w chirurgii stomatologicznej, inżynieria laserowa oraz techniki mikroskopowe wykorzystywane w endodoncji kliniczno-inżynieryjnej.

- * 4 września katowiccy radni nadali prof. dr hab. **Kornelowi Gibińskiemu** tytuł honorowego obywatela Katowic.
- * 7 września w Auli A-3 w Katowicach Ligocie odbyła się uroczystość nadania Samodzielnemu Publicznemu Centralnemu Szpitalowi Klinicznemu imienia prof. **Kornela Gibińskiego**. Podczas tej samej uroczystości profesor **Gibiński** odebrał z rąk prezydenta miasta – **Piotra Uszoka** i przewodniczącego rady miejskiej – **Jerzego Forajtera** tytuł „Honorowy obywatel Miasta Katowic” (szersza informacja str. 1–7).
- * W dniach 7–8 września odbył się w Krakowie kurs „Parkinson’s disease and other movement disorders. New advances in understanding and treatment”, w którego organizacji uczestniczył m.in. dr hab. **Grzegorz Opala**, prof. nadzw. ŚAM, kierownik Katedry i Kliniki Neurologii Wieku Podeszłego ŚAM w Katowicach Ligocie (szersza informacja str. 20).
- * W dniach 8–9 września odbyło się w Katowicach Walne Zgromadzenie Europejskiej Federacji Medycyny Wewnętrznej (European Federation of Internal Medicine – EFIM). Tegoroczne Walne Zgromadzenie, zorganizowane po raz pierwszy w Europie Środkowej, zostało połączone z obchodami 100-lecia Towarzystwa Internistów Polskich. Organizatorem spotkania była Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Reumatologii ŚAM w Katowicach Ochajcu, kierowana przez prof. dr hab. **Eugeniusza Kucharza**, pełniącego funkcję prezesa Towarzystwa Internistów Polskich (szersza informacja str. 19).

Paweł Bojko

PRZECZYTALIŚMY (maj-wrzesień 2006)

- * O planach władz Śląskiej Akademii Medycznej dotyczących budynku przy ul. Dworcowej w Zabrze oraz Akademickiego Centrum Medycznego mogliśmy przeczytać w „Nowinach Zabrzeńskich” ((kw), *Znowu nie*

wiedzą co z ACM, „Nowiny Zabrzeńskie” nr 21, 25 maja 2006; zob. też: (kw), „Stomatologia” pod młotek?, tamże, nr 27, 6 lipca 2006).

- * Na temat nowego praktycznego podziału astmy oskrzelowej na kontrolowaną i niekontrolowaną, co mogłoby przyczynić się do usprawnienia opieki nad osobami cierpiącymi na to schorzenie, traktował artykuł współautorstwa dr hab. **Jerzego Kozielskiego**,

prof. nadzw. ŚAM, kierownika Katedry i Kliniki Chorób Płuc i Gruźlicy w Zabrze Biskupicach (**Jerzy Kozielski**, **Jerzy Kruszewski**, **Piotr Kuna**, *Test kontroli astmy*, „Gazeta Lekarska” nr 5, maj 2006).

- * Prof. dr hab. **Tadeusz Chruściel** zabrał głos w dyskusji dotyczącej sporu między Narodowym Funduszem Zdrowia a Ministerstwem Zdrowia o sposób i tryb wdrażania nowych le-

PRZECZYTALIŚMY (maj-wrzesień 2006)

kowych programów terapeutycznych (**Piotr Wróbel**, *Ten pat szkodzi wszystkim*, „Rynek Zdrowia” nr 5, czerwiec 2006). Profesor wypowiedział się również na temat nagłośnionych ostatnio przez media przypadków patologii zaistniałych na styku firmy farmaceutyczne-lekarze (**Mariusz Gujski**, *Lekarze a przemysł farmaceutyczny*, „Służba Zdrowia” nr 51–54, 10 lipca 2006).

- * Ciało dali dla nauki – pod takim tytułem ukazał się w „Nowinach Zabrzezańskich” artykuł nawiązujący do zorganizowanej przez Katedrę i Zakład Anatomii Prawidłowej ŚAM w Katowicach Ligocie uroczystości pochówku osób, które przekazały swoje ciała nauce. Uroczysty pochówek – część Programu Donacji objętego Memoriałem im. prof. **Józefa Marii Bocheńskiego** – odbył się w Śląskiej Akademii Medycznej po raz trzeci ((**mapi**), *Ciało dali dla nauki*, „Nowiny Zabrzezańskie” nr 21, 25 maja 2006; *Śmierć służy życiu*, „Gość Niedzielny” nr 23, 4 czerwca 2006).
- * „Wielkie rzeczy powstają dzięki wielkim ludziom, którzy mają wizję stworzenia czegoś niezwykłego” – tymi słowami w „Dzienniku Zachodnim” podsumowano dzieło prof. dr hab. **Brygidy Koehler**, która 30 lat temu stworzyła w Katowicach pierwszą w Polsce Klinikę Endokrynologii Dziecięcej (**Maria Zawala**, *30 lat pasji*, „Dziennik Zachodni” nr 123, 27–28 maja 2006 [dodatek „Żyj zdrowo”]).
- * Wiele miejsca w prasie śląskiej zajęła decyzja **Zbigniewa Swobody** – dyrektora Szpitala Specjalistycznego nr 5 w Sosnowcu, dotycząca dyscyplinarnego zwolnienia z pracy prof. dr hab. **Jacka Starzewskiego**, ordynatora Oddziału Chirurgii Ogólnej i Koloproktologicznej, jednego z najlepszych chirurgów koloproktologów na Śląsku. Oficjalnym powodem zwolnienia były zbyt wysokie koszty leczenia pacjentów (**Izabela Kacprzak**, *Ordynator zawieszony*, „Dziennik Zachodni” nr 125, 30 maja 2006; (**IKA**), *Jak tak można potraktować specjalistę?!*, tamże, nr 126, 31 maja 2006; **Izabela Kacprzak**, *Profesor na bruk*, tamże, nr 131, 6 czerwca 2006; **JUDY**, *Dyrektor zwolnił profesora i nie powiedział dlaczego*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 131, 6 czerwca 2006).
- * Wiele artykułów prasowych dotyczyło fali strajków środowiska medycznego, która objęła również niektóre placówki Śląskiej Akademii Medycznej (**Judyta Watola**, *Lekarz – wróg publiczny*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 122, 26 maja 2006; **Agata Pustulka**, *Lekarze skarżą się papieżowi*, „Dziennik Zachodni” nr 122, 26 maja 2006; **JUDY**, *Dorn próbuje zatrzymać strajk*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 123, 27–28 maja 2006; **Judyta Watola**, *Strajk w Ochojcu, a potem generalny*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 125, 30 maja 2006; **Agata Pustulka**, *Gigant na wolnych obrotach*, „Dziennik Zachodni” nr 128, 2 czerwca 2006; **Judyta Watola**, *Pielęgniarki z Ligoty w poniedziałek będą pikietować*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 129, 3–4 czerwca 2006; **Joia Kubik**, *Chcemy prawdy*, „Gość Niedzielny” nr 23, 4 czerwca 2006; **Judyta Watola**, *Kto próbuje skłócić strajkujących?*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 131, 6 czerwca 2006; **Judyta Watola**, *Narasta konflikt w dziecięcym szpitalu*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 134, 9 czerwca 2006; **Agata Pustulka**, *Strajki i negocjacje*, „Dziennik Zachodni” nr 142, 20 czerwca 2006; **Agata Pustulka**, *Religa wykrzyczał zawieszenie strajku*, „Dziennik Zachodni” nr 144, 22 czerwca 2006; **Judyta Watola**, *Koniec strajku w Ligocie*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 146, 24–25 czerwca 2006; (**AMC**), *Podwyżki w pięciu ratach*, „Dziennik Zachodni” nr 148, 27 czerwca 2006; zob. też „Pro Medico” nr 129, lipiec–sierpień 2006).
- * Podmorskie wyprawy dr hab. **Violetty Skrzypulec**, prof. nadzw. ŚAM, kierownika Katedry Zdrowia Kobiety ŚAM w Katowicach Ligocie były, tematem artykułu red. **Piotra Wróbla** (*Niemal uzależniona od nurkowania*, „Rynek Zdrowia” nr 6–7, lipiec–sierpień 2006).
- * Z prof. dr hab. **Barbarą Rogalą**, kierowniczką Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych, Alergologii i Immunologii Klinicznej ŚAM w Zabrzeżu na temat przyczyn, objawów i sposobów leczenia alergii rozmawiała red. **Maria Zawala** (*Katar, kaszel i śwędzenie*, „Dziennik Zachodni” nr 128, 2 czerwca 2006).
- * W Bibliotece Śląskiej odbyła się promocja książki pt. „Dobry zawód” autorstwa **Krystyny Bochenek** i **Dariusza Kortko**, prezentującej sylwetki polskich sław medycznych, w tym byłych i obecnych pracowników Śląskiej Akademii Medycznej (**Aleksandra Klich**, *Lekarz to świadek naszego wstydu*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 125, 30 maja 2006; też, *Ani słowa o pieniędzach, tylko o zaufaniu do lekarza*, tamże, nr 126, 31 maja 2006; **OLA**, *Profesor Kokot: Nie mamy recepty na nieśmiertelność*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 128, 2 czerwca 2006; **WR**, *To naprawdę dobry zawód*, „Rynek Zdrowia” nr 6–7, lipiec–sierpień 2006; **Grażyna Ogrodowska**, *Lekarz to dobry zawód. Mimo wszystko*, „Pro Medico” nr 129, lipiec–sierpień 2006).
- * Na temat olbrzymiego, dokonanego w ostatnim dziesięcioleciu na Opolszczyźnie rozwoju kardiologii wypowiedział się prof. dr hab. **Andrzej Bochenek**, kierownik I Katedry i Kliniki Kardiologii ŚAM w Katowicach Ochojcu (*Światowy poziom polskiej kardiologii*, „Nowa Trybuna Opolska” nr 129, 3–4 czerwca 2006 [dodatek „Opolanka. Magazyn Zdrowia, Mody i Urody”]).
- * O problemach natury emocjonalnej i psychologicznej osób chorych na astmę z dr n. med. **Małgorzatą Farnik** asystentem Katedry i Kliniki Pneumologii ŚAM w Katowicach Ligocie rozmawiała red. **Jolanta Szymczyk-Przewoźna** (*Duet na całe życie*, „Dziennik Zachodni” nr 132, 7 czerwca 2006).
- * Na temat czynników ryzyka powstawania schorzeń układu sercowo-naczyniowego, najnowszych trendów w leczeniu ostrych zespołów wieńcowych oraz wysokiej wartości prowadzonych akcji profilaktycznych i edukacyjnych wypowiedział się na łamach „Dziennika Zachodniego” prof. dr hab. **Lech Poloński**: (*Servier w trosce o twoje serce*, „Dziennik Zachodni” nr 134, 9 czerwca 2006; **Marlena Polok-Kin**, *Dbaj o swoje serce*, tamże, nr 139, 16 czerwca 2006; zob. też: **Judyta Watola**, *Jak rozpoznać zagrożenie zawałem serca*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 126, 31 maja 2006).

- * Na łamach „Pulsu Medycyny” zamieszczono sprawozdanie z odbywającego się w dniach 10–13 maja t.r. 9. Międzynarodowego Kongresu Polskiego Towarzystwa Alergologicznego, zorganizowanego przez Katedrę i Klinikę Chorób Wewnętrznych, Alergologii i Immunologii Klinicznej ŚAM w Zabrze, kierowaną przez prof. dr hab. **Barbarę Rogalę** (**Maciej Chalubiński**, *Kongres PTA: uwarunkowania leczenia astmy i alergii*, „Puls Medycyny” nr 12, 7 czerwca 2006).
- * Na temat inwazyjnych metod leczenia ostrych zespołów wieńcowych z dr hab. **Andrzejem Lekstonem** z III Katedry i Oddziału Klinicznego Kardiologii ŚAM w Zabrze rozmawiała red. **Marlena Polok-Kin** (*Zabrzański wzorzec*, „Dziennik Zachodni” nr 134, 9 czerwca 2006; zob. też: (**MAKI**), *Blaszka pod kontrolą*, „Dziennik Zachodni” nr 139, 16 czerwca 2006).
- * „Trzeba bić na alarm, ale nie należy wpadać w popłoch” – tymi słowami prof. dr hab. **Maria Wardas**, kierownik Katedry i Zakładu Żywności i Żywienia ŚAM w Sosnowcu oceniła przekraczanie norm w procesie produkcji żywności, zwłaszcza jeśli chodzi o używanie dodatków z grupy E (*Pokarm jak lek, lek jak pokarm*, „Dziennik Zachodni” nr 135, 10–11 czerwca 2006).
- * Gośćmi Spotkań Medycznych red. **Krystyny Bochenek** byli: prof. dr hab. **Zbigniew Gąsior** („Dziennik Zachodni” nr 188, 12–13 sierpnia 2006), prof. dr hab. **Andrzej Nowak** (tamże, nr 152, 1–2 lipca 2006), dr hab. **Anita Olejek**, prof. nadzw. ŚAM (tamże, nr 129, 3–4 czerwca 2006), prof. dr hab. **Wojciech Pluskiewicz** (tamże, nr 164, 15–16 lipca 2006) oraz prof. dr hab. **Wojciech Rokicki** (tamże, nr 140, 17–18 czerwca 2006).
- * Na temat objawów, przyczyn oraz powikłań bruksizmu na łamach „Dziennika Zachodniego” wypowiedział się dr n. med. **Marcin Krywult** asystent Katedry i Zakładu Dysfunkcji Narządu Żucia ŚAM w Zabrze („Dziennik Zachodni” nr 135, 10–11 maja 2006 [dodatek „Żyj zdrowo”]).
- * W Polsce w wypadkach drogowych każdego roku ginie około 6 tysięcy osób, a rannych zostaje około 40 tysięcy, z tej liczby co czwarty poszkodowany pozostaje inwalidą. O podjęcie działań mających zmienić obecną sytuację w tym zakresie apelował dr hab. **Krystyn Sosada**, prof. nadzw. ŚAM, kierownik Katedry i Oddziału Klinicznego Chirurgii Ogólnej, Bariatrycznej i Medycyny Ratunkowej w Bytomiu (**Krystyn Sosada**, *Odwroć złą statystykę*, „Pro Medico” nr 128, czerwiec 2006).
- * Studenci Wydziału Lekarskiego ŚAM w Zabrze napisali podręcznik medycyny. Zdaniem profesora **Lecha Polońskiego**, redaktora podręcznika, książka ta będzie pomocna nie tylko studentom, ale również internistom i lekarzom rodzinnym (**Judyta Watola**, *Studenci napisali podręcznik*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 149, 28 czerwca 2006).
- * Kiedy i w jaki sposób lekarze zagrażają swoim pacjentom? Nad przyczynami i skalą problemu „underperforming doctor”, tj. niewłaściwie pracujących lekarzy zastanawiał się dr hab. **Piotr Knapik** („Pro Medico” nr 128, czerwiec 2006 oraz nr 129, lipiec–sierpień 2006).
- * Zakład Nieinwazyjnej Diagnostyki Serca i Naczyń w Gómośląskim Centrum Medycznym ŚAM w Katowicach Ochojcu został wyposażony w 64-rzędowy spiralny tomograf komputerowy. Aparat, którego koszt wyniósł ok. 8 milionów złotych, jest nieoceniony w przypadku pacjentów z nietypowymi dolegliwościami oraz z niejednoznacznymi wynikami testów obciążeniowych (**Koronarografia czy tomografia?**, „Pro Medico” nr 128, czerwiec 2006; **Agata Pustulka**, *Kroi serce na plasterki*, „Dziennik Zachodni” nr 147, 26 czerwca 2006).
- * O planach żeglarskich studenta ŚAM **Jacka Waclawskiego** – Żeglarza Roku 2003, który jako najmłodszy kapitan na świecie poprowadził jacht z Europy do brzegów Antarktydy i wokół Przylądka Horn, mogliśmy przeczytać w „Pulsie Medycyny” (**Monika Wysocka**, *Kapitan w kitlu*, „Puls Medycyny” nr 13, 28 czerwca 2006).
- * Na temat sytuacji finansowej ŚAM z p.o. kanclerz **Bernadeta Kuraszewską** rozmawiała red. **Agata Pustulka** (*Prokurator ma co robić*, „Dziennik Zachodni” nr 151, 30 czerwca 2006).
- * Nakładem Polskiego Towarzystwa Lekarskiego ukazała się książka autorstwa dr. n. med. **Krzysztofa Brożka** pt.: *Polskie stowarzyszenia lekarskie 1805–1951* („Służba Zdrowia” nr 51–54, 10 lipca 2006).
- * Na łamach „Pro Medico” ukazały się wspomnienia o prof. dr hab. **Witoldzie Zahorskim** (**Kazimierz Marek**, *Współtwórca polskiej medycyny pracy*, „Pro Medico” nr 128, czerwiec 2006) oraz o prof. dr hab. **Bolesławie Gwoździu** (**Jadwiga Joško**, *Wspomnienie o prof. Bolesławie Gwoździu*, „Pro Medico” nr 129, lipiec–sierpień 2006).
- * Śląska Akademia Medyczna wystąpiła do Ministerstwa Zdrowia o fundusze na wznowienie budowy Akademickiego Centrum Medycznego (**Judyta Watola**, *Akademickie Centrum Medyczne: czwarta reaktywacja?*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 157, 7 lipca 2006).
- * Prof. dr hab. **Marian Zembala** zabrał głos w dyskusji dotyczącej konieczności przeprowadzenia zmian zasad finansowania zabiegów medycznych realizowanych w polskich szpitalach publicznych na rzecz pacjentów pochodzących z państw Unii Europejskiej (**Jacek Szczęsny**, *Szpital Europa*, „Menedżer Zdrowia” nr 5, lipiec 2006).
- * Dr hab. **Przemysław Jałowiecki**, prof. nadzw. ŚAM, konsultant wojewódzki w dziedzinie anestezjologii i intensywnej terapii, negatywnie ocenił zamknięcie w Szpitalu Rejonowym w Racibórze Oddziału Intensywnej Terapii (**Judyta Watola**, *Racibórz bez intensywnej terapii*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 163, 14 lipca 2006; też, *Lekarze odeszli z pracy, sprawdzi ich prokurator*, tamże 166, 18 lipca 2006).
- * Red. **Anna Góra** przypomniała na łamach „Dziennika Zachodniego” historię Harcerskiej Akcji Letniej „Zamonit”, organizowanej w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej w latach 1961–1989. Nad organizacją i sprawnym przebiegiem tej akcji opiekę sprawował Studencki Krąg Instruktorski przy Śląskiej Akademii Medycznej pod kierunkiem hm. **Krystyny Karczewskiej** (**Anna Góra**, *Lilijka na całe życie*, „Dziennik Zachodni” nr 167, 19 lipca 2006).
- * O odwołaniu dr n. med. **Marii Łukasik** z funkcji dyrektora Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 w Zabrze mogliśmy przeczytać na

PRZECZYTALIŚMY (maj-wrzesień 2006)

- łamach „Nowin Zabrzeńskich” oraz „Dziennika Zachodniego” ((kw, cy), *Dlaczego pani rektor zwalnia panią dyrektor?*, „Nowiny Zabrzeńskie” nr 29, 20 lipca 2006; **Marlena Polok-Kin**, *Za miękka na szefa?*, „Dziennik Zachodni” nr 170, 22–23 lipca 2006; (kw), *W szpitalu przy ul. 3 Maja boją się nowego szefa*, „Nowiny Zabrzeńskie” nr 30, 27 lipca 2006).
- * W „Farmacji Polskiej” (nr 13, 2006) zamieszczono sprawozdanie z działalności Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Katowicach. Lektura sprawozdania pozwala zapoznać się z udziałem w pracach towarzystwa wielu pracowników ŚAM.
 - * Na łamach „Pro Medico” zamieszczono artykuły poświęcone zorganizowanemu w poprzednich miesiącach 2. Śląsko-Lwowskiej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Actualia Neurologica” (21 kwietnia 2006, Zabrze) i 10. Międzynarodowemu Sympozjum Naukowo-Szkoleniowemu Programu „Matka i Dziecko” (18–19 maja 2006, Katowice) (**Krystyna Pierzchała**, *Dobrze rozpoczęta współpraca...*, „Pro Medico” nr 129, lipiec–sierpień 2006; **Jacek Kozakiewicz**, *Program „Matka i Dziecko”*, tamże).
 - * Bohaterką lipcowego dodatku „Dziennika Zachodniego” pt.: „Oczami kobiety” była dr hab. **Małgorzata Szkutnik**, adiunkt Katedry i Oddziału Klinicznego Wrodzonych Wad Serca i Kardiologii Dziecięcej ŚAM w Zabrzu (**Maria Zawala**, *Lubię naprawiać te pompy*, „Dziennik Zachodni” nr 173, 26 lipca 2006 [dodatek „Oczami kobiety” nr 7]).
 - * Z prof. dr hab. **Marią Wardas**, kierownikiem Katedry i Zakładu Żywności i Żywnienia ŚAM w Sosnowcu, na temat emulgatorów i barwników dodawanych do żywności oraz ich wpływu na zdrowie człowieka rozmawiała red. **Maria Zawala** (*Jesteśmy*

uzależnieni od chemii, „Dziennik Zachodni” nr 181, 4 sierpnia 2006 [dodatek „Sprawdź, co jest”]).

- * Na temat przyczyn i objawów udaru mózgu, a także najnowocześniejszych metod leczenia tego schorzenia, na łamach „Dziennika Zachodniego” wypowiedział się dr hab. **Grzegorz Opala**, prof. nadzw. ŚAM, kierownik Katedry i Kliniki Neurologii Wieku Podeszłego ŚAM w Katowicach Ligocie (**Maria Zawala**, *Wyścig z czasem*, „Dziennik Zachodni” nr 182, 5–6 sierpnia 2006 [dodatek „Żyj zdrowo”]).
- * O konieczności przeprowadzenia zmian w obecnym systemie ubezpieczeń zdrowotnych z dr. hab. **Bogdanem Chmielem**, adiunktem Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Transplantacyjnej ŚAM w Katowicach rozmawiała red. **Magdalena Sekuła** (*Trzeba zmienić system ubezpieczeń*, „Dziennik Zachodni” nr 187, 11 sierpnia 2006 [dodatek]; zob. też: taż, *Specjalista pilnie poszukiwany*, tamże).
- * Na temat sposobów korygowania zmarszczek i bruzd z dr. n. med. **Ewą Pierzchałą**, kierownikiem Zakładu Medycyny Estetycznej ŚAM w Katowicach rozmawiała red. **Maria Zawala** (*Czym wypełnić czas?*, „Dziennik Zachodni” nr 193, 19–20 sierpnia 2006).
- * Wykorzystaniu ultrasonografii w okulistyce poświęcony był artykuł autorstwa prof. dr hab. **Ariadny Gierek-Łapińskiej** zamieszczony w sierpniowym dodatku do „Gazety Wyborczej” (nr 193, 19–20 sierpnia 2006) „Zdrowie i Uroda”.
- * Prof. dr hab. **Áriadna Gierek-Łapińska** przekonywała czytelników „Dziennika Zachodniego”, jak bardzo groźna może być nieleczona jaskra (**Maria Zawala**, *Podstępny przeciwnik*, „Dziennik Zachodni” nr 202, 30 sierpnia 2006 [dodatek „Oczami kobiety” nr 8]).
- * O roli internisty w systemie opieki zdrowotnej oraz sytuacji lekarzy w Polsce z prof. dr hab. **Eugeniuszem Kucharzem**, kierownikiem Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Reumatologii ŚAM w Katowicach

Ochojcu rozmawiała red. **Maria Zawala** (*Najlepiej wykształceni generują koszty*, „Dziennik Zachodni” nr 205, 2–3 września 2006 [dodatek „Żyj zdrowo”]).

- * Na temat objawów, diagnozowania oraz sposobów leczenia kolagenoz oraz sklerodermy w artykule red. **Marii Zawaly** wypowiedział się prof. dr hab. **Eugeniusz Kucharz** (**Maria Zawala**, *Kiedy leczymy tkankę*, „Dziennik Zachodni” nr 205, 2–3 września 2006 [dodatek „Żyj zdrowo”]).
- * Jak mogliśmy przeczytać w „Życiu Bytomskim”, władze ŚAM podjęły decyzję w sprawie likwidacji zlokalizowanych w tym mieście Katedry i Oddziału Klinicznego Neurochirurgii i Neurotraumatologii (kier.: prof. dr hab. **Ryszard Mrówka**) oraz Katedry i Oddziału Klinicznego Okulistyki (kier.: prof. dr hab. **Stefan Pojda**) (**Marcin Halaś**, *Koniec dwóch klinik*, „Życie Bytomskie” nr 36, 4 września 2006).
- * W „Gazecie Wyborczej” i „Dzienniku Zachodnim” zamieszczono artykuły nawiązujące do zorganizowanej 7 września br. w Auli A-3 w Katowicach Ligocie uroczystości nadania Samodzielnemu Publicznemu Centralnemu Szpitalowi Klinicznemu imienia prof. **Kornela Gibińskiego** (**Małgorzata Goślińska**, *Od teraz leczymy się „w Gibińskim”*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 210, 8 września 2006; taż, *Profesor od zagładania do wnętrza*, tamże; **Krystyna Bochenek**, **Dariusz Kortko**, **Lekarze leczą śmierć**, „Gazeta Wyborcza – Katowice”, tamże; **Agata Pustulka**, *Od dziś leczymy się w ... Gibińskim*, „Dziennik Zachodni” nr 210, 8 września 2006).
- * Wbrew wcześniejszym obietnicom, minister zdrowia nie udzieli pomocy Górnośląskiemu Centrum Zdrowia Dziecka i Matki ŚAM w Katowicach Ligocie. Minister zaproponował, by opracowaniem programu restrukturyzacji szpitala zajęło się Towarzystwo Finansowe „Silesia” (**Judyta Watola**, *Szpital skazany na pomoc*, „Gazeta Wyborcza – Katowice” nr 215, 14 września 2006).

Paweł Bojko